

mgyoe.com

လူအများဆိုင်ရာ တစ်ကိုယ်ရေကျင့်ထုံး ၁၀၀ THE RULES OF PEOPLE RICHARD TEMPLAR

လူအများထံမှ အကောင်းဆုံးကိုရစေဖို့
နည်းလမ်းကောင်းများ

ဒိုဂျေဆန်း-မြန်မာပြန်

ဒုတိယအကြိမ်

IMAGE BY VECTEZY

mgyoe.com

ပင်ကိုစိုက်သဘာဝနှင့် စိတ်နေစိတ်ထား
 အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေမည့် လူအများနှင့် အတူတကွ
 ဆက်ဆံပြောဆို တွဲဖက်နေထိုင် လုပ်ကိုင်ကြရာတွင်
 အားလုံးထံမှ အကောင်းဆုံးအနေအထားကို ရရှိနိုင်ဖို့

နှစ်ဦးနှစ်ဖက်လုံး အကျိုးရှိစေမည့် -
 ရလဒ်တွေ ပန်းတိုင်တွေ ပိုကောင်းစေမည့် -
 ပျော်ရွှင်အောင်မြင်မှုတွေ ပိုဖြစ်လာစေမည့် -
 ပေါင်းသင်းဆက်ဆံနေထိုင်မှုမျိုး၊ ပြုမူလုပ်ဆောင်မှုမျိုး၊
 စိတ်သဘောထားနှင့် အတတ်ပညာမျိုးကို

ဤစာအုပ်က သင့်အတွက်
 ဆွေးနွေးညွှန်ပြထားပါသည်။

IMAGE BY FREE VECTORSTOCK_33677735

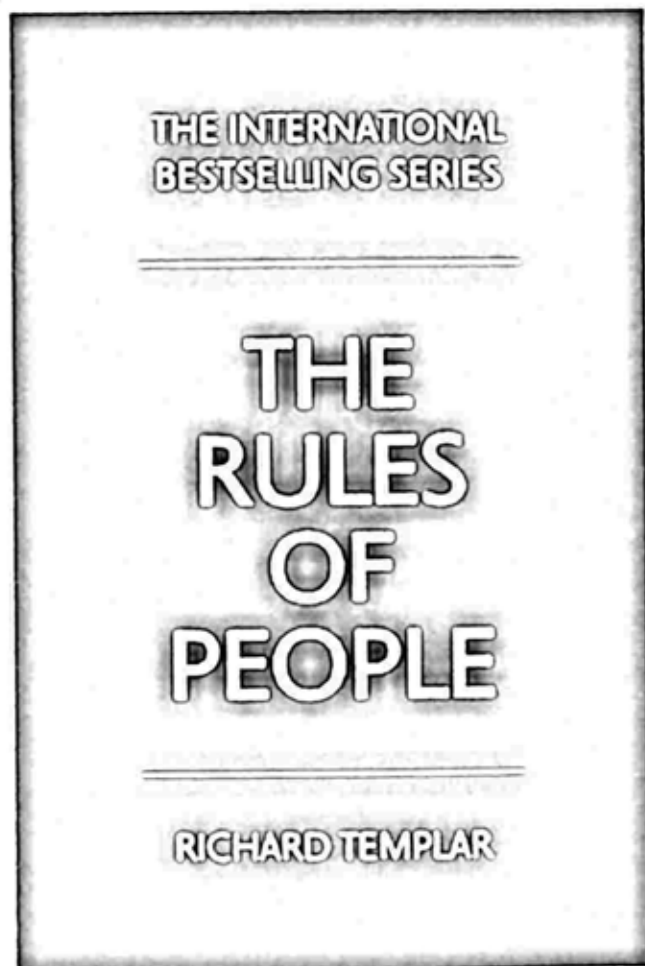

DJS0040
 MMK 9,000.00

ထုတ်ဝေသူ	• ဒေါ်အိတ်ရည်ထွန်း။
	• ဂျူတီစာပေ(၀၂၀၇၇)။
	• အမှတ်(၄၉၉)၊ ၆-လွှာ(က)။
	• ဓမ္မာရုံလမ်း။(၁၀)ရပ်ကွက်။
	• လှိုင်မြို့နယ်။
ပုံနှိပ်သူ	• ဦးစန်းဦး။ SKCC Press(၀၀၄၁၃)။
	• ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း။ ရန်ကင်း။

ဒုတိယအကြိမ်၊ ဇူလိုင်လ ၅၀၀၊ ၂၀၂၅၊ ပတ်လ

ဒိုဂျေဆန်း/
 လူအများဆိုင်ရာ တစ်ကိုယ်ရေကျင့်ထုံး ၁၀၀
 စာမျက်နှာ ၃၁၃ မျက်နှာ၊
 ၁၃ စင်တီ x ၂၀.၅ စင်တီ

လူအများထံမှ
အကောင်းဆုံးကိုရစေဖို့
နည်းလမ်းကောင်းများ

မာတိကာ

- အကောင်းဆုံးတွေပြန်ရဖို့ တစ်ကိုယ်ရေကျင့်ထုံး (က)
- မိတ်ဆက် (ဂ)
- ဤသည်တို့မှာ နည်းဥပဒေများသာ ဖြစ်သည် (ဈ)

- ◆ လူအများတို့ကို နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း ၁
- ၁။ နားလည်ခြင်းပေးရင် ကူညီရာရောက်တယ် ၄
- ၂။ ဘယ်သူမှ ခင်ဗျားနဲ့ တူဖို့ မလိုဘူး ၇
- ၃။ လူတွေက သူတို့ ကြားချင်မိတာကို ကြားကြတယ် ၁၀
- ၄။ လူတွေက သူတို့ ယုံလိုတာကို ယုံကြတယ် ၁၃
- ၅။ သူတို့ရဲ့ တုံ့ပြန်မှုကို ခင်ဗျားရဲ့ သဘောထားအမြင်က
    ဩဇာသက်ရောက်တယ် ၁၇
- ၆။ မြင်မြင်ချင်း ဘယ်လိုထင်မလဲဆိုတာ သတိရပါ ၂၀
- ၇။ လူတွေမှာ မျိုးနွယ်ဆိုတဲ့ အင်္ဂါရပ် ရှိကြတယ် ၂၃
- ၈။ တန်ဖိုးထားခံရတာကို လူတိုင်း ခံယူလိုကြတယ် ၂၇
- ၉။ ခင်ဗျားကိုကြိုက်မှသာ သူတို့က ခင်ဗျားကို ကျီစယ်တာ ၃၀
- ၁၀။ လှောင်ပြောင်စကားသည် ကျီစယ်ခြင်း မဟုတ် ၃၃
- ၁၁။ လူတိုင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စိတ်ချမှု
    အပြည့်မရှိကြသူတွေချည်းပဲ ၃၆

၁၂။ မပြောင်းလဲတဲ့ အမည်းစက်	၃၉
၁၃။ ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံဟာ ပင်ကိုစရိုက် မဟုတ်ဘူး	၄၂
၁၄။ သူတစ်ပါးတို့ရဲ့ ချစ်သံယောဇဉ်တွေဟာ ပဟောဠိဆန်တယ်	၄၅
၁၅။ စကားလုံးကြီးတွေနဲ့ အထင်တကြီး ဖြစ်စေမယ်	၄၈
၁၆။ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရတာဟာ ရင်ထိတ်စရာ ဖြစ်နေတတ်တယ်	၅၁
၁၇။ လူတွေ ရင်ဖိုတာ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့ အရေးလုပ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်	၅၄
၁၈။ စိတ်တိုတဲ့သူတွေဟာ ဝမ်းနည်းနေတဲ့သူတွေ	၅၇
၁၉။ ငိုတိုင်း ဝမ်းနည်းတာ မဟုတ်	၆၀
၂၀။ တချို့က မစဉ်းစားမိကြဘူး	၆၂
၂၁။ လေးထောင့်သပ်ဟာ အဝိုင်းပေါက်တွေမှာ အံဝင်ခွင်ကျ မဖြစ်ဘူး	၆၅
၂၂။ ပျော်လို့ မူးရူးနေတယ်ဆိုတာ အမြဲတမ်းတော့ မဟုတ်ဘူး	၆၈
၂၃။ ၁၃ ဖြစ်ရတာ မလွယ်ဘူး	၇၀
၂၄။ ခင်ဗျားလုပ်ရင် သူတို့ အော်ကြလိမ့်မယ်	၇၃
၂၅။ တာဝန်ယူခြင်းက လွတ်လပ်ခြင်းကို ဖန်တီးသည်	၇၆
၂၆။ ဆယ်ကျော်သက်က ခင်ဗျားကို မုန်းတာဟာ ခင်ဗျားကို ချစ်လို့	၇၉
၂၇။ အပြောအဆိုက အရေးပါတယ်	၈၂
၂၈။ နားထောင်ပေးတာ အရေးပါတယ်	၈၅
၂၉။ ဆောရီး ပြောရတာကို ဘယ်သူမှ မကြိုက်ဘူး	၈၈
၃၀။ လောကမှာ သူပုန်တွေ ပြည့်နှက်နေတယ်	၉၁
၃၁။ လူထူးလူကြောင်တွေဟာ တော်ကြတဲ့သူတွေ	၉၄
◆ လူအများတို့ကို ကူညီပေးခြင်း	၉၇
၃၂။ အောက်ဆီဂျင် အရင်ရှုပေးပါ	၉၉
၃၃။ ရွံ့ညွှန်ထဲ ဆင်းကယ်ပါ	၁၀၂
၃၄။ ခံစားမှု ဖြစ်မိကြတာ သဘာဝပါ	၁၀၅

၃၅။ နားထောင်ပါဦး မဖြေရှင်းပါနဲ့	၁၀၈
၃၆။ ကိုယ့်ရဲ့ နယ်နိမိတ် အကန့်အသတ်ကို သိပါ	၁၁၁
၃၇။ အဲဒါက ပြိုင်ဆိုင်မှုတစ်ခု မဟုတ်ဘူး	၁၁၄
၃၈။ ဘယ်တော့မှ အကြံမပေးပါနဲ့	၁၁၇
၃၉။ သူ့ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လက်ခံပါ	၁၂၀
၄၀။ သူတို့ ထိန်းချုပ်ပါစေ	၁၂၃
၄၁။ သူ့ကိစ္စ သူ့ဘာသာ စဉ်းစားပါစေ	၁၂၆
၄၂။ အကြားအမြင်ရသူ ဖြစ်အောင် လုပ်ထားပါ	၁၂၉
၄၃။ သူတို့ ပြောမပြတာကို နားထောင်ပါ	၁၃၂
၄၄။ အဖြေကို ရှာမတွေ့တဲ့သူဟာ အဖြေကို မလိုချင်တဲ့သူ ဖြစ်မယ်	၁၃၅
၄၅။ လူတွေကို ရှေ့ဆက်ဖို့ မပြောပါနဲ့	၁၃၈
၄၆။ အထီးကျန်ခြင်းသည် စိတ်ရဲ့ အနေအထားတစ်ခု	၁၄၁
၄၇။ လျှို့ဝှက်ထားခွင့်ကို ပေးပါ	၁၄၄
၄၈။ အပြန်အလှန်တုံ့ပြန်မှု အားလုံးသည် အပြုသဘော သို့မဟုတ် အပျက်သဘော ဆောင်သည်	၁၄၇
၄၉။ လူဟိုင်း အကူအညီကို လိုအပ်နေတာ မဟုတ်ဘူး	၁၅၀
◆ ခင်ဗျားဘက်မှာ သူတို့ ရှိနေစေခြင်း	
၅၀။ သစ္စာစောင့်သိခြင်းဟာ နှစ်လမ်းသွား	၁၅၆
၅၁။ အသေးစိတ်များကို မှတ်မိနေပါစေ	၁၅၉
၅၂။ အသားလွတ် မြှောက်ပင့်ပြောဆိုတာ ဘယ်တော့မှ မဖြစ်စေနဲ့	၁၆၂
၅၃။ ထိထိရောက်ရောက် ချီးကျူးပါ	၁၆၅
၅၄။ အချိုးကိုက် ချီးကျူးပါ	၁၆၈
၅၅။ သူတို့ကို ကြိုက်တာကို လူတွေက ကြိုက်ကြတယ်	၁၇၁
၅၆။ လေးစားမှုကို ရယူပါ	၁၇၄
၅၇။ ဟာသဉာဏ် ရှိပါလေ	၁၇၇

၅၈။	အမှားတွေကို ဝန်ခံဖို့ မကြောက်ပါနဲ့	၁၈၀
၅၉။	ဥပေက္ခာတရား လက်ကိုင်ထားပါ	၁၈၃
၆၀။	တစ်ဦးချင်းအရ ဆက်ဆံပုံတွေ ထားရှိပါ	၁၈၆
၆၁။	အဆီလျော်ဆုံးကို ရှေ့ဘက်မှာ ထားပါ	၁၈၉
၆၂။	လူတွေက များသောအားဖြင့် ကိုယ့်သဘောနဲ့ကိုယ် ဖြစ်နေကြတယ်	၁၉၂
၆၃။	ခင်ဗျားရဲ့ ကိုယ်ပိုင်စိတ်ကူးတွေကို တခြားသူတွေနဲ့အတူ အမည်တပ်ပါ	၁၉၅
၆၄။	သူ မှားနေတယ်လို့ မပြောပါနဲ့ သူက မှားနေတယ်ဆိုရင်တော့ မပြောပါနဲ့	၁၉၈
၆၅။	သူတို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်အောင် လုပ်ဆောင်ပါ	၂၀၁
၆၆။	ပုထုဇဉ်ဆိုတာကို ပြသပါ	၂၀၄
၆၇။	မျှဝေပါ	၂၀၇
၆၈။	ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ကျကျနန ပြောဆိုပါ	၂၁၀
၆၉။	သူ့အရေပြားအောက်ကို ဝင်ပါ	၂၁၃
၇၀။	ဝေဖန်ရင် အပြုသဘောဆောင်ပါ	၂၁၆
၇၁။	သဘောမတူဘဲ သဘောတူပေးခြင်း	၂၂၀
၇၂။	သူတို့ အနိုင်ယူကြပါစေ	၂၂၃
၇၃။	သုံးဘက်မြင် လုပ်ပါ	၂၂၆
၇၄။	အပေးနဲ့ အယူ	၂၂၉
၇၅။	နှစ်ဦးနှစ်ဖက်စလုံးမှာ လိုအပ်ချက်ကို သိပါ	၂၃၂
၇၆။	သူတို့ရဲ့ ဖဲချပ်တွေကို စားပွဲပေါ် အကုန်ချထားအောင် လုပ်ပါ	၂၃၅
၇၇။	သူတို့ကို ထွက်ပေါက် ပေးထားပါ	၂၃၈
၇၈။	ဘယ်တော့မှ မကြောက်ရွံ့နဲ့	၂၄၁
၇၉။	မပြင်ဆင်ထားတာ လူသိမခံနဲ့	၂၄၄

◆ ခက်ခဲသောသူများ ၂၄၇

၈၀။ ခင်ဗျား ပြောင်းလဲပေးနိုင်သူဆိုလို့ တစ်ယောက်ပဲ ရှိတယ် ၂၄၉

၈၁။ ထိန်းချုပ်ခံအဖြစ်ကို ကြောက်လန့်တယ် ၂၅၂

၈၂။ သေးသိမ်တယ်လို့ခံစားမိရင် ကြီးကျယ်အောင် သူလုပ်မယ် ၂၅၅

၈၃။ အော်ဟစ်တဲ့သူက သူပြောတာကို ကြားစေလိုတယ် ၂၅၈

၈၄။ အပြုသဘောမဆောင်တဲ့သူတွေဟာ သုံးစားလို့ မရဘူး ၂၆၁

၈၅။ ထိန်းချုပ်လွန်းတဲ့သူက သူမှန်တယ်လို့ပဲ ထင်တယ် ၂၆၄

၈၆။ အကျပ်ကိုင်တဲ့သူက ခင်ဗျားကို ထိန်းချုပ်ချင်တယ် ၂၆၇

၈၇။ စိတ်အားငယ်ခြင်းက မယုံကြည်မှုကို ဖြစ်စေတတ်တယ် ၂၇၁

၈၈။ မသိနားမလည်ခြင်းထံမှ
တင်ကြိုထင်မြင်ချက်တွေလာတယ် ၂၇၅

၈၉။ အသိအမှတ်ပြုတာကို မက်မောတောင့်တတယ် ၂၇၈

၉၀။ စိတ်ထိခိုက်လွယ်လွန်းသူတွေကို
အရေထူအောင် လုပ်လို့မရဘူး ၂၈၁

၉၁။ သူတို့အကျိုးအတွက်ဆိုရင်
လူတွေက နားထောင်ပေးကြတယ် ၂၈၄

၉၂။ အနုနည်းဖြင့်တိုက်ခိုက်တာ ပဋိပက္ခကို ကြောက်လို့ပါ ၂၈၇

၉၃။ အထက်စီးဖြင့် ပြောဆိုတာ
မရည်ရွယ်ဘဲပြောတာ ဖြစ်နိုင်တယ် ၂၉၀

၉၄။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အထင်ကြီးတဲ့သူ ၂၉၃

၉၅။ ညည်းညူသူက မပြောင်းလဲလိုဘူး ၂၉၆

၉၆။ လိုက်ပြိုင်တဲ့ ညည်းပြသူ ၂၉၉

၉၇။ လျှို့ဝှက်ချက်တွေမှာ အာဏာတွေ ပြည့်နှက်နေတယ် ၃၀၂

၉၈။ တချို့က အရှုံးသမား အဖြစ်မခံနိုင်ဘူး ၃၀၅

၉၉။ ကြိုးကိုင်ချယ်လှယ်ခြင်းဟာ စည်းရုံးတာထက် ပိုတယ် ၃၀၈

၁၀၀။ အလုပ်များတဲ့သူ အနှောင့်အယှက် နည်းတယ် ၃၁၁

အသစ်ကျပ်ချွတ် နည်းဥပဒေအတွဲစုံ

အကောင်းဆုံးတွေပြန်ရဖို့ တစ်ကိုယ်ရေကျင့်ထုံး

ကျွန်ုပ်တို့အားလုံးသည် သဘာဝကျကျ လူအများရဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး ဖြစ်လိုကြသည်။ လူအများ ဘာကို တကယ် လိုချင်ကြသလဲ။ လူအများ ဘာကိုတကယ်တွေ့ကြသလဲ။ လူအများ ဘာကို တကယ်ဆိုလိုတာလဲ ဆိုသည်တို့အတွက် သဘာဝကျကျ လူအများရဲ့ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆဋ္ဌအာရုံ ရထားသည့်နှယ် ထင်ရသည်။ လူအများတို့ နေရာမှန်မှာ ရောက်နေအောင်နှင့် သူတို့ ပျော်ရွှင်ပြီး စိတ်အားထက်သန်နေအောင် သူက အပန်းမကြီးဘဲ လုပ်ပေးနိုင်သည်။

ကျွန်ုပ်တို့တစ်တွေ မသိသေးသည့်အရာများကို သူက သိထားသည်များ ရှိနေသလော။ ထိုအရာများကို ကျွန်ုပ်တို့ သင်ယူ၍ရနိုင်မည်လော။ အဖြေမှာ ရပါသည်။ သူသည် လူအများ၏ နည်းဥပဒေများကို သိထားသည်။

ထိုနည်းဥပဒေများသည် မည်သူနှင့်မဆို မည်သို့ သင်ချိတ်ဆက်ရမည်ဟူသည့် အခြေခံစည်းမျဉ်းများကို လမ်းပြပေးသည်။ မိတ်ဆွေများ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များသာမက ခက်ခဲသော သူများနှင့်ပါ သန်မာတောင့်တင်းသောဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ရန်အတွက်လည်း လမ်းပြပေးသည်။ ထိုနည်းဥပဒေများက မှန်ကန်သင့်မြတ်သောစကားကို ပြောဆိုရန်၊ မှန်ကန်

သင့်မြတ်သောလုပ်ရပ်ကို လုပ်ကိုင်ရန်တို့ကိုသာမက အခြေအနေ
တိုင်းကို မည်သို့ ကိုင်တွယ်ပေးရမည်ဆိုသည်ကို အလိုလို
သိအောင်ကူညီပေးသည်။

လူတိုင်းဖြစ်ချင်နေသော သဘာဝကျကျ လူအများရဲ့
ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ်ကို သင် ရနိုင်ပါသည်။

မိတ်ဆက်

မည်ကဲ့သို့သော ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံများသည် ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ပြီး အောင်မြင်သောဘဝတစ်ခုဆီသို့ ရောက်စေရန် ဖြစ်နိုင်ခြေ အများဆုံးဆိုသည်ကို ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် နှစ်အတန်ကြာ အောင် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများအပေါ် အခြေခံပြီး နည်းဥပဒေများ အများအပြားတို့ကို ရေးမှတ်ထားခဲ့သည်။ ရာချီသော နည်းဥပဒေများကို ကျွန်ုပ်ရေးသားခဲ့သည့် စာအုပ်များ တသီတတန်းတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ထိုစာအုပ်အသီးသီးတွင် သင် ပြုမူလုပ်ဆောင်နိုင်သောနည်း၊ သင်လုပ်နိုင်သောအရာ၊ အခြင်းအရာတို့ကို သင်ကြည့်ရှုနိုင်သောနည်းတို့ကို ဖော်ပြပေးထားပြီး သင့်ဘဝ တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် လုပ်နိုင်သော တစ်နည်းနည်းဖြင့် လုပ်နိုင်ပေမည်။ ထိုနည်းများအားလုံးကို အတူတကွ သုံးစွဲပြီး ဘဝထဲမှာ အကောင်းဆုံးကိုရနိုင်မည့် စွမ်းပကားသည် ကြီးမားပေသည်။

ကျွန်ုပ် အရင်ဆုံးဝန်ခံရသည်မှာ သူတစ်ပါးတို့ ဟူသည့် သေးငယ်သော အားနည်းချက်တစ်ခု ရှိနေသည်။ သင်၏ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများကို သင်က မည်သို့ပင် ထိရောက်စွာ အခိုင်အမာ ထိန်းကျောင်းထားပါသော်ငြားလည်း၊ သင့်ဘဝကို မည်မျှပင် အသေးစိတ်အစီအစဉ် ချထားပါသော်ငြားလည်း သင် လောလောလတ်လတ် ချောဆီ

ထိုးထားပြီး ချောမွေ့စွာလုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော အလုပ်များတွင် သူတစ်ပါးတို့က အမြဲတစေလာရောက်ပြီး ခွကျအောင် လုပ်လိမ့် မည်။ သူတစ်ပါးတို့၏ ပြုမူလုပ်ကိုင်ပုံကို သင်ဘာမှ လုပ်၍မရ ချေ။ လုပ်၍ရနိုင်သောနည်း ရှိမည်လော။

ထို့အတွက် ဤစာအုပ်ကို ရေးသားထားသည်။ တကယ် တမ်း၌ သင်နှင့်သူတစ်ပါးတို့ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်စလုံးအတွက် အကျိုး ရှိစေမည်ကို သူတစ်ပါးတို့က ပြုမူလုပ်ဆောင်ရန် မည်မျှအထိ သင်က အားပေးအားမြှောက်ပြုပေး၍ ရနိုင်သည်ကို သင်သိရပြီး အံ့ဩမိမည်။ သင့်ဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့သည်တို့မှတစ်ဆင့် သင် သိထားပြီးဖြစ်သည်မှာ အကောင်းဆုံးအချိန်များသည် လူတိုင်း အတူတကွ စည်းလုံးနေပြီး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လိုသည့် စိတ်ဓာတ်ဖြင့် စိတ်သဘောထားညီညွတ်စွာ လုပ်ကိုင်ကြသည့် အချိန်များဖြစ်သည်။ သင်သည် ဤစာအုပ်ကိုကောက်ကိုင်ပြီး ဖတ်ရှုနေသူဖြစ်ပေရာ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကို ဖိလာဆန့်ကျင်ပြုနေ သူမဟုတ်ဘဲ မိမိအနီးတွင်ရှိသူများ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့လျှင် သင် ပိုပျော်ရသည်မှာ သေချာသည်။ ဤသည်မှာ သဘောပေါက်ဖို့ ခက်ခဲသောအရာ မဟုတ်ချေ။

ထိုအချက်က လူအသီးသီးတို့၏ဘဝများ ပိုကောင်းအောင် သင်က ပိုလုပ်ပေးနိုင်လေ သင့်ကိုယ်ပိုင်ဘဝသည် ပိုပျော်စရာ ဖြစ်နေလေဖြစ်မည်။ ထို့အတွက် သင့်အနီးတွင် ရှိနေကြသူများ ပျော်အောင်ဖန်တီးပေးသော တတ်ကျွမ်းမှု လိုအပ်သည်။ စိတ်တို တတ်သော အပေါင်းအသင်း၊ သင့်ကိုမကျေနပ်သော သင့်ညီမ၊ သင်၏ ဝေဖန်တတ်သော ကောလိပ်ဆရာ အစရှိသူတို့သည် ပင်လျှင် သူတို့ကို သင်က မည်သို့ကိုင်တွယ်ပေးရမည်ကို သိထား ပါက စိတ်တိုခြင်း၊ မကျေနပ်ခြင်းနှင့် ဝေဖန်ခြင်းများ နည်းနည်း ပါးပါး လျော့သွားနိုင်သည်။ ပြဿနာတက်နေသည်များကို သင် က မှော်ဆရာ၏တုတ်တံဖြင့် ဝှေ့ယမ်းကာ ပျောက်ကွယ်အောင် လုပ်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် အနည်းဆုံးအနေဖြင့်

သင်လုပ်ပေးနိုင်မည်မှာ သင့်အနီးတွင် ရှိနေကြသူတို့သည် လူတိုင်းအတွက် နှစ်လိုစရာ ပိုကောင်းနေစေရန် ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သည့် နှစ်အများအပြားက ကျွန်ုပ်သည် ခက်ခဲသော သူတစ်ဦးနှင့် အတူတကွ လုပ်ကိုင်ခဲ့ရသည်။ မနက်ဘက်တွင် ရုံးခန်းထဲသို့သွားရန် ကျွန်ုပ် ရွံ့မုန်းနေမိသည်။ သူက ကျွန်ုပ်ကို နှစ်သက်သည်မှာ သူ့ကို ကျွန်ုပ်ကနှစ်သက်သည်ထက် မပိုချေ။ ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ဦးသည် ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ ဆက်ဆံပြုမူကြသော်လည်း မလိုမုန်းထားမှုရှိနေကြသည်မှာ သိသာနေသည်။ နောက်ဆုံး၌ စဉ်းစားချင့်ချိန်တတ်သူတစ်ဦးက ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ဦး၏ခေါင်းများကို ဆောင့်ပေးလိုက်သည်။ ကျွန်ုပ် က သူ့ကို နောက်တစ်ကြိမ် ကြိုးစားကြည့်ဖို့ ခွင့်ပေးရန် ဆုံးဖြတ် သည်။ သူကလည်း အလားတူပင် ဆုံးဖြတ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံကိုသာ ပြောင်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်သည်လည်း ယခင်တုန်းက အတိုင်း ဆက်ရှိနေပြီး သူကလည်း ထိုအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံတွင် အနည်းငယ် ပြောင်းလဲလိုက်ခြင်း များသည် ကြီးစွာသောထူးခြားမှုဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပြီး ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်ဦး၏ ယခင်က လုံးဝမမြင်မိခဲ့သောဘက်ကို ကျန်တစ်ဦး က မြင်သွားသည်။ ဖန်တစ်ရာတေနေသော ရုပ်ရှင်များထဲက အတိုင်း ရန်ဘက်အဖြစ်မှ ခိုင်မာသောမိတ်ဆွေအဖြစ်သို့ ရောက် ရှိသွားသည်။ အလုပ်အကိုင်ပြောင်းကြရသဖြင့် တစ်ယောက် တစ်နေရာစီနှင့် တစ်ယောက်တစ်နယ်စီ ရောက်သွားသည့်တိုင် အဆက်အသွယ်မပြတ် ရှိခဲ့ကြသည်။

ထိုဖြစ်ရပ်က ကျွန်ုပ်ကို သင်ခန်းစာပေးသည်မှာ ကျွန်ုပ်၏ အနီးတွင်ရှိနေကြသူများအား ကျွန်ုပ်၏ ကိုယ်ပိုင်အပြုအမူသည် မည်မျှအထိ ထူးခြားသွားစေနိုင်ကြောင်း သိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို အချိန်မှစ၍ ဆယ်စုနှစ်များအတွင်း ကျွန်ုပ်သည် သူတစ်ပါးတို့ နှင့် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုများကို မရေမတွက်

နိုင်အောင်ပြုခဲ့သည်။ လူတစ်ဦးက သူ့ပြုမှုပုံကို မွမ်းမံလိုက်ခြင်း ဖြင့် သူနှင့် ပတ်သက်လုပ်ကိုင်နေကြသူတို့အပေါ် ဩဇာညောင်း နိုင်ကြောင်းကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခဲ့သည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံကွာခြားနေသော လူအများ တို့နှင့် ပုံမှန်အားဖြင့်လုပ်ကိုင်နေကြသည်။ ကွာခြားသည်ဟုဆိုရာ ၌ ပင်ကိုစရိုက်အရနှင့် ကျွန်ုပ်နှင့် ဆက်ဆံပုံများအရ မတူကြ သည်ကို ဆိုလိုသည်။ သင်လုပ်ကိုင်နေသည့်အလုပ်၊ သင် တက် နေသည့်တက္ကသိုလ် ကောလိပ်တို့တွင် ထိတွေ့ရသည့်သူများ ရှိနေသည်။ အငြင်းအခုံနှင့် မပြေမလည်ဖြစ်ခြင်းများ မဖြစ်ပွားဘဲ ထိုသူတို့နှင့် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း တဲ့တိုး ဆက်ဆံလုပ်ကိုင်လိုသည်။ ထို့အပြင် အလေးအနက်ထားပြီး အရေးလုပ်သည့်အပြင် သူတို့ အားလုံးက အဆင်မပြေလျှင် စိတ်ထဲ မကောင်းဖြစ်မိရမည့် မိသားစုလည်းရှိနေသည်။ အပေါင်းအသင်းများလည်း ရှိနေ သေးသည်။ သူတို့က အတူတကွဖြစ်နေကြသည်ကို လိုလား သဖြင့် တံတွဲဖြစ်နေကြသည်။ သို့သော် တစ်ခါတလေ၌ သူတို့ အတွက် သင် ပူပန်ရသည်။ အချို့က ကလိမ်ကကျစ် အပြုအမူ ကို ပြုသည့်အခါများရှိသည်။ သင် ထွေရာလေးပါး ပြောဆိုဖြစ် သည့် ဝယ်နေကျဆိုင်မှ ဆိုင်ရှင်လည်းရှိသည်။ သင်နှင့်ခင်မင် သော်လည်း သင်၏ကြောင်ကို မနှစ်မြို့သည့် အိမ်နီးနားချင်း လည်းရှိသည်။ သင်က အလုပ်ဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားနေသည့် ဖောက် သည်လည်း ရှိသည်။ သင့်ကလေး၏ ဆရာမ၊ သင်လုပ်ကိုင်ပေး နေသောအသင်းကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးနေသူ၊ သင်၏ သွား ဘက်ဆိုင်ရာဆရာဝန် အစရှိသူများလည်း ရှိသည်။ ထိုသို့သော လူအမျိုးအထွေထွေတို့ အားလုံးနှင့်အဆင်ပြေပါက သူတို့သည် သင် အဆင်ပြေအောင် လုပ်ပေးကြမည်။

၎င်းလူအမျိုးမျိုးအထွေထွေတို့အားလုံးတွင် ကွဲပြားသော ဘဝနေထိုင်မှုအသီးသီး ရှိကြသည်။ သူတို့အားလုံးထံမှ အကောင်းဆုံးကိုရအောင် ဘယ်လိုလုပ်ကိုင်ရမည်ဆိုသည်ကို

သင်သိသည်ဟု မည်သို့ ထင်မြင်ယူဆနိုင်မည်နည်း။ အကယ်
စင်စစ် သူတို့သည် သင် ထင်ထားသကဲ့သို့ ကွဲပြားခြားနားနေ
ခြင်းမရှိချေ။ ထိုသို့ ကွဲပြားခြားနားနေသောကိစ္စမျိုး မဟုတ်ချေ။
လမ်းညွှန်သွန်သင်ခြင်းများ၊ အခြေခံသဘောတရားများ၊ မဟာ
ဗျူဟာများဖြစ်ကြသည့် နည်းဥပဒေများကို သိထားခြင်းသည်
လူတိုင်းနှင့် ဆက်ဆံရေးအဆင်ပြေရန် ထောက်ကူပေးလိမ့်မည်။

ဤစာအုပ်၏ပထမပိုင်းသည် လူအများတို့ကို သင်က
နားလည်သဘောပေါက်စေမည့် အကြောင်းအရာများဖြစ်သည်။
ကျွန်ုပ်တို့ တချက်ချက်မြည်နေရင်း ရွှေနေစေသည့် အကြောင်း
ခြင်းရာများဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အတွင်းသဘော၌
ဆင်ဆင်တူကြသည်။ သင်သည် လူအများတို့ကို ယေဘုယျ
အားဖြင့် သဘောပေါက်ထားသော်လည်း နေ့စဉ်ကြုံတွေ့ရသည့်
သူ တစ်ဦးချင်းအရ သဘောပေါက်ဖို့ ဝေးကွာနေဆဲဖြစ်သည်။
ဤအပိုင်းတွင် ကျွန်ုပ်သည် လူအများတို့ကို မည်သို့ကူညီပေးရ
မည် ဆိုသည်ကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။ အကြောင်းမှာ ကျွန်ုပ်
တို့အားလုံးသည် မိမိအနီးတွင်ရှိနေသူများ စိတ်ချမ်းသာဖို့ကို
လိုလားကြသည်။ တစ်ခါတလေ၌ သူတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ချစ်ခင်မှု
များပြားသဖြင့် သူတို့ပြဿနာတက်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့ရင်မှာ
နာကျင်မိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ၌ သူတို့ထံမှ အကောင်းဆုံးကို
ကျွန်ုပ်တို့ရယူလိုသည်။ သူတို့ ပျော်ပိုက်နေသည်ကို အချိန်တိုင်း
လိုလို ကျွန်ုပ်တို့ လိုလားကြသည်။ တစ်နေ့တာ ကြုံဆုံခဲ့သူများ
ကို မိမိက အကောင်းဆုံးလုပ်ပေးခဲ့သည်ဆိုပါက ညဘက်တွင်
စိတ်ချမ်းသာစွာဖြင့် အိပ်ပျော်သည်။

သင် ဆက်ဆံနေရသူ အများစုသည် သင့်ကို ဆန့်ကျင်ကြ
သူများမဟုတ်ဘဲ သင့်ကိုလိုလားကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့
ကို သင့်ဘက်တွင်ရှိနေစေလိုသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်
သူတို့က သင့်ကို ထောက်ခံအားပေးနိုင်သူများ ဖြစ်သည်။ သင့်
ဘဝကို ပိုမိုအဆင်ပြေအောင် လုပ်ပေးနိုင်သူများဖြစ်သည်။

သင့်ကို ရောင်းအား တက်အောင် လုပ်ပေးနိုင်သူများဖြစ်သည်။ သင်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့်အတူ လိုက်ပါကြမည့်သူများ ဖြစ်သည်။ သင့်ဘက်သို့ လူအများတို့ကို အင်တိုက်အားတိုက် ရောက်အောင်၊ ထိုသို့ ရောက်နေသည့်အပေါ် စိတ်ထဲကျေနပ်နေအောင် တိုက်တွန်းသည့်နည်းလမ်းများ အများအပြားရှိသည်။ ကြိုးကိုင်ခြယ်လှယ်ခြင်းနှင့် အတင်းအကျပ် လုပ်ခိုင်းခြင်းတို့ကို စိတ်မဝင်စားသူများရှိနေပြီး ထိုသူတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့ဘက်၌ သူတို့၏ ဆန္ဒအလျောက် ရှိနေစေလိုသည်။ အကယ်စင်စစ် ကျွန်ုပ်တို့သည် သူတစ်ပါးဘက်နှင့် ကိုယ့်ဘက်ဟူ၍ လုံးဝမရှိသည်ကို လိုလားကြသည်။ လူတိုင်း တစ်သဘောတည်း ဖြစ်နေစေလိုသည်။

သို့သော် မရိုးဖြောင့်ကြသည့် အချို့သူများရှိနေသည်ကို မငြင်းနိုင်ပေ။ သူတို့တွင် ဆိုးဝါးသည့်နေ့များ ရှိနေခြင်း ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်နိုင်သည်။ သူတို့၏ဘဝသည် ခက်ထန်သည့်ဘဝ ဖြစ်နေခြင်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သည်။ သူတို့မှာ မည်သည့် အကြောင်းပြချက်မှ မရှိခြင်းလည်း ဖြစ်နေနိုင်သည်။ မည်သို့ပင် ဖြစ်နေပါစေ၊ ထိုသူတို့အား အကောင်းဆုံးနည်းများဖြင့် မည်သို့ ကိုင်တွယ်ပေးရမည်ကို သိထားပါက ကောင်းသည်။ သို့ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်က စာအုပ်နိဂုံးပိုင်းတွင် သင့်အဖို့ စိန်ခေါ်မှုပိုများနေသော လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်၊ မိသားစုဝင်နှင့် အပေါင်းအသင်းထံမှ အကောင်းဆုံးကိုရယူရန် အသုံးတည့်သော နည်းဥပဒေများကို ဖော်ပြပေးထားသည်။

ဤစာအုပ်တွင် အဓိကကျသော နည်းဥပဒေများအားလုံးကို ဖော်ပြပေးထားသည်။ သို့သော် လူအများတို့နှင့် ဆက်ဆံ လုပ်ကိုင်ရန်အတွက် ဤနည်းဥပဒေများအပြင် အသုံးတည့်သော အခြား လမ်းညွှန်မှုများသည်လည်း ရှိနေမည်သာ ဖြစ်ပေရာ ၎င်းတို့ကိုလည်း လေ့လာထိုက်ပေသည်။

ဤသည်တို့မှာ နည်းဥပဒေများသာ ဖြစ်သည်

ကျွန်တော့်တစ်သက်တာကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ သင်ယူခြင်း၊ ပျော်ရွှင်အောင်မြင်နေတဲ့သူတွေ ဘယ်လို ပြုမူကြ သလဲဆိုတဲ့ နည်းဥပဒေတွေ ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့အတွက် သုံးစွဲခဲ့ပါ တယ်။ အဲဒီလူတွေက ဘာတွေလုပ်ကြသလဲ၊ ကျန်တဲ့သူတွေက ဘာတွေမလုပ်ကြဘူးလဲဆိုတာ ကျွန်တော် စောင့်ကြည့်တယ်။ အလုပ်မှာဖြစ်စေ၊ သူတို့ရဲ့ ဆက်ဆံရေးမှာဖြစ်စေ၊ မိဘနေရာမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ သူတို့ရဲ့ငွေကြေးကို စီမံတာမှာဖြစ်ဖြစ် ကျွန်တော် ပြောလို့ ရတာက သူတို့ရဲ့ဘဝတွေက တခြားသူတွေထက် ဘာလို့ ပိုချောမွေ့နေရသလဲဆိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

နည်းဥပဒေတွေက စိထားစဉ်ထားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီနည်းဥပဒေတွေကို ခင်ဗျား လိုက်နာဖို့မလိုပါဘူး။ ကျွန်တော် က ခင်ဗျားရဲ့ဘဝကို ဘယ်လိုနေထိုင်သင့်သလဲဆိုတာကိုသာ ပြောပြတာပါ။ ကျွန်တော့်ဘာသာ လေ့လာသင်ယူထားတာ တွေကို ခင်ဗျားတို့ထံ လက်ဆင့်ကမ်းလိုက်တာပါ။ အဲဒီဟာတွေ ကို ခင်ဗျားတို့လည်း သုံးစွဲကြလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ နည်းဥပဒေတွေကို ခင်ဗျားလိုက်နာရင် ခင်ဗျားတို့ ပိုပျော်ရွှင် ချမ်းမြေ့မယ်။ ပိုအောင်မြင်မယ်။ ဒါပေမဲ့ သုံးမသုံးဆိုတာက တော့ ခင်ဗျား ဆုံးဖြတ်ရမယ့်ကိစ္စပါ။

အဲဒီနည်းဥပဒေတွေထဲမှာ အများအပြားတို့ဟာ သာမန်

အားဖြင့် လက်တွေ့ကျကျ တွေးထားတာတွေပါ။ မျက်စိဖွင့်ပေး
 လိုက်တဲ့ဟာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ သတိရအောင် ပြောပြပေးထား
 တာတွေပါ။ ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျား ဦးတည်ချက်မဲ့နေတာကို သတိမူမိဖို့
 အဲဒီနည်းဥပဒေတွေကို အဖြူအမည်း သဲသဲကွဲကွဲ တစ်နည်း
 နည်းနဲ့ မြင်ဖို့လိုတယ်။ ကျန်တဲ့ နည်းဥပဒေတွေကတော့
 နားလည်ဖို့ အချိန်နည်းနည်း ပိုကြာနိုင်တယ်။ အနည်းအကျဉ်း
 ကတော့ ခင်ဗျား သဘောမတူတာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒါ ကိစ္စ
 မရှိပါဘူး။ ခင်ဗျားဘာသာ စဉ်းစားခွင့်ရှိပါတယ်။ ခင်ဗျား
 အပေါ်မှာပဲ မူတည်ပါတယ်။

လူ့အများတို့ကို
နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း

လူတိုင်းပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့ကြပြီး အတူတကွ စည်းလုံးကြသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး အကျိုးရှိသည်။ သင်သည် လူအများတို့ထံမှ သူတို့၏ အကျိုးအတွက်နှင့် သင်၏အကျိုးအတွက် အကောင်းဆုံးကို ထုတ်ယူလို သည်။ သင်က သူတို့ကို ဖြစ်နိုင်သရွေ့ ကူညီပေးမပေးနိုင်သူဖြစ်လိုသည်။ ထိုနှစ်ခုသည် လက်ချင်းချိတ်ထားသည်။ သို့ဖြစ်ရာ အကောင်းဆုံးကိုရဖို့ သူတို့ကို မည်သည်က တချက်ချက်မြည်ကာ ရွေ့နေစေသည်ကို သင် သိထားရတော့မည်ဖြစ်သည်။

စက်ဖုံးအောက်ထဲ ဘာတွေဖြစ်နေသည်ကို သိထားခြင်းမရှိလျှင် ကားက စက်ထိုးရပ်သွားသည့်အခါ သင်က ပြင်ပေးနိုင်လိမ့်မည်ဟု မမျှော် လင့်အပ်ပေ။ ပြင်ပေးရမည်မှာ တကယ့်ကို ရိုးရှင်းလွယ်ကူနေလျှင်လည်း သင့်မှာ စက်ပြင်ရန် အခြေခံမျှပင်လျှင် မသိထားပါက သင် ပြင်ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ပေ။ ၎င်းကားဖြင့် အိမ်သို့ ပြန်နိုင်တော့မည် မဟုတ်ချေ။ သင့်မှာ ကားအင်ဂျင် အလုပ်လုပ်ပုံကို ရိုးရိုးရှင်းရှင်းဖြင့် နားလည်သဘောပေါက်ခြင်း ရှိမည်ဆိုပါက အိမ်သို့ ၎င်းကားဖြင့်ပြန်ဖို့ ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်လိမ့်မည်။

လူအများတို့ လုပ်ကိုင်အောင် မည်သည်က လုပ်ပေးနေသည်ကို အခြေခံမျှ ဗဟုသုတ သင့်မှာရှိထားမည်ဆိုပါက သူတို့ထံမှ သင် လိုချင်သည် ကိုရရှိမည်။ ထိုသို့ ရယူခြင်းနှင့်အတူ သူတို့ကို ကူညီပေးနိုင်မည်။ ဤသည် မှာ လူ၏အမှုအကျင့် အခြေခံသဘောတရားများ အစုံအတွဲ ဥပဒေများ၏ ပထမအုပ်စုဖြစ်ပြီး သူတစ်ပါးတို့နှင့် ဆက်ဆံလုပ်ကိုင်ရာ၌ အသုံးတည့်

လိမ့်မည်။ လူအများတို့ ပြုမူလုပ်ဆောင်ကြရာ၌ ထိုအတိုင်း ပြုမူလုပ်ဆောင်စေရန် အခြေခံကျသည့် အကြောင်းအချက်များ ရှိနေသည်။ သူတို့၏ လက်ရှိ အလုပ်လုပ်ပုံသည် သင့်အတွက်ဖြစ်စေ၊ သူတို့အတွက်ဖြစ်စေ နှစ်မျိုးစလုံး အတွက်ဖြစ်စေ အဆင်မပြေဖြစ်နေသည်ကို တစ်မျိုးပြောင်းပြီး ပြုမူဖို့ သူတို့ကို သင် စည်းရုံးရန်အတွက် ထိုအကြောင်းအချက်များက အရိပ်အခြည်များ ပြသပေးနေသည်။

ဤအပိုင်းကဏ္ဍ အဆုံးပိုင်းတွင် သင်၏သားသမီးများ ဆယ်ကျော်သက် အရွယ်သို့ရောက်သည့်အခါ အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် နည်းဥပဒေ အချို့ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြပေးထားပါသည်။ အကြောင်းမှာ ထိုအသက် အရွယ်တွင် သူတို့ စမ်းတဝါးဝါးဖြစ်နေသည်ဟု မိဘအများစုက ယူဆကြသည်ကို ကျွန်ုပ်တွေ့ရှိရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အရွယ်ရောက်ခါနီးသော သားသမီးတို့သည် ထောက်ကူမှုလိုအပ်နေသည်ကို မိဘတို့မြင်နေသော်လည်း မည်သို့ကူပေးရမည်ဆိုသည်ကို သေသေချာချာ မသိကြချေ။ နည်းဥပဒေများသည် ဆယ်ကျော်သက်များအတွက်ဖြစ်ပြီး သင်၏ သားသမီး မဟုတ်သောသူများအတွက်လည်းဖြစ်သည်။ အခြား ဆက်ဆံရေးများထဲတွင်လည်း ဆယ်ကျော်သက် အများအပြားတို့သည် ပဲ့တင်ရိုက်နေသည်။

ရေးသားတင်ပြထားသည်တို့တွင် ပညာသားပါသော လှည့်စားချက်နှင့် သိပ္ပံနည်းကျဖြစ်သည်တို့ မပါချေ။ ထိုအရာတို့အတွက် ကျွန်ုပ် လုံလောက်အောင် မတော်ချေ။ အခြေခံကျသော ဓာတ်ကြည့်လေ့လာခြင်းများကိုသာ ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို သင် စဉ်းစားကြည့်လိုက်ပါက သင် ချက်ချင်းလက်ခံမိလိမ့်မည်။

နည်းဥပဒေ ၁

နားလည်ခြင်းပေးရင် ကူညီရာရောက်တယ်

ကျွန်တော်တို့အားလုံးမှာ နောက်ခံဇာတ်ကြောင်းရှိကြတယ်။ အဲဒီဟာက ဘာလို့ ကျွန်တော်တို့ အခုလို ပြုမူနေကြသလဲဆိုတာကို ရှင်းပြပေးတယ်။ အဲဒီဟာက အမြဲတမ်းတော့ အကျိုးသင့်အကြောင်းသင့် ရှင်းမပြဘူး။ ဒါပေမဲ့ အနည်းဆုံးအနေဖြင့် အဲဒီဟာက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပြုမူပုံတွေအတွက် အကြောင်းတရားတစ်ခု ဖြစ်နေတယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံပါဝင်နေတဲ့ နောက်ခံဇာတ်လမ်း အသေးစိတ်ကို ခရေစေ့တွင်းကျ ဘယ်သူကမှ ဘယ်တော့မှ သိနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ လူအများတို့မှာ လိုရင်းအကျဉ်းချုပ် ရှိနေကြတယ်။

တချို့ဟာတွေက ခင်ဗျားကို သူများတွေထက် ပိုစိတ်ပူအောင်၊ စိတ်ဖိစီးမှုပိုများအောင်၊ စိတ်လှုပ်ရှားမှု ပိုများအောင်၊ ပိုအဆိုးမြင်အောင်၊ စိတ်ဓာတ်ပိုကျအောင်၊ စိတ်သက်သာမှု ပိုရအောင်၊ ပိုစိတ်တိုအောင်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်စိတ်ချမှုပိုရအောင် စသဖြင့် ပြုပေးနေတာ ဘာလို့လဲ။ အတိတ်မှ ဆိုးဝါးတဲ့အတွေ့အကြုံတွေကြောင့် ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဗီဇကြောင့်လည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်တယ်။ စိတ်ပညာကျော် ဖရိုက်ရဲ့အဆိုအရ အဲဒါတွေအကုန်လုံးဟာ ခင်ဗျားရဲ့ မိဘများကြောင့်ဖြစ်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အပေါင်းအသင်းတွေက ခင်ဗျားကို ကိစ္စတစ်ခုအတွက် စိတ်ဖိစီးမှု သိပ်မများဖို့ ပြောကြမယ်။ ဒါမှမဟုတ် သံသယသိပ်မကြီးဖို့ ပြောကြမယ်။

သို့မဟုတ် အေးအေးလူလူ သိပ်မဖြစ်ဖို့ သတိပေးကြမယ်။ သို့မဟုတ် သိပ် အော်ဟစ်မနေဖို့ ပြောကြမယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ နားမလည်ကြပါဘူး။ တကယ် လို့ သူတို့က ခင်ဗျားတက်ခဲ့တဲ့ကျောင်းမှာတက်ခဲ့ရင် သို့မဟုတ် ခင်ဗျား ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ဆင်းရဲခြင်းကို သူတို့ကြုံဖူးကြရင် သို့မဟုတ် ခင်ဗျားမှာရှိတဲ့ မွေးချင်းတွေအတိုင်း သူတို့မှာလည်းရှိခဲ့ရင် သို့မဟုတ် ခင်ဗျားလုပ်ကိုင်ခဲ့တဲ့ အလုပ်ရှင်မျိုးနဲ့ သူတို့လုပ်ကိုင်ခဲ့ရရင် ခင်ဗျားဘာလို့ အခုလို ပြုမူရသလဲ ဆိုတာကို သူတို့ သဘောပေါက်ကြမယ်။

နားထောင်ဦး။ အဲဒါက လူတိုင်းအတွက် မှန်တယ်။ ဟောဒီ ကမ္ဘာ ပေါ်မှာ ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံတွေက ပုံသွင်းတာကို မခံရတဲ့သူဆိုလို့ တစ် ယောက်မှ မရှိဘူး။ ဒီတော့ ခင်ဗျားရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေက ခင်ဗျားကို ချေတဲ့အခါ၊ ခင်ဗျားရဲ့သူငယ်ချင်းတွေက ခင်ဗျား စိတ်ဓာတ်ကျအောင် လုပ် တဲ့အခါ၊ ခင်ဗျားရဲ့မိဘတွေက ခင်ဗျားရဲ့မွေးနေ့ကိုမေ့နေကြတဲ့အခါ ခင်ဗျား သတိရဖို့လိုတာက အဲဒီလိုဖြစ်ရတာအတွက် အကြောင်းရှိလိမ့်မယ်ဆိုတာပဲ။ မဟုတ်တမ်းတရမ်း အကြောင်းတရားတွေ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီမှာ အကြောင်းတရား ရှိနေတယ်။

ဒီဟာကို ခင်ဗျားသိအောင် ကျွန်တော်ပြောရတာ ဘာလို့လဲဆိုတော့ တကယ်လို့ ခင်ဗျားက အကြောင်းတရားကိုသဘောပေါက်တယ်ဆိုရင် တခြားသူတွေရဲ့ အပြုသဘောမဆောင်တဲ့ ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံတွေကို ခင်ဗျား ကိုင်တွယ်ဖို့ ပိုလွယ်သွားမယ်။ သူတို့လုပ်ကိုင်ပုံကို ခင်ဗျားက ပြောင်းလဲဖို့ မလုပ်နိုင်ရင်တောင် အဲဒီဟာရဲ့ နောက်ကွယ်မှာရှိနေတဲ့ အကြောင်းတရားတွေ ရှိလိမ့်မယ်ဆိုတာ ခင်ဗျား သဘောပေါက်ထားရင် ခင်ဗျား နားလည်ပေးဖို့ ပိုလွယ်သွားမယ်။ များသောအားဖြင့် ခင်ဗျားက နားလည်ပေးဖို့ အသင့်ရှိနေ တဲ့သူ ဖြစ်နေတာနဲ့တင် သူတို့က ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကာကွယ်နေတာတွေ လွှတ်ချလိုက်မယ်။ သူတို့ရဲ့ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံကို ပြောင်းလဲဖို့ ဆုံးဖြတ်ကြမယ်။

ဟောဒီကမ္ဘာပေါ်မှာ ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံတွေက ပုံသွင်းတာကို မခံရတဲ့သူဆိုလို့ တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး။

စဉ်းစားကြည့်မယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ဆရာသမားက အချိန်ဇယားအစီအစဉ် ထက် နောက်ကျမယ့်အရေးရှိလာတိုင်း အမြဲစိတ်ဖိစီးနေတယ်။ အဲဒါက နာမည်ရမယ့်အလုပ်ဖြစ်ဖြစ်၊ နေ့လယ်စာစားဖို့ ချိန်းထားတာဖြစ်ဖြစ် နောက်ကျတော့မယ်ဆိုရင် သူ စိတ်ဖိစီးတယ်။ အဲဒါက ခင်ဗျားရဲ့အမှား မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူ စိတ်ဖိစီးတာကြောင့် ခင်ဗျားကို လာဖိစီးတယ်။ အဲဒါကို ခင်ဗျားက မကြိုက်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူ့အဖေက အင်မတန် စည်းကမ်း ကြီးတဲ့သူ၊ နောက်ကျတာကို မုန်းတီးသူဖြစ်တယ်ဆိုတာ ခင်ဗျားသိထားရင်၊ ဒါမှမဟုတ် အဲဒီလိုဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ခင်ဗျားတွေးဆမိရင် ခင်ဗျားက သူ့အပေါ် ဘယ်လိုသဘောထားမလဲ။ ဒါမှမဟုတ် အရေးကြီးတဲ့ နောက်ဆုံး ပြီးရမယ့် အချိန်မှာ အချိန်မီ မပြီးစီးခဲ့လို့ ရာထူးတိုးတာ မရလိုက်တဲ့အဖြစ်ကို သူကြုံဖူး ထားတာ ခင်ဗျားသိထားရင် ခင်ဗျား သူ့အပေါ် ဘယ်လိုသဘောထားမလဲ။ နည်းနည်းလေးဖြစ်ဖြစ်တော့ ခင်ဗျား စာနာမိမယ်။ နည်းနည်းပါးပါး ကူညီ ပေးချင်မိမယ်။ ကောင်းတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ခင်ဗျားက နောက်မကျရတာ သေချာအောင်လုပ်မယ်။ နောက်ကျရင် သူက ပြဿနာလုပ်မယ်ဆိုတာ ကြိုသိထားပြီး လုပ်စရာရှိတာတွေလုပ်မယ်။ သတ်မှတ်ထားချိန်မလွန်အောင် ခင်ဗျားက လုပ်ကိုင်ထားမယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ခင်ဗျားရဲ့ဆရာသမားက ဖိစီးမှု လျော့နည်းနေမယ်။ ခင်ဗျားအပေါ်ဖိစီးမှုလည်း လျော့နည်းနေမယ်။ အဲဒီလို ဆို ပိုမကောင်းဘူးလား။

ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖြစ်အောင်ပြောရရင် ကျွန်တော်က မကောင်းတဲ့ ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံအတွက် ဆင်ခြေပေးနေတာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ ဖိစီးမှုကို အပြစ်မရှိတဲ့ သူတစ်ပါးအပေါ်သွားတင်တာ ဘယ်သူမှ မလုပ်သင့် တာ အမှန်ပဲ။ ကိုယ့်ရဲ့ဒေါသ၊ ကိုယ့်ရဲ့ပူပန်သောက၊ ကိုယ့်ရဲ့မလုံခြုံမှု၊ ကိုယ့်ရဲ့ ဘာကိုပဲဖြစ်ဖြစ် သူတစ်ပါးအပေါ်သွားတင်တာ မလုပ်သင့်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ လုပ်နေကြတယ်။ ခင်ဗျားက သက်သာရာသက်သာကြောင်းအတွက် ထွက်ပေါက်ရှာခံရတဲ့နေရာမှာရှိနေရင် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းဖို့ အခုတင်ပြတာက အထောက်အကူပေးပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်က သူတစ်ပါးရဲ့ စိတ်စေ့ဆော်မှု တွေကို နားလည်ပေးဖို့ တောင်းဆိုနေတာ မဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျားရဲ့ စိတ် စေ့ဆော်မှုကို နားလည်ဖို့ပြောနေတာသာ ဖြစ်ပါတယ်။

နည်းဥပဒေ ၂

ဘယ်သူမှ ခင်ဗျားနဲ့ တူဖို့ မလိုဘူး

အလုပ်စားပွဲကို မလိုအပ်ဘဲ၊ ဘာအကြောင်းမှမရှိဘဲ၊ အပင်ပန်းခံပြီး သပ်ရပ်နေအောင်ထားတဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးရဲ့ဘေးက စားပွဲမှာ ကျွန်တော် ထိုင်ခဲ့ရဖူးတယ်။ သူ့ကို အဲဒီလိုလူစားမျိုးလို့ ကျွန်တော် မြင်တယ်။ ဖိုင်တွေအကုန်လုံး အစီအရိထပ်ထားတယ်။ ကော်ဖီမတ်ခွက်ကို အောက်ခံ ပြားပေါ်မှာ သပ်သပ်ရပ်ရပ်တင်တယ်။ ဘော်လ်ပင်တွေအားလုံးနဲ့ စက္ကူ အပေါက်ဖောက်ကိရိယာ၊ စက္ကူကလစ်တို့ကို သူ့နေရာနဲ့သူ နေရာအတိ အကျထားတယ်။ အဲဒါမျိုးကို သူ့အလုပ်လုပ်ပုံမှာလည်း လိုက်နာတယ်။ စာရွက်တိုင်းကို ကိစ္စပြီးတာနဲ့ ချက်ချင်း ဖိုင်တွဲတယ်။ မှတ်ချက်တွေတိုင်းဟာ လည်း ဘော်လ်ပင်မင်ရောင် သူ့အရောင်နဲ့သူ ရေးသားတယ်။ အိမ်မေးလ်တိုင်း မှာလည်း သတ်မှတ်ထားတဲ့အရောင်တွေ ထိုးထားတယ်။ သိမ်းဆည်းရမယ့် နေရာမှာ သွားသိမ်းတယ်။ အသေးစိတ်ဖော်ပြထားတဲ့ လုပ်ရန်အလုပ်များမှာ လည်း ဦးစားပေး အမှတ်စဉ်ရေးထိုးထားတယ်။ အရေးပေါ်နဲ့ အရေးကြီးတာ တွေကို အမှတ်အသား လုပ်ပေးထားတယ်။

အဲဒါတွေက ကျွန်တော့ကို စိတ်ရူးပေါက်စေတယ်။ သူက ဘာကိုမှ ချက်ချင်းထမလုပ်နိုင်ဘူး။ အလုပ်တစ်ခု လုပ်ရင်းတန်းလန်းမှာ ဦးတည်ချက် ပြောင်းမပေးနိုင်ဘူး။ ရလာတဲ့စိတ်ကူးတွေ၊ အကြံတွေနောက်ကိုလိုက်ပြီး ကောက်ကာငင်ကာ မလုပ်နိုင်ဘူး။ သူ့ရဲ့ အစီအရိထပ်ထားတဲ့ ဖိုင်တွေပေါ်ကို

ကျွန်တော်က ဖိုင်ကို ဖြစ်သလိုတင်လိုက်တာကိုလည်း သူက လက်မခံနိုင်ဘူး။ ကျွန်တော် တွေးလေ့ရှိတာက အဲဒါ အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူး။ သူ့ရဲ့ ပင်ကိုထိုးထွင်းကြံဆနိုင်စွမ်းကို ချုပ်ချယ်ထားတာ၊ အလိုက်သင့် ဖြစ်အောင် လုပ်ဖို့ကို ဟန့်တားထားတာလို့ ကျွန်တော်မြင်တယ်။

ဒါပေမဲ့ ထုံးစံအတိုင်း နောက်ဆုံးမှာတော့ ကျွန်တော်က သင့်မြတ်ကြောင်း ဝန်ခံလိုက်တယ်။ ရုတ်တရက် အရေးပေါ်တဲ့အခါ သက်ဆိုင်တဲ့ အီးမေးလ်ကို တခြားသူတွေ ရှာလို့မတွေ့ခင်မှာ အမြဲတမ်း အရင်ဆုံးတွေ့တာ ဘယ်သူလဲ။ အလုပ်တစ်ခုမှာ အရမ်းအရေးကြီးတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကို ကျွန်တော်တို့အားလုံးမေ့နေတာကို သတိပြုမိဖို့ ဘယ်သူ့ကိုအားကိုးရသလဲ။ ပရိုဂျက်တွေ၊ ပွဲတွေကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ကြတဲ့အခါ ဘယ်သူက လူသာမန်တို့ ထက်သာလွန်တဲ့ အကျိုးထိရောက်မှုဖြင့် လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရှိသလဲ။ အစည်းအဝေးတိုင်းကို စာရွက်စာတမ်းတွေ ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြင့် အချိန်နောက်မကျဘဲ အမြဲရောက်လာတဲ့အပြင် ကျွန်တော့်လို စာရွက်စာတမ်းတွေယူလာဖို့ မေ့တတ်တဲ့ သူတွေအတွက်ပါ အပိုမိတ္တူတွေ ယူလာပေးတာ ဘယ်သူလဲ။

လုံးဝရိုးဖြောင့်စွာဖြင့် ပြောရရင် ကျွန်တော့်ရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ကို ကျွန်တော်က အချိန်အတော်ကြာအောင် အထင်သေးခဲ့တယ်။ ဘာလို့လဲ ဆိုတော့ သူက ကျွန်တော့်လို အကြံကောင်းတွေထုတ်မပေးနိုင်ဘူး။ တခြားဌာနတွေကို ကျွန်တော့်တို့ဌာနအတွက် လုပ်ကိုင်ပေးအောင် ကျွန်တော့်လို မစည်းရုံးနိုင်ဘူး။ ကျွန်တော့်လို ချက်ချင်းထလုပ်တာမျိုး သူ မလုပ်တတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ နေရာတကျ အတိအကျဖြစ်နေတဲ့ သူ့အလုပ်စားပွဲက အဲဒီဟာတွေ မလုပ်တတ်အောင် တားဆီးထားတာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့ကိုယ်၌က အဲဒီလို လူစားမျိုး မဟုတ်တာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူက ဘယ်လိုလူလဲဆိုတာကိုသာ အဲဒီစားပွဲက အသိသာဆုံး အထင်ရှားဆုံး ညွှန်ပြပေးနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ တသီးတခြား ကိုယ်ပိုင်တတ်ကျွမ်းမှုအစုံအတွဲက ကျွန်တော်နဲ့ အလွန်

ခင်ဗျား မကြိုက်တာ တစ်ခုခုကြောင့်နဲ့တော့ အဲဒီဟာက မှားတယ်လို့ မယူဆရဘူး။

ကွာခြားနေတာတာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အနည်းဆုံးတော့ ကျွန်တော့်နည်းတူ တန်ဖိုးရှိတယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော် သဘောပေါက်လာခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့်ရဲ့နည်းက အကောင်းဆုံးလို့ တွေးမိတဲ့အပြစ်ကို ပြုမိတဲ့အချိန်အခါတွေ ရှိပါတယ်။ ကိုယ်နဲ့မတူတဲ့သူတွေဟာ အတော်မှားနေတယ်လို့ယူဆတယ်။ အနည်းဆုံးအနေဖြင့် ကျွန်တော်တို့လောက်တော့ မမှန်ဘူးလို့ယူဆတယ်။ ကျွန်တော် အသက် ၁၂ နှစ်တုန်းက သူငယ်ချင်းရဲ့အိမ်မှာ ညအိပ်တယ်။ သူ့မိသားစုသုံးတဲ့ သွားတိုက်ဆေး အမှတ်တံဆိပ်က ကျွန်တော်တို့အိမ်မှာသုံးတာနဲ့ မတူတာကိုတွေ့တယ်။ သူတို့က တကယ့်ကို ထူးဆန်းတယ်လို့ ကျွန်တော် ထင်ခဲ့တယ်။ ကျွန်တော်တို့ အိမ်မှာ သုံးတဲ့ သွားတိုက်ဆေးအမှတ်တံဆိပ်က အကောင်းဆုံးပဲ။ အကောင်းဆုံးသာမဟုတ်ခဲ့ရင် ကျွန်တော်တို့ ဘယ်သုံးမှာလဲ။ သူတို့က ဘာလို့ အဲဒီအမှတ်တံဆိပ်ကို မသုံးကြတာလဲ။

အဲဒီလိုဟာမျိုးက ကျွန်တော်သိသလို ခင်ဗျားလည်း သိတဲ့အတိုင်း မေ့မေ့ပျောက်ပျောက်ဖြစ်သွားဖို့ လွယ်တယ်။ လူတွေက ကျွန်တော်တို့ကို စိတ်တိုရအောင်လုပ်တဲ့အခါ အလွန်လွယ်ကူတဲ့တုံ့ပြန်ပုံက သူတို့ကို တုံးတဲ့သူတွေ၊ အကျိုးသင့်အကြောင့်သင့် မဖြစ်တဲ့သူတွေ၊ ကြောင်းကျိုးမဆီလျော်တဲ့သူတွေလို့ ဝေဖန်ပုတ်ခတ်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံဟာ တကယ်တော့ တည့်မတ်မှန်ကန်တယ်လို့ မတွေးမိဘူး။ ကိုယ်နဲ့ အံ့ကိုက်မဖြစ်တာပဲသိတယ်။ ခင်ဗျားအတွက်နဲ့ သူတို့အတွက် လူတွေထံမှ အကောင်းဆုံးကို ခင်ဗျားရချင်တယ်ဆိုရင် ခင်ဗျား မကြိုက်တာ တစ်ခုခုကြောင့်နဲ့တော့ အဲဒီဟာက မှားတယ်လို့ မယူဆရဘူးဆိုတာကို ခင်ဗျား အသိအမှတ်ပြုပေးထားတာ ခိုင်မြဲရမယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်က ကျွန်တော့်လို ရှုပ်ပွနေတဲ့စားပွဲဖြစ်အောင် ဘယ်တော့မှမလုပ်တာဟာ တကယ်တော့ အိုကေပါတယ်ဆိုတာကို နောက်ဆုံးမှာ ကျွန်တော် လက်ခံလိုက်တယ်။ အဲဒီလို လက်ခံလိုက်ချိန်မှစပြီး သူ့ကိုကြိုက်ဖို့၊ သူ့ကိုသဘောကျဖို့ အတော် လွယ်သွားတယ်။

လူတွေက သူတို့ကြားချင်မိတာကို ကြားကြတယ်

ကျွန်တော့်အသိ ဆရာမက ကျွန်တော့်ကို ပြောပြတယ်။ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတစ်ယောက်ကို သူရွေးချယ်တဲ့ဘာသာရပ်က မှားနေတယ်။ တကယ်လို့ ရမှတ်အဆင့်ကောင်းကောင်း လိုချင်တယ်ဆိုရင် အဲဒီဘာသာရပ် က သူအားသန်တဲ့ဘာသာရပ် မဟုတ်ဘူးဖြစ်နေတယ်။ ဒီတော့ အဲဒီဘာသာ ရပ်မှာ သူတော်မှာမဟုတ်ဘူးလို့ နားဝင်အောင်ပြောရတာ အတော်ခက်တယ် တဲ့။ တစ်ခါတလေမှာ သူ့စကားကိုနားထောင်ဖို့ ခပ်ကြမ်းကြမ်း လုပ်ရ တယ်တဲ့။

လူတွေက သူတို့ ကြားချင်တဲ့စကားမျိုးကိုသာ ကြားကြပြီး သူတို့ မကြားချင်တဲ့စကားကို နားထဲမသွင်းတဲ့ ပင်ကိုအကျင့်ရှိကြတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်နေတာကို အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ သူတို့ သတိမမူမိကြဘူး။ လူတွေ ကို ခင်ဗျားဘက်မှာ ပါစေချင်ရင်၊ သူတို့ရဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို လိုချင် ရင် အဲဒီအချက်ကို ခင်ဗျား သဘောပေါက်ထားဖို့လိုတယ်။ သူတို့ မကြားချင် တဲ့စကားမျိုးဖြစ်နေရင် ခင်ဗျားပြောချင်တဲ့အချက် သူတို့နားထဲရောက်ဖို့ ပိုအားစိုက်ထုတ်ရလိမ့်မယ်။

အဲဒါ လူ့သဘာဝပါ။ အဲဒီအတွက် စိတ်တိုနေလို့ အလကားပဲ။ ခင်ဗျား အဲဒီအချက်ကို ထည့်စဉ်းစားထားရမယ်။ ခင်ဗျားလုပ်နေတဲ့အလုပ်ကို သတ်မှတ်ရက်မှာ မပြီးနိုင်ဘူးဆိုတာ အထက်လူကြီးထံ အစီရင်ခံတဲ့အခါ

ကြီးမားတဲ့မိသားစုနဲ့အတူ အားလပ်ရက်အတူနေဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာ ခင်ဗျားရဲ့အစ်မကြီးကိုပြောတဲ့အခါ ခင်ဗျားပြောပြတာကို သူတို့ တကယ် ကြားရဲ့လားဆိုတာ ခင်ဗျား သတိမူမိလား။ သူတို့ မကြားကြဘူးဆိုရင် အချက်အလက်အမှန်တွေကို သူတို့က ငြင်းခုံနေမယ်၊ အရင်ပြောထားတဲ့ အတိုင်း ထပ်ပြောနေတုန်းပဲဆိုရင် သူတို့ကို ပိုရှင်းသွားအောင် ခင်ဗျား ထပ်ပြောပြရမယ်။

အထက်လူကြီးကို ပြောဆိုတဲ့အခါ အချက်အလက်တွေကိုခပ်မြန်မြန် ပစ်ထည့်ရင် ကြေညက်အောင် ဝါးနိုင်မှာမဟုတ်လို့ အချက်အလက်တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု စက္ကန့် ၂၀ ခြားပေးရမယ်။ သူတို့က မယုံကြည်သေးရင် သူတို့ကို ပြန်ပြီးမေးခွန်းထုတ်ရမယ်။ “ဘယ်လောက်လဲဆိုတာ ဆရာ ခန့်မှန်းပေးလို့ ရမလား” အဲဒီလိုမေးခွန်းတွေက သူတို့ကို ပြဿနာအကြောင်းစဉ်းစားဖို့ အတင်းအကျပ်လုပ်ခိုင်းလိမ့်မယ်။ အဲဒီအခါ သူတို့လှီးလွှဲနေတဲ့ ပြဿနာမှာ ပါဝင်စဉ်းစားပေးရတော့မယ်။

အဲဒီလိုပြောတဲ့အခါ ပေါက်ကရစကား မပြောပါနဲ့။ ခင်ဗျားရဲ့ စကား လုံးတွေက ကျစ်လျစ်ပြည့်စုံရမယ်။ ရှင်းလင်းပြတ်သားရမယ်။ တိတိပပ ဖြစ်ရမယ်။ တဲ့တိုးဖြစ်ရမယ်။ ခင်ဗျားရဲ့အထက်လူကြီးကို အခုလိုမျိုး မပြော ပါနဲ့။ “ပြဿနာက ဘာလဲဆိုတော့ ဟိုဒင်း ဆရာသိတဲ့အတိုင်း လကုန်ပိုင်း မှာ ကြည့်ရတာ အခြေအနေမဟန်ဘူး။ ကျွန်တော်ဆိုလိုတာက ဒေတာတွေ ရမယ့်ရက်က ပြီးစီးဖို့သတ်မှတ်ရက်နဲ့ အတော်နီးနေတယ်။ လုပ်စရာတွေက တစ်ပုံကြီးကျန်သေးတယ်။ ဒီတော့ အချိန်မီပြီးစီးဖို့ ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လို လုပ်ရမှန်း မသိတော့ဘူး” ခင်ဗျားပြောရမှာက “ဒီလကုန်မှာ အစီရင်ခံစာ

ပေါက်ကရစကား မပြောပါနဲ့။
ခင်ဗျားရဲ့စကားလုံးတွေက ကျစ်လျစ်ပြည့်စုံရမယ်။
ရှင်းလင်းပြတ်သားရမယ်။
တိတိပပ ဖြစ်ရမယ်။
တဲ့တိုးဖြစ်ရမယ်။

မပြီးနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ နောက်လဆန်း ငါးရက်နေ့ကျမှ ဆရာ့ကို ကျွန်တော် ပေးနိုင်မယ်” ဖြစ်နိုင်မယ်ဆိုရင် စာနဲ့လည်းရေးပြီး အသိပေးပါ။

ဘာလို့ သူတို့က မကြားချင်တာလဲ။ သူတို့မှာ အလုပ်ပိုသွားမှာမို့လို့ လား။ ဒါမှမဟုတ် တစ်ယောက်ယောက်ကို စိတ်မချမ်းသာစရာသတင်း ပြောရမှာမို့လား။ ဒါမှမဟုတ် သူတို့လိုချင်တဲ့ ထွက်ပေါ်ရလဒ်ကို မရလို့ လား။ ဒါမှမဟုတ် သူတို့ရဲ့ မူလအစီအစဉ် ပျက်မှာမို့လို့လား။ ပြောင်းလဲမှု ပါဝင်နေပြီး အဲဒီပြောင်းလဲမှုကို သူတို့ မကြိုက်လို့လား။ သူတို့စိတ်ထဲမှ အတုံးအခဲကို ခင်ဗျားသိမယ်ဆိုရင် ကျော်လွှားဖို့ ပိုလွယ်မယ်။ အနည်းဆုံး အနေဖြင့် ခင်ဗျား တင်ပြမယ့်အချက်ကို နားဝင်အောင်ပြောဖို့ အထောက်အကူ ဖြစ်မယ်။ အစ်မကြီးကို ခင်ဗျားက ပြောပြမယ်။ “မေမေ စိတ်မကောင်း ဖြစ်မယ်ဆိုတာ ငါသိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနှစ် အားလပ်ရက်မှာ အတူနေကြဖို့ ဖြစ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး”

အစောကတည်းက နားဝင်အောင်ပြောပြထားရမယ်။ နောက်တော့မှ နားဝင်အောင် ပြောရမှာမဟုတ်ဘူး။ တကယ်လို့ ခင်ဗျားရဲ့လူကြီးကို အစီရင်ခံစာ လက်မှတ်မပေးနိုင်ဘူးဆိုရင်၊ ကြီးမားတဲ့ မိသားစုအားလပ်ရက်မှာ အတူနေကြဖို့ ဘယ်နည်းနဲ့မှဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုရင် အဲဒါကို နားဝင်အောင် ပြောပြထားရမယ်။ သူတို့က နားဝင်ဖို့ အချိန်ယူတာပိုကြာလေ ပိုဆိုးသွားလေဖြစ်လိမ့်မယ်။ တခြားသူတစ်ယောက် ဝင်ပြောမယ်။ “ခဲယဉ်းတယ်ဆိုတာ ငါသိတယ်။ ဒါပေမဲ့ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတာတော့ ငါ သဘောမပေါက်ဘူး” သို့မဟုတ် “ဘာလို့ စောစောစီးစီး မပြောတာလဲ” တကယ်တော့ ခင်ဗျားက အစောကတည်းက ပြောပြထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့က နားမဝင်ကြတာ။ ဒီကိစ္စမှာ ခင်ဗျားလည်း အကျုံးဝင်တယ်။ ခင်ဗျားလည်း ခင်ဗျား ကြားချင်တာကို ကြားတဲ့သူပါပဲ။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သတိမထားမိတာပါ။

နည်းဥပဒေ ၄

လူတွေက သူတို့ ယုံလိုတာကို ယုံကြတယ်

မကြာသေးခင်က ကျွန်တော် စိတ်ဝင်စားစရာတစ်ခု ဖတ်ဖြစ်တယ်။ အကြောင်းအရာတစ်ခုအပေါ် ဆန့်ကျင်ဘက်နိုင်ငံရေးအမြင်တွေ ရှိနေတဲ့ လူအုပ်စုနှစ်စုကို သုတေသီတွေက စာရင်းအင်းတွေ၊ နှီးနွယ်နေတဲ့ အချက်အလက်တွေ အသီးသီးပေးပြီး လေ့လာသုံးသပ်ခိုင်းတယ်။ ခိုင်မာတဲ့ အချက်အလက်အမှန်တွေ ပေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။ သုတေသီတွေ တွေ့ရှိတဲ့ အချက်က လူတွေ ဘယ်ဘက်မှာပဲနေနေ သူတို့ရဲ့အမြင်ကို အချက်အလက်တွေက ထောက်ခံပေးနေတယ်လို့ ယူဆကြတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ယုံထားတာတွေက ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျတဲ့ အချက်အလက်တွေ မဟုတ်ဘူး။ လောကအပေါ် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အမြင်တွေ၊ ကျွန်တော်တို့ ကြီးပြင်းခဲ့ရုံ၊ အတိတ်မှာ တွေ့ကြုံခဲ့ရုံပဲတွေ၊ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မိတ်ဆွေတွေက ယုံကြည်ထားတွေ၊ ကျွန်တော်တို့ကို ဘယ်သူက အထင်ကြီးစေချင်တာလဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကျွန်တော်တို့ ဘယ်လိုဖြစ်သလဲဆိုတာတွေ ရောထွေးယှက်တင် ဖြစ်နေတာကို ကျွန်တော်တို့ ယုံထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ယုံကြည်မှုရဲ့ သဘောတရားတစ်ခုလုံးကို မကြာခဏ နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာအဖြစ် အသုံးပြုကြတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ယုံကြည်ချက်နဲ့ ပတ်သက်လုပ်ကိုင်တာ များပြားပြီး အချက်အလက်အမှန်တွေနဲ့ လုပ်ကိုင်တာ နည်းပါးလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ယောက်ယောက်နဲ့ နိုင်ငံရေးငြင်းခုံခဲ့တာ နောက်ဆုံးအကြိမ်က

ဘယ်တုန်းကလဲ။ သူက နောက်ဆုံးမှာ “တကယ်တော့ ခင်ဗျားပြောတာ အတော်မှန်တယ်။ မျှမျှတတ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော့်အမြင်ကို ပြောင်းလိုက် တော့မယ်” လို့ ပြောလိုက်တာကို ခင်ဗျား ကြုံဖူးပါသလား။ အဲဒီလို ဘယ် တော့မှ မဖြစ်ဘူးလို့ပြောရင် ရလောက်တယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော် တို့အားလုံး အချက်အလက်တွေနဲ့ အချေအတင် ပြောဆိုကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချက်အလက်တွေက ကျွန်တော်တို့ ယုံကြည်သွားစေအောင်လုပ်တာရဲ့ သေးမွှားတဲ့အပိုင်းတစ်ခုစာမျှသာ ဖြစ်နေတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် လူမျိုးရေး ဝါဒီတစ်ဦးနဲ့ လူမျိုးရေးဝါဒကင်းတဲ့သူတစ်ဦးတို့ အချေအတင် ငြင်းခုံကြတဲ့ အခါ ရွှေ့ပြောင်းအခြေချတာရဲ့ အလုပ်အကိုင်ဈေးကွက်အပေါ် အကျိုး သက်ရောက်မှုအကြောင်း ဖော်ပြတဲ့စာရင်းအင်းတွေကို ကိုးကားပြီး ပြောဆို ကြမယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ရဲ့အမြင်ကို စွဲကိုင်ထားတာအတွက် အဲဒီအချက် အလက်တွေဟာ တကယ်အကြောင်းပြချက် မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ သူတို့ စိတ်ပြောင်းဖို့ ဖြစ်နိုင်ခြေနည်းနေပါတယ်။

တကယ်ဖြစ်ပုံက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ယုံကြည်မှုတွေကို စိတ်အတွင်းပိုင်း မှာ ဖြစ်ပေါ်တဲ့ခံစားမှုအပေါ် အခြေခံပြီးပုံဖော်ပါတယ်။ ပြီးမှ ကျွန်တော်တို့က ယုတ္တိရှိအောင် ကျိုးကြောင်းဆက်စပ်ပေးလိုက်တယ်။ အချက်အလက်တွေမှာ အဲဒီလို ယုံကြည်မှုအတွက် ကျောထောက်နောက်ခံပြုပေးမယ့် အချက်အလက် တွေကို ရှာဖွေပြီးသုံးစွဲတယ်။ တကယ်တော့ ကျွန်တော်တို့စိတ်ထဲ ယုံထား ပြီးသားကို ထောက်ခံဖို့လုပ်နေခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီဖြစ်စဉ်ကို ကျွန်တော်တို့ သတိမမူမိကြဘူး။ ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့အမြင်ကို ဆန့်ကျင် ဘက်ပြုနေတဲ့အမြင်ထက် ပိုပြီး ကျိုးကြောင်းဆီလျော်တယ်လို့ဆိုပြီး ကိုယ့် ကိုယ်ကိုယ် အရူးလုပ်နေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒါကြောင့် နိုင်ငံရေးဖြစ်ဖြစ် ဘာသာရေးဖြစ်ဖြစ် တခြားသူတွေနဲ့ ဆွေးနွေးတာဟာ တကယ်တော့ အဓိပ္ပာယ်မရှိ ဖြစ်နေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

သူတို့ဘာသာ စိတ်အားထက်သန်မှရမယ်။
သူတို့အတွက် ခင်ဗျား ဘာမှ လုပ်ပေးလို့မရပါဘူး။

ခင်ဗျားနဲ့ သဘောတူပြီးသားလူတွေနဲ့ ဆွေးနွေးမှအဆင်ပြေမယ်။ ပြဿနာက ဘာလဲဆိုတော့ စကားလုံးတွေ၊ အချက်အလက်တွေ၊ စာရင်းအင်းတွေကို ကိရိယာအဖြစ် သုံးစွဲပြီး ခင်ဗျားက ဆွေးနွေးငြင်းခုံတယ်။ အဲဒီကိရိယာတွေက လူတွေရဲ့ ယုံကြည်ထားတာကို ဘယ်သောအခါမှ ပြောင်းလဲမပေးဘူး။ များသောအားဖြင့် သူတို့ပြောင်းလဲအောင် ခင်ဗျားလုပ်ပေးနိုင်တာ ဘာမှမရှိဘူး။ ခင်ဗျားရဲ့ အချိန်တွေ လေလွင့်တာပဲ ရှိမယ်။ ဒါပေမဲ့ လူတစ်ယောက် ယုံကြည်ထားတာကို ပြောင်းလဲဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့တော့ မဆိုလိုပါဘူး။ သူတို့ကိုပြောင်းလဲစေတာက ဆွဲနှစ်ပေးနိုင်တဲ့ အတွေ့အကြုံဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအတွက် သူတို့ဘာသာ စိတ်အားထက်သန်မှရမယ်။ သူတို့အတွက် ခင်ဗျားဘာမှ လုပ်ပေးလို့မရပါဘူး။

နှစ်ကျော်ကြာပြီးချိန်မှာ ခင်ဗျားရဲ့ကိုယ်ပိုင်ယုံကြည်မှုတွေ ပြောင်းချင်ပြောင်းသွားမယ်။ ရုတ်တရက်ပြောင်းချင်ပြောင်းမယ်။ မသိလိုက် မသိဘာသာ ပြောင်းချင်ပြောင်းမယ်။ ဒီတော့ သမင်လည်ပြန် ပြန်ကြည့်လိုက်ပါ။ ခင်ဗျားက ကွန်ဆာဗေးတစ်တွေရဲ့ပါတီကို မဲပေးနေခဲ့တယ်။ နောက်တော့ဆိုရှယ်လစ်တွေရဲ့ပါတီကို မဲစပေးတယ်။ ခင်ဗျားက ဘုရားမဲ့ဝါဒီဖြစ်ခဲ့ရာက အစ္စလာမ်ဘာသာဝင် ဖြစ်သွားတယ်။ ခင်ဗျားက ပုဂ္ဂလိကပညာရေးကို ထောက်ခံသူအဖြစ်ကို ရပ်လိုက်တယ်။ ခင်ဗျားက ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချတာကို ခင်ဗျားက လိုအပ်လို့တောင်းခံလာရင် ပေးသင့်တယ်လို့ယူဆသူ ဖြစ်ချင်ဖြစ်လာမယ်။ ပေါင်မုန့်စားရင် ယိုအပြင် မြေပဲထောပတ်ကိုပါသုတ်ပြီး စားတဲ့သူ ဖြစ်ချင်ဖြစ်လာမယ်။

အဲဒီအချိန်တုန်းက ခင်ဗျားရဲ့ ထင်မြင်ယူဆချက်နဲ့ သဘောမတူတဲ့သူ တစ်ဦးနဲ့ ဆွေးနွေးလိုက်တဲ့အတွက် ရလဒ်အဖြစ် ခင်ဗျား ပြောင်းလဲသွားရတာပါလို့ ပြောရတာ ဘယ်နှကြိမ်ရှိခဲ့ဖူးလဲ။ အဖြေက မရှိပါလို့ ဖြစ်ဖို့များတယ်။ ပြောင်းလဲသွားတာမျိုးက နေရာသစ်တစ်ခုမှာနေထိုင်လို့၊ ခင်ဗျားရဲ့ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အခြေအနေတွေပြောင်းလဲသွားလို့၊ အလုပ်တစ်ခု လုပ်လိုက်တာမှာ အဲဒီအလုပ်က လောကကို တစ်မျိုးပြောင်းပြီးမြင်အောင် သင်ပေးလိုက်လို့ စသဖြင့် အတွေ့အကြုံကြောင့်ပြောင်းလဲတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခင်ဗျားအတွက် ခင်ဗျားရဲ့ ယုံကြည်ချက်ကို ဘယ်သူကမှ မပြောင်းပေးပါဘူး။

အဓိပ္ပာယ်မရှိတာ၊ ကျိုးကြောင်းမဆီလျော်တာ၊ ခုခံကာကွယ်ဖို့မစွမ်း
 သာတာ တစ်နည်းနည်းဖြစ်နေတဲ့ အမြင်လို့ ခင်ဗျားကယူဆထားတဲ့ အမြင်
 မျိုးရှိနေတဲ့သူ တစ်ယောက်ယောက်နဲ့ အပြင်းအထန် ဆွေးနွေးငြင်းခုံတဲ့အထဲ
 နောက်တစ်ကြိမ် ခင်ဗျားရောက်နေရင် အခုတင်ပြတာကို သတိရပါ။ ခင်ဗျား
 ယုံကြည်တာအတွက် ခင်ဗျား မားမားမတ်မတ်ရပ်တည်ဖို့ မသင့်ဘူးလို့
 ကျွန်တော် အကြံပြုနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တခြားသူတစ်ဦး ယုံကြည်ထား
 တာ စိတ်ပြောင်းသွားဖို့ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိတယ်လို့ ယူဆမိရင် လက်တွေ့ အမှန်
 အတိုင်း ယူဆဖို့ကိုသာ ပြောလိုရင်း ဖြစ်ပါတယ်။

နည်းဥပဒေ ၅

သူတို့ရဲ့ တုံ့ပြန်မှုကို ခင်ဗျားရဲ့ သဘောထားအမြင်က
ဩဇာသက်ရောက်တယ်

လူတွေက လေဟာနယ်ထဲမှာ လုပ်ကိုင်ခြင်းမပြုကြဘူး။ ကျွန်တော် တို့က လူမှုရေးရှိတဲ့သတ္တဝါတွေဖြစ်ပြီး အပြန်အလှန်ရှိတာကို လိုအပ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့က တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ကစားပွဲကို အဆုံးသတ်တယ်။ တစ်ဦးနဲ့ တစ်ဦး စိတ်ကူးတွေဖော်ထုတ်ကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ စိတ်လှုပ်ရှား ခံစားမှု ဆိုင်ရာနဲ့ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်တွေဟာ များသောအားဖြင့် ကျွန်တော် တို့ ပြောဆိုအသိပေးတာအရ ရရှိတာမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနဲ့ ပြောဆို အသိပေးသလဲဆိုတာအရ ရရှိကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ဒီဟာက အထူးအဆန်းကြီး မဟုတ်ပါဘူး။ ဆက်သွယ်ခြင်းဟာ ထိရောက်ဖို့ ပါဝင်ပတ်သက်တဲ့ နှစ်ဖက်စလုံးနဲ့ အားလုံးအပေါ်မှာ မူတည် နေတယ်ဆိုတာကို သတိရစေလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ခင်ဗျားက ပြောပြနေတဲ့ သူဟာ နားထောင်နေပုံမရဘူးဆိုရင် ခင်ဗျား စိတ်တိုတယ်။ သို့မဟုတ် ခင်ဗျား သိမ်ငယ်မိတယ်။ သို့မဟုတ် ခင်ဗျား စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို ခင်ဗျား သိပြီးသားပါ။ ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျားက တခြားသူတွေအပေါ်မှာ ဘယ်လို သက်ရောက်မှုရှိနေစေသလဲဆိုတာ ခင်ဗျား တွေးမိရဲ့လား။

ခင်ဗျားရဲ့ ဆက်ဆံရေးတွေကို လုပ်ရကျိုးနပ်ပြီး ဖြစ်ထွန်းစေလိုပါက စကားပြောဆိုမှုတိုင်းအတွက် ခင်ဗျား ဆောင်ရွက်ပေးပုံနဲ့ အပြန်အလှန်

တုံ့ပြန်ပုံတို့ကို အသိအမှတ်ပြုဖို့ လိုတယ်။ ဥပမာ ခင်ဗျားပုံစံက ရန်ဖြစ်ဖို့ မျှော်လင့်ထားတဲ့သူလိုဖြစ်နေရင် ခင်ဗျား ရန်ဖြစ်ရလိမ့်မယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ပုံစံက သဘောလွယ်တဲ့သူလိုဖြစ်နေရင် တခြားသူတွေက အခွင့်ကောင်းယူလိမ့်မယ်။ ခင်ဗျားက ယုံကြည်စိတ်ချရတဲ့ပုံပေါက်နေရင် တခြားသူတွေက အလုပ် တာဝန်တွေကို ခင်ဗျားက ကျကျနန ထမ်းဆောင်ပေးမယ်လို့ ယုံကြည်ကြ လိမ့်မယ်။

တစ်ယောက်ယောက်ဆီက တန်ပြန်ပုံတစ်မျိုးမျိုးကို ခင်ဗျား လိုချင် တယ်ဆိုရင် ခင်ဗျားလိုချင်တဲ့ရလဒ်ကိုရဖို့ ဆက်ဆံပြောဆိုတဲ့အထဲကို ခင်ဗျား ဘာထည့်သလဲဆိုတာကို ဘယ်အခါမှာပဲဖြစ်ဖြစ် စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ခင်ဗျား တော်ကြောင်းသက်သေပြနိုင်ဖို့ အထက်လူကြီးက ခင်ဗျားကို ခွင့်ပြုပေးတာ ကိုရဖို့၊ ဒါမှမဟုတ် ဖြစ်နေဆဲ လုပ်ပုံကိုင်ပုံတွေကို ခင်ဗျားက ချိုးဖျက်ချင်တာ မျိုးလို တစ်ကြိမ်တစ်ခါသာ ရင်ဆိုင်ရတာမျိုး ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ သူငယ်ချင်းက ခင်ဗျား တကယ်ကို မလုပ်ချင်တဲ့ဟာကိုလုပ်ဖို့ အမြဲပြောဆို နေတယ်ဆိုပါစို့။ ခင်ဗျား ဘာလုပ်သလဲ စဉ်းစားကြည့်။ ခင်ဗျားရဲ့ သူငယ် ချင်းက ခင်ဗျားအပေါ် ဖိအားတင်ပေးတာမျိုးလုပ်အောင် ခင်ဗျားက ဘာတွေ ပြောမိသလဲ စဉ်းစားကြည့်။ စမလုပ်ရသေးခင်မှာ လက်လျှော့တတ်တဲ့အကျင့် ခင်ဗျားမှာရှိနေသလား။ နောက်ဆုံးကျတော့ 'အင်း' လို့ ခင်ဗျား ပြောရလိမ့် မယ်ဆိုတာ ခင်ဗျားသိထားပေမဲ့ ခင်ဗျားက 'ဟင့်အင်း' လို့ စစချင်းမှာ ပြောလေ့ရှိတဲ့သူလား။ ခင်ဗျားက အခြင်းအရာတွေကို ပြောင်းလဲစေလိုတယ် ဆိုရင် အဲဒီဟာတွေကို ခင်ဗျားလုပ်ကိုင်ပေးဖို့ လိုလိမ့်မယ်။ နောက်တစ်ကြိမ် မှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုအပြည့်ရှိရှိနဲ့ ပြောဆိုဖို့ အသင့်ပြင်ဆင်ထား ရမယ်။ ခင်ဗျားက 'ဟင့်အင်း' လို့ပြောရင် တကယ်ငြင်းဆိုတာ ဖြစ်နေရမယ်။

အစည်းအဝေးတွေမှာ သူတို့ထိုက်တန်တာထက် အများကြီးလျှော့ပြီး ရတဲ့သူတွေကို ကျွန်တော် ကြံဖူးတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့က ပြောဆိုဖို့ အရေး နှုတ်နှေးနေကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ သူတို့ပြောဆိုတာ မသေမချာ

ခင်ဗျားပုံစံက ရန်ဖြစ်ဖို့ မျှော်လင့်ထားတဲ့သူလို ဖြစ်နေရင်
ခင်ဗျား ရန်ဖြစ်ရလိမ့်မယ်။

ဖြစ်နေတယ်လို့ ထင်မြင်ရစေတယ်။ အတွေ့အကြုံမရှိ၊ မလုပ်တတ် မကိုင်
 တတ်ဘူးလို့ ထင်မြင်ရစေတယ်။ အထူးသဖြင့် လေယူလေသိမ်းက စာ
 ကြောင်းအဆုံးမှာ လေသံမြင့်ပြီးပြောလေ့ရှိတော့ မေးခွန်းထုတ်နေသလို
 ဖြစ်နေတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ပြန်ပြီးမေးခွန်းထုတ်နေသလို ဖြစ်နေတယ်။
 အစည်းအဝေးခန်းထဲ ရှိနေသူတွေမှာ ဘယ်သူကမှ ဘာကြောင့် သူတို့ အခုလို
 တုံ့ပြန်မိရတာလဲဆိုတာ အသိတရား မဖြစ်ပေါ်ဘူး။ တင်ပြပြောဆိုတဲ့သူက
 သူတို့စိတ်ထဲ သေချာအောင်မပြောနိုင်လို့ သူတို့ အခုလို တုံ့ပြန်မိကြရတာ
 ဖြစ်ပါတယ်။ အရင်က ထောက်ခံပြောဆိုမှုတွေ ပြုပေးခဲ့တဲ့သူတစ်ဦးဟာ
 အရင်နဲ့မတူတော့တဲ့ တုံ့ပြန်မှုကိုပြုလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုမဖြစ်ရအောင် စိတ်ချ
 လက်ချနဲ့ စိတ်ထဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ယုံကြည်မှုထားရှိပြီး ပြောဆိုတင်ပြရမယ်။
 ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ပြောပြနေပုံရပေမဲ့ သူပြောတာကို အများစုက မဆုပ်ဖမ်းမိကြ
 ဘူး။ သားသမီးတွေနဲ့ စကားများရန်ဖြစ်ရတာကို မလိုလားတဲ့သူတွေရှိပေမဲ့
 အဲဒီလူတွေက ရန်လိုတဲ့စကားတွေပြောပြီး တကျည်ကျည်လုပ်တယ်။ ပြစ်တင်
 ဝေဖန်တယ်။ သားသမီးက ပြန်ခံပြောတာကို ဘာလို့ ပြန်ပြောရတာလဲလို့
 စဉ်းစားမရဖြစ်ကြတယ်။ ကိုယ်တွေ့ဆည်းပူးတဲ့အတိုင်း အစည်းအဝေးမှာ
 လူတွေ တွေးကြအောင် စည်းရုံးလိုပေမဲ့ အစည်းအဝေးခန်းထဲမှာ ကိုယ့်ကိုယ်
 ကိုယ် အကာအကွယ်တွေအပြည့်ယူထားပြီး တန်ပြန်ချေပလိုတဲ့သူတွေ ဖြစ်
 ကုန်အောင် ခင်ဗျားလုပ်မိရင် ဘယ်တော့မှ အထောက်အကူဖြစ်တော့မှာ
 မဟုတ်ဘူး။

အဲဒါက ခင်ဗျား ပြောဆိုနေချိန်မှာ မသိသာမမြင်သာဘူး။ ဒီတော့
 ခင်ဗျား ဖြစ်စေချင်တဲ့လမ်းကြောင်းအတိုင်း စကားပြောဆိုကြတာတွေက
 မသွားတာကို နောက်တစ်ခါကြုံရရင် ခင်ဗျား ဘယ်နည်းဘယ်ပုံနဲ့ပြောဆို
 တင်ပြသလဲဆိုတာ ဆန်းစစ်ကြည့်ပါ။ ခင်ဗျားရဲ့အမှားလို့ ကျွန်တော် မဆိုလို
 ပါဘူး။ အကြိမ်တိုင်းမှာ ခင်ဗျား အဲဒီလိုဖြစ်နေတယ်လို့လည်း မဆိုလိုပါဘူး။
 ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျား ဖြစ်စေချင်တဲ့အတိုင်း သွားစေချင်တယ်ဆိုရင်တော့ ဒီအချက်
 ကို ခင်ဗျား စဉ်းစားဆန်းစစ်ရလိမ့်မယ်။

နည်းဥပဒေ ၆

မြင်မြင်ချင်း ဘယ်လိုထင်မလဲဆိုတာ သတိရပါ

ကျွန်တော့်အလုပ်မှာ ကြံဖူးတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို သတိရမိတယ်။ သူက ဖော်ရွေတယ်။ အရည်အချင်း ရှိတယ်။ ရွှင်ရွှင်ပျပျ နေတတ်တယ်။ အတွေ့အကြုံလည်း ရှိတယ်။ ထက်မြက်တယ်။ လိုအပ်တာတွေ အကုန်လုံး လုပ်ကိုင်ဖြည့်ဆည်းပေးတတ်တယ်။ ကျွန်တော် လိုချင်တဲ့ ထူးမြတ်တဲ့ လက္ခဏာတွေအားလုံး သူ့မှာရှိနေတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့အပေါ် ဘဝင်မကျတာ ရှိနေတယ်။ ကျွန်တော့်စိတ်အတွင်းပိုင်းမှာ ဝေဝါးဝါးခံစားမှုတစ်ခု ရနေတယ်။ သူက ဉာဏ်များတယ်။ ပြီးတော့ တောင်းဆိုတာတွေ များတဲ့သူဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို ကျွန်တော် တွေးဆတာ မှန်ကန်ကြောင်း သက်သေပြဖို့အတွက် ခိုင်မာတဲ့အချက်တွေ တစ်ခုမှ မရှိပါဘူး။ အလုပ်အတွက် လာလျှောက်သူ တွေထဲမှာ သူက အသင့်တော်ဆုံးဖြစ်နေတယ်။ ဒီတော့ သူ အလုပ်ရသွား တယ်။

အလုပ်စခင်းတဲ့ ပထမနေ့မှာ သူက စားပွဲပြောင်းဖို့ တောင်းဆိုတယ်။ စားပွဲအလွတ် ရှိနေတာမှာ အဲဒီစားပွဲကို သူက ပြောင်းချင်တယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော် သဘောတူလိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် အားတက်သရော တော့ မဖြစ်မိဘူး။ သူက ဘယ်လောက်အထိ တောင်းဆိုလို့ရသလဲ အကန့် အသတ် နယ်နိမိတ်ကို စမ်းသပ်နေပုံရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆီလျော်တဲ့ အကြောင်း ပြချက်ရှိနေလို့ စားပွဲပြောင်းခွင့်ပေးလိုက်တယ်။ လအတန်ကြာတဲ့အထိ

အစစအရာရာ အဆင်ချောနေတယ်။ သူကလည်း အလုပ်မှာ တကယ့်ကို အလွန်အမင်းတော်တဲ့သူဖြစ်နေတယ်။ သူ့ကို ကျွန်တော် စတွေ့တွေ့ချင်းမှာ သူ့အပေါ် သံသယဖြင့် ဘဝင်မကျဖြစ်မိတာ မေ့မေ့ပျောက်ပျောက် အတော် ဖြစ်နေပြီ။

တစ်ရက်မှာတော့ သူက တစ်ပတ်မှာ ခွင့်လေးရက်ယူမယ် ပြောလာ တယ်။ အဲဒီအတွက် သူ့မှာ အကြောင်းပြချက်ကောင်းကောင်းတစ်ခု ရှိနေ တယ်။ သူ့မိခင်က မကျန်းမမာဖြစ်နေတာ အတော်ဆိုးနေတယ်။ ဒီတော့ ပိုဂရုစိုက်ပေးဖို့လိုနေတယ်။ အဲဒီလို ခွင့်ယူတဲ့လေးရက်အတွက် ကာမိအောင် သူ အလုပ်လာတဲ့ရက်တွေမှာ သူက ပိုကြိုးစားလုပ်ကိုင်ပေးနိုင်တာလည်း အမှန်ပဲ။ ဒီတော့ ကျွန်တော် သဘောတူခွင့်ပြုလိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဝန်ထမ်း က သူစိတ်ကြိုက်အလုပ်ချိန်တွေ ရွေးချယ်သတ်မှတ်ပြီး လုပ်ကိုင်တာဟာ ကောင်းတာတော့မဟုတ်ဘူးဆိုတာ သူ့ကို ကျွန်တော် ပြောပြထားလိုက် တယ်။ နောက်ထပ် အလုပ်ချိန်ကို မလျှော့ဖို့ကိုလည်း ပြောထားလိုက်တယ်။ ခြောက်လလောက်ကြာပြီးချိန်မှာ သူက အလုပ်ချိန်ကို ထပ်လျှော့ဖို့ ပြောလာ တယ်။ တစ်ပတ်မှာ သုံးရက်ပဲ အလုပ်လာလုပ်မယ်။ အဲဒီဟာကို လုပ်လို့ မဖြစ်နိုင်တာ ရှင်းပါတယ်။ ရုံးခန်းမှာ သူရှိနေဖို့ဆိုတာ ကျွန်တော့်အတွက် လိုအပ်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်က အားတော့နာတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဟင့်အင်းလို့ငြင်းလိုက်တယ်။ အဲဒီအခါမှာ သူက အလုပ်ထွက်တယ်။ တင်ကြိုအသိပေးစာလည်း မတင်ဘူး။ သူ့ပစ္စည်းပစ္စယတွေကို သိမ်းဆည်း တယ်။ ပြီးတော့ အလုပ်ထွက်တယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ အတူလုပ်ကိုင်ဖို့ ဘယ်လိုမှ မဖြစ်နိုင်ဘူးလို့လည်း သူကပြောတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ဖြစ်ချင်ရာဖြစ် ပစ်ထား ခဲ့တယ်။

အချိန်အတော်ကြာပြီးချိန်မှာတော့
ငါထင်မြင်တာမှားတယ်လို့ ခင်ဗျား တွေးဆလိုက်ရာမှ
ခင်ဗျား လုံးဝမမှားဘူးဆိုတာကို
ရုတ်တရက် ခင်ဗျား တွေ့သွားမယ်။

လူတွေကို စတင်တွေ့မြင်တဲ့အခါဖြစ်ပေါ်တဲ့ ထင်မြင်ချက်တွေဟာ များသောအားဖြင့် မှန်ကန်တယ်။ အချိန်အတော်ကြာပြီးချိန်မှာတော့ ငါ ထင်မြင်တာ မှားတယ်လို့ ခင်ဗျား တွေးဆလိုက်ရာမှ ခင်ဗျား လုံးဝမမှားဘူး ဆိုတာကို ရုတ်တရက် ခင်ဗျား တွေ့သွားမယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ဝန်ထမ်းထံမှ အလွန်တော်တဲ့လုပ်ကိုင်မှုတွေကို ၁၈ လတိုင်တိုင် ကျွန်တော် ရနေခဲ့တယ်။ သူ ထွက်ခွာချိန်မှာတော့ ကျွန်တော်က လူစားအတွက် စီစဉ်ချိန်မရလိုက်ဘူး။ ဒီတော့ သတိရဖို့လိုတာက စတွေ့ကြချိန်မှာရတဲ့ ထင်မြင်ယူဆချက်တွေကို လျစ်လျူမပြုပါနဲ့။ ပြီးတော့ အဲဒါတွေကို မေ့မေ့လျော့လျော့ မပြုလိုက်ပါနဲ့။ ကျွန်တော့်လိုမျိုး အရေးတယူပြုဖို့မလုပ်တာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခြေအနေထဲကို မျက်စိတွေဖွင့်ပြီးကြည့်ပါ။ နောက်ပိုင်းမှာ တစ်မျိုးတစ်မည်တွေ ဖြစ်လာခဲ့ရင် စတွေ့တွေ့ချင်း ခင်ဗျားရခဲ့တဲ့ စိတ်အတွင်းပိုင်းမှခံစားမှုကို စိတ်ထဲမှာ ဆက်လက်သတိရပါ။ လူတိုင်းကို တအားကြီး ယုံလို့မရဘူး။ မပတ်သက်တာကောင်းတယ်လို့ ဝမ်းတွင်းအသိရရင်၊ အားကိုးဖို့အတွက် စိတ်ထဲ ဝမ်းတွင်းသိဖြင့် သံသယဖြစ်မိရင် စစချင်းတွေ့ကြစဉ်က ထင်မြင်ယူဆချက်တွေကို သတိရပါ။

ခင်ဗျားစိုးရိမ်သလို တစ်ခါမှဖြစ်မလာတာက အကြောင်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေမှာ အလွဲတွေ စဖြစ်လာပြီဆိုရင် ခင်ဗျားရဲ့ စစချင်းတွေ့ကြစဉ်က ထင်မြင်ယူဆချက်နဲ့ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးကြည့်ပါ။

အဲဒီ ထင်မြင်ယူဆချက်တွေကို မရည်ရွယ်ဘဲ နောက်ထပ်နည်းလမ်း တစ်ခုဖြင့်လည်း အလုပ်ဖြစ်တာ ရှိသေးတယ်။ အမြင်မှာ အထင်တကြီး ဖြစ်စရာကောင်းမနေပေမဲ့ တကယ်တော့ သူ့ရဲ့ အတွင်းသဘောတွေက အမှန်တကယ်သစ္စာရှိတဲ့သူ၊ ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်တဲ့သူ၊ သဘောကောင်းတဲ့သူ ဖြစ်မယ်လို့ ခင်ဗျား ရိပ်စားမိတယ်ဆိုရင်လည်း အဲဒါကို မမေ့လိုက်ပါနဲ့။ နောင်တစ်ချိန်မှာ အဲဒီအရည်အသွေးတွေကို ဆွဲယူသုံးစွဲလို့ရတယ်။

နည်းဥပဒေ ၇

လူတွေမှာ မျိုးနွယ်ဆိုတဲ့ အင်္ဂါရပ်ရှိကြတယ်

လူတိုင်း အကျုံးဝင်ချင်ကြတယ်။ အဲဒါဟာ လူ့သဘာဝ။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်လိုဟာမျိုးကို ကျွန်တော်တို့ အကျုံးဝင်ချင်ကြတာလဲ။ တကယ်တော့ ကျွန်တော်တို့က မျိုးနွယ်စုတွေနဲ့ အုပ်စုတွေ အမြောက်အမြားမှာ အကျုံးဝင် နေကြတယ်။ တချို့က ပိုကြီးတယ်။ တချို့က ပိုသေးတယ်။ တချို့က နီးတယ်။ တချို့က ဝေးတယ်။ ခင်ဗျားရဲ့မိသားစုမှာ၊ ခင်ဗျားရဲ့ရွာမှာ၊ ခင်ဗျားရဲ့ခရိုင်မှာ၊ ခင်ဗျားရဲ့မြို့မှာ၊ ခင်ဗျားရဲ့ဒေသမှာ ခင်ဗျားရဲ့တိုင်းပြည်မှာ စသဖြင့် အကျုံးဝင်တဲ့သူဖြစ်တယ်။ ခင်ဗျားနေတဲ့ကျောင်းမှာလည်း ခင်ဗျား အကျုံးဝင်တယ်။ ခင်ဗျား အလုပ်လုပ်တဲ့ကုမ္ပဏီမှာ ခင်ဗျား အကျုံးဝင်တယ်။ ခင်ဗျား ဝင်ထားတဲ့ ဆိုရှယ်မီဒီယာအုပ်စုတွေမှာလည်း ခင်ဗျား အကျုံးဝင် တယ်။

ကိုယ့်မျိုးနွယ်စုအပေါ် အရေးလုပ်တာဟာ အဲဒီမျိုးနွယ်စုမှာ ပါဝင် တယ်လို့ ခံယူထားလို့ဖြစ်ပါတယ်။ အုပ်စုတစ်ခုအပေါ် တွယ်တာနေတာ ဟာလည်း အဲဒီအုပ်စုထဲမှာ ခင်ဗျား အကျုံးဝင်လို့၊ အုပ်စုရဲ့ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်တာကြောင့်ပါ။ အခုလို အရေးလုပ်တာ၊ တွယ်တာနေတာ၊ အကျုံးဝင် တာတွေဟာ မိမိရဲ့မျိုးနွယ်စုအတွက်ဆိုရင် တခြားမျိုးနွယ်စုတွေထက် ပိုအား ကောင်းတယ်။ ကျွန်တော်တို့က အခြားအသိုင်းအဝိုင်းတွေထက် ကိုယ့်ရဲ့ မိသားစုကို ခင်တွယ်မှုပိုနက်ရှိုင်းတယ်။ ကိုယ့်ဒေသကို ဒေသစွဲပိုကြီးတယ်။

ကိုယ်နိုင်ငံကို နိုင်ငံစွဲပိုကြီးတယ် စသဖြင့် ကိုယ်အကျိုးဝင်တာကို ပိုတွယ်တာ ကြတယ်။ ခင်ဗျားက ကုမ္ပဏီရဲ့ရုံးတစ်ခုမှာ လုပ်ကိုင်နေတယ်ဆိုရင် အဲဒီ ကုမ္ပဏီရဲ့လူအဖြစ်ခံယူပေမဲ့ ခင်ဗျားလုပ်ကိုင်နေတဲ့ဌာနကို ပိုအရေးပေးတယ်။ အဲဒီဌာနထက် ခင်ဗျားလုပ်ကိုင်နေတဲ့ဌာနခွဲကို ပိုဦးစားပေးတယ်။ အဲဒီလိုမျိုး အဆင့်ဆင့်ပိုင်းခြားပြီး ပိုအရေးပေးသွားတယ်။ အဲဒီလိုမျိုးပိုင်းခြားတာတွေ တခြားနေရာတွေမှာလည်း ရှိနေတယ်။ အတူနေတဲ့ မိသားစု၊ နည်းနည်း ဝေးတဲ့ အိမ်ထောင်ခွဲမိသားစု၊ ဆွေမျိုးအရင်းအချာ စသဖြင့် ပိုင်းခြားကွဲပြား သွားတယ်။

အဲဒါတွေအားလုံးဟာ အုပ်စုတွေအကြားမှာ အကျိုးတွေအတွက် ကွဲပြားဆန့်ကျင်မှု မဖြစ်သေးသရွေ့ အဆင်ပြေတယ်။ ကောင်းပါတယ်။ ဆိုကြပါစို့။ ခင်ဗျားရဲ့ကုမ္ပဏီအတွက်တော့ အကောင်းဆုံးဖြစ်နေပေမဲ့ ခင်ဗျားရဲ့ဌာနအတွက်တော့ အကောင်းဆုံးမဖြစ်ရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ ခင်ဗျားရဲ့တိုင်းပြည်အတွက်တော့ အကောင်းဆုံးဖြစ်နေပေမဲ့ ခင်ဗျားနေထိုင်တဲ့ မြို့အတွက်တော့ ကောင်းကျိုးမပြုတဲ့ဟာဆိုရင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ အဲဒီလို ဦးစားပေးရွေးရပြီဆိုရင် ပိုသေးငယ်ပေမဲ့ ပိုအားကောင်းတဲ့ ကိုယ့်မျိုးနွယ်စု အပေါ် တွယ်တာမှုကို ပထမနေရာမှာ ထားလိမ့်မယ်။ မထားရင်တောင် အနည်းဆုံးအနေဖြင့် ထားလို့ရရင်ကောင်းမယ်လို့ ခင်ဗျား ဆန္ဒရှိမယ်။

ခင်ဗျားက နှလုံးအိမ်အပေါ် ဦးနှောက်က ကျော်လွန်ပယ်ချတာကို ခွင့်ပြုပေမဲ့ လူအတော်များများကတော့ အဲဒီလို ဟုတ်ချင်မှဟုတ်မယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်နေကြတာဟာ ကမ္ဘာ့ပြဿနာတွေ အများအပြားတို့ရဲ့ ရေသောက်မြစ် ဖြစ်နေတယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ ရှုထောင့်အမြင်အပေါ် မူတည်ပြီး တိုင်းပြည်အဆင့် မှာ ခင်ဗျားက မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်လို့ ခေါ်ဝေါ်တယ်။ အမျိုးသားအကျိုးစီးပွား ကာကွယ်ရေးလို့ ခေါ်တာလည်းရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှု

ပိုကောင်းသွားမယ့်ဆီကိုရွှေ့ကြတာမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို ထိပါးလာမယ်ဆိုရင်တော့ ပိုကောင်းဖို့ရွှေ့တာအတွက် ထောက်ခံတဲ့ဆန္ဒမဲပေးဖို့ ခက်ခဲနေမယ်။

ကို ခြိမ်းခြောက်နေတယ်လို့ မခံစားမိသေးသရွေ့ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ လူတိုင်းကို ကျွန်တော်တို့ ပျော်ရွှင်စေလိုတယ်။ ပိုကောင်းသွားမယ့်ဆီကို ရွှေ့ကြတာမှာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှုကို ထိပါးလာမယ်ဆိုရင်တော့ ပိုကောင်းဖို့ရွှေ့တာအတွက် ထောက်ခံတဲ့ဆန္ဒမဲပေးဖို့ ခက်ခဲနေမယ်။

အဲဒါဟာ လူရဲ့အနေအထား ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က လူမှု သတ္တဝါတွေဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ဗီဇက အနီးကပ်ဆုံး လူမှုအုပ်စုကို ကာကွယ်ကြောင်း၊ ခိုင်မြဲတဲ့တွယ်တာမှုရှိကြောင်း ပြသတယ်။ အခုလို ပြော လိုက်တာဟာ ကိုယ့်ရဲ့ မျိုးနွယ်စုအတွက် လုပ်ကိုင်တာ၊ ဆန္ဒမဲပေးတာ အမြဲတမ်းမှန်ကန်တဲ့လုပ်ရပ်လို့ မဆိုလိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ လူတွေက သူတို့ရဲ့ မျိုးနွယ်စုကို မျက်နှာသာပေးမယ်ဆိုတာကိုတော့ ခင်ဗျား မျှော်လင့်ထားပြီး သား ဖြစ်နေရမယ်။ ခင်ဗျားရဲ့အကျိုးကို သူတို့ထောက်ခံတာ လိုချင်ရင် သူတို့ကို ခင်ဗျားရဲ့မျိုးနွယ်စုမှာ ပါဝင်နေတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုလို့ သူတို့ တစ်တွေ ခံစားမိစေမယ့်နည်းလမ်းကို ခင်ဗျား ရှာဖို့လိုပါတယ်။

အဲဒါအတွက် စူပါမားကက်တွေက ဖောက်သည်ကတ် အစီအစဉ်ကို လုပ်ထားကြတယ်။ သူတို့အပေါ် ခင်ဗျား တွယ်တာစေလိုတယ်။ သူတို့ဆီမှာ ခင်ဗျား ဈေးဝယ်အောင် လုပ်ပေးထားတယ်။ ခင်ဗျားကို စူပါမားကက်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် အကျုံးဝင်စေလိုတယ်။ လူတွေကလည်း ငတုံး တွေ မဟုတ်ကြဘူး။ ကတ်ပြားတစ်ခုလောက်နဲ့တော့ မရဘူး။ ဒီတော့ စီးပွား ရေးကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်လုပ်တတ်တဲ့ စီးပွားရှာလုပ်ငန်းတွေက သူ့လုပ်ငန်းမှာ ကျွန်တော်တို့ အကျုံးဝင်တယ်လို့ ခံစားမိအောင် အခြားနည်းလမ်းတွေ ရှာကြံ သုံးစွဲကြတယ်။

ဒီလိုဖြစ်နေတာ မှားတယ်မှန်တယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော် ပြောပြနေတာ မဟုတ်ဘူး။ လူတွေ ဘယ်လို ပြုမူကြသလဲဆိုတာကို ခင်ဗျား သဘောပေါက် ချင်ရင်၊ ဩဇာညောင်းချင်ရင် ဒီအချက်ကို ထည့်စဉ်းစားပေးဖို့ကိုသာ ကျွန်တော် ပြောပြနေတာဖြစ်ပါတယ်။ အသိမိတ်ဆွေတွေ၊ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေ ပြုမူ ဆုံးဖြတ်တာတွေမှာ အသေးစားလုပ်ကိုင်မှုတစ်ခုရဲ့ ရေသောက်မြစ်အဖြစ် များသောအားဖြင့် ဒီအချက်ရှိနေတယ်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ လည်း အလားတူပါပဲ။ မျိုးနွယ်တစ်ခုလုံး အန္တရာယ်ပြုခံရတော့မယ်လို့

ပေါင်းရုံးပြီး အကြောက်တရားဖြစ်ပေါ်တယ်။ ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်က
နိုင်ငံရေးထဲကိုဝင်ပြီးကြည့်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ နောက်ကျောဖက်ကိုသာ သွား
ကြည့်တာပါ။

နည်းဥပဒေ ၈

တန်ဖိုးထားခံရတာကို လူတိုင်း ခံယူလိုကြတယ်

ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့မှု မရှိခြင်း အလွန်ကြီးမားနေတာရဲ့ နောက်ကွယ်မှာ မိမိကိုယ်ကိုယ်တန်ဖိုးထားခြင်း နည်းပါးတာရှိနေတယ်။ တကယ့် စိတ်ရောဂါ တစ်မျိုးပါပဲ။ အနိုင်ကျင့်ခြင်းမှ စိတ်စွဲရောဂါထဲလို့ ထိန်းပေးရတာအထိ တခြားသူတွေ စိတ်ဆိုးအောင်ပြုမယ့်အပြုအမူတွေ တစ်ပုံတစ်ပင်ရှိနေအောင် မိမိကိုယ်ကိုယ် တန်ဖိုးထားတာနည်းပါးခြင်းက ဖြစ်ပွားစေတယ်။

အခုအခါမှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် 'တန်ဖိုးထားခြင်း' ဆိုတဲ့ စကားလုံး အသုံးအနှုန်းကိုသုံးစွဲကြတာ ကြိမ်ရေပိုများလာနေတယ်။ ကျွန်တော် ငယ်စဉ် ကလည်း အဲဒီလို အဓိပ္ပာယ်ကို ပြောဆိုကြတာမှာ သုံးနှုန်းတဲ့ စကားလုံး မတူဘူး။ ကိုယ့်ရဲ့ 'ထိုက်တန်မှု' လို့ ပြောကြတယ်။ အကြောင်းအချို့ကြောင့် ရှေးပုံစံ စကားလုံးအသုံးအနှုန်းကို ကျွန်တော် ပိုနှစ်သက်တယ်။ ဘာလို့လဲ ဆိုတော့ အဓိပ္ပာယ်က ပိုရှင်းတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် တန်ဖိုးရှိတဲ့သူအဖြစ် မြင်စေတယ်။

တန်ဖိုးရှိတာဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်စိတ်ချထားပြီး အခြေ အနေအရ ကိုယ့်ရဲ့လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သဘောပေါက်ဖို့ လိုအပ်တယ်။ အချို့က အခြားသူတို့ထက် ထိုအချက်ကိုရဖို့ ပိုကြိုးစား အားထုတ်ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဘဝတစ်လျှောက်မှာ ပိုလွယ်ကူတဲ့အခါ တွေ၊ ပိုခက်ခဲတဲ့အခါတွေ ကြုံကြရတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် မိသားစုတစ်ခု

ကြီးပြင်းလာနေချိန်မှာ မိဘနှစ်ပါးတို့ဟာ တန်ဖိုးရှိတယ်။ အရေးကြီးတယ်။ အသုံးတည့်တယ်။ သားသမီးတွေ လူလားမြောက်ပြီး ထွက်ခွာသွားကြပြီးတဲ့ နောက်မှာ မိဘတို့ အငြိမ်းစားဘဝကို ရောက်ရှိသွားတဲ့အခါ သူတို့က တခြား သူတွေအတွက် ဘာများအသုံးကျသလဲဆိုတာ စတင်စဉ်းစားလာကြရတယ်။

တချို့ ဆယ်ကျော်သက်တွေ ကိုယ့်ရဲ့ ထိုက်တန်မှုအတွက် ရုန်းကန် ကြရတယ်။ အထူးသဖြင့် အနောက်တိုင်းမှာ သူတို့ကို လူ့ဘောင်အတွက် ဖြစ်စေ၊ မိသားစုအတွက်မျှသာဖြစ်စေ ကျေးဇူးပြုပေးမယ့်သူတွေလို့ ဘယ် တုန်းကမှ မျှော်လင့်မထားကြဘူး။ ဒီတော့ သူတို့ဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် တန်ဖိုးရှိတယ်လို့ ခံစားမိဖို့ခက်ခဲနေတယ်။ အချိန်ပိုင်းအလုပ် ဝင်လုပ်နေတဲ့ ဆယ်ကျော်သက်တွေ၊ အိမ်မှာ အလုပ်ကူလုပ်ပေးတဲ့ ဆယ်ကျော်သက်တွေ ကတော့ မိမိကိုယ်ကိုယ်တန်ဖိုးထားခြင်း အကျိုးကျေးဇူးတွေရနေတယ်။

ခင်ဗျားက သူတစ်ပါးရဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် တန်ဖိုးထားခြင်းအတွက် တာဝန်မရှိဘူး။ သူတစ်ပါးရဲ့တန်ဖိုးထားခြင်းကို လျော့ပါးအောင်မပြုဖို့တော့ တာဝန်ရှိတယ်။ အဲဒီစိတ်ခံစားမှုဟာ လူတိုင်းရဲ့ လိုအပ်ချက်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကို သဘောပေါက်ထားရင် အသုံးတည့်တယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် တစ်ဦးက ခြယ်လှယ်လွန်းတဲ့သူ၊ ပြီးတော့ သြဇာတိက္ကမနှင့်ပြည့်စုံတဲ့သူ ဖြစ်တဲ့အပြင် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုအပြည့်ရှိတဲ့သူ ဖြစ်နေရင်တောင် မိမိဟာ တန်ဖိုးရှိတဲ့သူလို့ ခံစားမိဖို့လိုအပ်တယ်။ သူ့မှာ ကိုယ်ရဲ့ထိုက်တန်မှု ကို ကောင်းကောင်းသိထားပြီးသား ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို ရရှိထား တာကို လျော့ပါးစေရင်၊ ယူသွားတာခံရရင် သူတို့ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး စိတ်ထိခိုက် လိမ့်မယ်။

လူအများအပြားတို့ဟာ သူတို့တန်ဖိုးထားခံရတာကို သတိမမူမိကြ ဘူး။ အထူးသဖြင့် အကြောင်းကြောင်းကြောင့် သူတို့ရဲ့ထိုက်တန်မှုကို သံသယဖြစ်ဖို့ သင်ခန်းစာတွေရရင် ပိုဆိုးတယ်။ တကယ့်ကို သေချာပါ ကြောင်း ပြောပေးဖို့ လူအတော်များများမှာ လိုအပ်နေတယ်။ လူတစ်ယောက်

ကျေးဇူးတင်ကြောင်းပြောရုံဖြင့် အဆင်ပြေတာဟုတ်ပေမဲ့ ကျေးဇူးတင်တာထက် နည်းနည်းလေးတော့ ပိုပြောပေးပါ။

ယောက် သူ့ကိုသူ ကျေနပ်နေစေဖို့ ခင်ဗျား လုပ်ပေးချင်တယ်ဆိုရင် သူ့ဆီက အကူအညီရတဲ့အခါ၊ အသုံးတည့်တဲ့အခါ၊ တန်ဖိုးရှိတဲ့အခါ သူသိအောင် ပြောပေးပါ။ ကျေးဇူးတင်ကြောင်းပြောရုံဖြင့် အဆင်ပြေတာဟုတ်ပေမဲ့ ကျေးဇူးတင်တာထက် နည်းနည်းလေးတော့ ပိုပြောပေးပါ။ “ကျေးဇူးတင် တယ်။ ခင်ဗျားလုပ်တာမြန်လို့ ဘယ်လိုလုပ်လိုက်မှန်း ကျွန်တော် မသိလိုက် ရဘူး။ ဒီနေ့အဖို့တော့ ခင်ဗျားကူညီလိုက်တာ အတော်အဆင်ပြေသွားပြီ” သူလုပ်ပေးတာကို ပိုတိတိပပဖြင့် ပြောပေးပါ။ တကယ့်အစစ်အမှန်ကို ပြောပါ။ သူယုံနိုင်မယ့်ဟာမျိုးကို ပြောပေးပါ။ ဘာမှမပြောတာနဲ့စာရင် ကျေးဇူးတင်စကားပြောတာက ပိုကောင်းတာမှန်ပေမဲ့ ကျေးဇူးတင်တဲ့အပြင် ထပ်ဖြည့်ထည့်ပြီး တိတိပပပြောပေးရင် အလွန်ကောင်းပါလိမ့်မယ်။

လူတွေကို သူတို့ကိုယ်ကိုယ် သူတို့ ကျေနပ်အားရအောင်လုပ်ပေးရင် သူတို့က ခင်ဗျားနဲ့ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ပေးဖို့ ပိုအားတက်ပါလိမ့်မယ်။ ဒီဟာက နှစ်ဦးနှစ်ဖက်အကျိုးရှိပါတယ်။ ဒီတော့ လူတွေက တန်ဖိုးထပ်ထည့်ပေးတိုင်း သူတို့ကို ဂုဏ်တက်စရာဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးပါ။ အဲဒီလို ကောင်းမွန်တဲ့ ခံစားမှုမျိုးကို သူတို့ ထပ်လိုချင်ကြတယ်။ ဒီတော့ ခင်ဗျား လိုအပ်နေတဲ့ အကူအညီကို သူတို့ထံမှရရှိမယ်။ ပြီးတော့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ် တန်ဖိုးထားခြင်းရေပုံးထဲကို ခင်ဗျားက ရေစက်တွေ ထပ်ထည့်ပေး လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဘာလို့ မဖြစ်စေချင်ရမှာလဲ။

ခင်ဗျားကို ကြိုက်မှသာ သူတို့က ခင်ဗျားကို ကျီစယ်တာ

လူတချို့က ကျီစယ်ခံရရင် သူတို့ကို တစ်နည်းနည်းနဲ့ ဝေဖန်ပုတ်ခတ် ခံရတယ်လို့ ခံစားမိကြတယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့က လူ တစ်ယောက်ကို ကျီစယ်တဲ့အခါ သူ့ရဲ့အမှားအယွင်းကိုဖြစ်ဖြစ်၊ သူ့မှာရှိတဲ့ အပြစ်အနာအဆာကိုဖြစ်ဖြစ် အကြောင်းပြုပြီး ရယ်စရာလုပ်ကြတာမို့ ဝေဖန် ပုတ်ခတ်တဲ့သဘောက အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိတော့ ပါနေတယ်။ ဘာ လုပ်လုပ် သူများတကာတွေထက် နောက်ကျတတ်တဲ့သူ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ သူ့အားသန်တဲ့ အကြောင်းအရာမျိုးကို အာပေါင်အာရင်းသန်သန်ဖြင့် ပြောဆို တတ်သူ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ အဲဒါကို ရယ်စရာလုပ်တယ်။ သူဝတ်စားပုံကို ရယ်စရာလုပ်တာလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ တစ်ခါတလေမှာ ကျွန်တော်တို့က အကောင်းကို အဆိုးဖြစ်အောင် ပြောင်းပြန်လှန်ပြီး ရယ်စရာဖြစ်အောင် ပြော ဆိုတာမျိုးလည်းရှိတယ်။ လူတစ်ယောက်မှာ ကျွမ်းကျင်မှုတွေရှိနေတာ ကျိန်းသေနေတာကို ရယ်စရာလုပ်ပြီး ပြောမယ်။ ကြော့ကြော့မော့မော့ အမြဲ နေတတ်တာကို ရယ်စရာလုပ်ပြီး ပြောမယ်။

အဲဒါဟာ ကျီစယ်တာဖြစ်ပါတယ်။ လူတစ်ယောက်မှာ တစ်မှုထူးခြား စွာ ပတ်သက်နှီးနှယ်နေတာကို ညင်ညင်သာသာနဲ့ ရယ်စရာလုပ်တယ်။ ဆိုးဝါးနေတဲ့အတိုင်း ပြောဆိုပြီး ရယ်စရာကောင်းအောင်လုပ်တယ်။

အဲဒီမှာ စည်းကျော်ပြီး မခံချင်အောင် ကျီစယ်တဲ့ဘက်ကို ရောက်သွား

နိုင်တယ်။ အဲဒါက လူတစ်ယောက်ယောက်ကို ရယ်စရာလုပ်တာဖြစ်ပေမဲ့ လုပ်ပုံလုပ်နည်း ကွာခြားတယ်။ သတိမူမိတဲ့ အနာအဆာကို ဂရုပြုမိစေ တယ်။ မခံချင်အောင် ကျီစယ်တာဟာ အလွန်ကွဲပြားတယ်။

ကွာခြားပုံက ဒီလိုပါ။ လူတစ်ယောက် စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ် အောင် တမင်ရည်ရွယ်ပြီး ကျီစယ်တာဟာ မခံချင်အောင် ကျီစယ်တာဖြစ်ပါ တယ်။ တစ်ဖက်သား နေသာထိုင်သာရှိအောင် မရည်ရွယ်ဘူး။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ကျီစယ်တာဟာ ကြင်နာခြင်းတစ်မျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ချစ်ခင် နှစ်သက်တဲ့သူကိုပဲ ကျီစယ်ကြပါတယ်။ ကျီစယ်သူနဲ့ ကျီစယ်ခံရသူတို့ အတူတကွ ရယ်မောကြရဖို့အတွက် ရည်ရွယ်ပါတယ်။ ကျီစယ်တာက ကောင်းကျိုးပြုတယ်။ ကောင်းတဲ့စိတ်ခံစားမှုရတယ်။ ခင်ဗျားက ကျီစယ်တဲ့ သူတွေကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ သူတို့က မိသားစု၊ သူငယ်ချင်းတွေ၊ ခင်မင်တဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ချစ်ခင်နှစ်သက်ခြင်း မရှိတဲ့သူတွေကို ကျွန်တော်တို့ ခပ်စိမ်းစိမ်းပဲနေကြတယ်။ မကျီစယ်ကြဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ကျီစယ်တဲ့အခါ မထိတထိပြောဆိုတာ ပါမယ်။ ဒါပေမဲ့ ရိတိတိပြောတာ မျိုးတော့ ရှောင်တယ်။ ကျီစယ်တယ်ဆိုတာ ခင်မင်ရင်းနှီးမှုဖြစ်ပြီး ကျွန်တော် တို့ ခင်မင်ရင်းနှီးတဲ့ သူတွေအတွက်ပဲ သုံးကြတယ်။

ကျီစယ်တာကို မကြိုက်တဲ့သူတွေ ကျွန်တော် တွေဖူးတယ်။ ကျီစယ် ခြင်းရဲ့ အဖြစ်မှန်ကိုသိသွားမှသာ ကျီစယ်တာကို လက်ခံပေးနိုင်မှာ ဖြစ်ပါ တယ်။ ခင်မင်ရင်းနှီးမှုကို ပြသတယ်ဆိုတာကို ခင်ဗျား အသိအမှတ်ပြုလိုက် တဲ့အခါ ကျီစယ်တာဟာ ကောင်းကျိုးပြုတယ်ဆိုတာ ရုတ်တရက် သဘော ပေါက်သွားမယ်။ အဲဒါအပြင် ကျွန်တော်တို့နှစ်သက်တဲ့သူတွေကိုပဲ ကျွန်တော် တို့က ကျီစယ်ကြတယ်။ စိတ်ထဲ တကယ်ခံစားနေရတဲ့ စိတ်ညစ်စရာကို

ခင်မင်ရင်းနှီးမှုကို ပြသတယ်ဆိုတာကို
ခင်ဗျား အသိအမှတ်ပြုလိုက်တဲ့အခါ
ကျီစယ်တာဟာ ကောင်းကျိုးပြုတယ်ဆိုတာ
ရုတ်တရက် သဘောပေါက်သွားမယ်။

ကျွန်တော်တို့ မီးမောင်းထိုးပြဖို့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကျီစယ်ခြင်းကို မပြုကြဘူး။ ကျီစယ်တဲ့အခါ ဆိုလိုထားတဲ့အတိုင်း တကယ်ဆိုလိုတယ်လို့ ကျီစယ်ခံရသူ မရှုမြင်စေလိုဘူး။ ဥပမာအားဖြင့် သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်က အစီအစဉ်ကို နောက်ဆုံးအချိန်ကျမှ ရုပ်သိမ်းလိုက်တယ်။ စိတ်ပျက်စရာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီအတွက် ကျွန်တော်တို့ကျီစယ်ရင် သူငယ်ချင်း စိတ်မကောင်းဖြစ်ရလိမ့် မယ်။ ဒီတော့ အဲဒီကိစ္စကို မကျီစယ်ဘူး။ အဲဒီကိစ္စကို ပြောမယ်ဆိုမယ်ဆိုရင် လည်း အလေးအနက်ထားပြီး အတည်အတံ့ ပြောဆိုမယ်။

ဒီတော့ ကျီစယ်တယ်ဆိုတာ မဟုတ်ကဟုတ်ကကိုပဲ ပြောဆိုတာလို့ ကျီစယ်သူရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ခံယူထားတယ်။ အဲဒီလို မဟုတ်ခဲ့ရင် ကျီစယ်တာမှာ ထည့်မသုံးဘူး။ ပြုံးရယ်စေချင်လို့ ကျီစယ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုမဟုတ်ရင် မကျီစယ်ဘူး။

တစ်ခါတလေမှာတော့ တစ်ယောက်ယောက်က ခင်ဗျားကို ကျီစယ် လိုက်တာ မရည်ရွယ်ဘဲ ခင်ဗျားအဖို့ ဆတ်ဆတ်ထိမခံနိုင်တာ ဖြစ်နေတယ် ဆိုရင် သူ့ကိုရှင်းပြလိုက်ပါ။ အဲဒီအကြောင်းအရာကို မကျီစယ်ဖို့ ပြောပြ လိုက်ပါ။ သူက ခင်ဗျားကို ချစ်ခင်နှစ်သက်တယ်ဆိုရင် သူတို့က ကျေကျေ နပ်နပ်ဖြင့် လိုက်လျောပါလိမ့်မယ်။

နည်းဥပဒေ ၁၀

လှောင်ပြောင်စကားသည် ကျီစယ်ခြင်း မဟုတ်

အခုကိစ္စမှာ အဓိပ္ပာယ်ရင်းမြစ်နဲ့ပတ်သက်လို့ ကျွန်တော့်ကို ခင်ဗျား ငြင်းခုံနိုင်ပါတယ်။ တစ်ယောက်က လှောင်ပြောင်တယ်လို့ အမျိုးအစား သတ်မှတ်ပေမဲ့ နောက်တစ်ယောက် ကျီစယ်တာပါလို့ သတ်မှတ်ချင် သတ်မှတ်လိမ့်မယ်။ မခံချင်အောင် ပြောတယ်လို့လည်း သတ်မှတ်ချင် သတ်မှတ်မယ်။ တားထားတဲ့စည်းက ဘာလဲဆိုတော့ ကျီစယ်တာဟာ ခင်မင်ရင်းနှီးမှု ပြသတာ၊ ထိခိုက်နစ်နာမှုမရှိစေဘဲ ရယ်မောရအောင် ပြောဆိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။ လှောင်ပြောင်တာကတော့ ကျီစယ်ခြင်းနဲ့ မခံချင်အောင်ပြောခြင်းတို့ရဲ့ ကြားခံရိယာထဲမှာ ရှိနေတယ်။ လှောင်ပြောင်တာဟာ သူတစ်ပါး စိတ်မချမ်းသာရအောင်လုပ်တာလို့ ကျွန်တော်ဆိုလိုတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီခရိယာမှာ ရယ်စရာပြောဆိုသူဟာ တစ်ဖက်သားမခံချင်အောင် ပြက်လုံးထုတ်တာမျိုးကို မလုပ်ပေမဲ့၊ ဒုက္ခရောက်အောင် တမင်လုပ်တာမျိုးကို မလုပ်ပေမဲ့ လုပ်တဲ့အတိုင်း ဖြစ်သွားတယ်။

မခံချင်အောင် ကျီစယ်တာမှာ စိတ်ဝင်စားစရာ အချက်တစ်ချက်က ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျကျ အကဲဖြတ်လို့ မရဘူး။ အလုပ်ထဲမှာ တစ်ယောက်ယောက် ခင်ဗျားကို ပြက်လုံးထုတ်ပြီး အရှက်ရအောင်လုပ်တယ်။ ခင်ဗျားက ပြက်လုံးကို သဘောကျလို့ ပြုံးပြုံးရယ်ရယ်ဖြစ်ရင်း ပညာသားပါပါနဲ့ ပြန်ချေပလိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီစကားကိုပဲ တခြားလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးကို သွား

ကျီစယ်ရင် သူ့အဖို့ စိတ်မချမ်းသာစရာ ဖြစ်ချင်ဖြစ်နေနိုင်တယ်။ အဲဒီဖြစ်စဉ် ကိုကြည့်ရင် တစ်ယောက်က ပြောလိုက်တဲ့စကားဟာ မခံချင်အောင်ပြောတာ လို့ ပြောဖို့ခက်တယ်။ သူက ဘယ်သူဘယ်ဝါကိုမှ စိတ်မချမ်းသာအောင် ပြောဆိုဖို့ ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘူး။ ဒါပေမဲ့ တစ်ယောက်ကတော့ စိတ်ဆင်းရဲ သွားတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ရတာ ပြောလိုက်တဲ့စကားကြောင့်၊ ဘယ်လိုပြောလိုက် တာကြောင့်၊ ဘယ်သူ့ကိုပြောတာကြောင့် မဟုတ်ဘူး။ သူ့အကြောင်းနဲ့သူ စိတ်ဆင်းရဲသွားတာ ဖြစ်နေတယ်။

အဲဒါကြောင့် လှောင်ပြောင်စကားရဲ့ ဧရိယာက မပြတ်သားဘူး။ ဒါပေမဲ့ လှောင်ပြောင်တာမျိုးကတော့ မဖြစ်သင့်ဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ လူတစ်ယောက် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်သွားရတာဟာ ကောင်းတဲ့လုပ်ရပ် မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီဟာကို လှောင်ပြောင်တာလို့တော့ ကျွန်တော် မသတ်မှတ်ဘူး။ ခင်ဗျားကို ပြောလိုက်တာမှာ ပြက်လုံးဖြစ်နေပြီး ခင်မင်ရင်းနှီး မှုကြောင့် ကျီစယ်တာမို့ အပြစ်ကင်းပါတယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်က ခင်ဗျားကို ပြောဆိုတာသာဖြစ်ပြီး တခြားလုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ကို ပြောဆိုတာ မဟုတ်ဘူး။ ပြက်လုံးကလည်း တစ်မျိုးတည်းပဲ။ ပြောတဲ့သူကလည်း တစ်ယောက်တည်းပဲ။ ဒါပေမဲ့ လူအပေါ်မူတည်ပြီး အမျိုးအစားသတ်မှတ်ပုံ ကွဲပြားနေတယ်။

ဘာလို့အခုလိုဖြစ်ရတာလဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးမှာ ကွဲပြား တဲ့ အတွေ့အကြုံတွေ၊ ကွဲပြားတဲ့လောကအမြင်တွေအသီးသီး ကိုယ်စီကိုယ်င ရှိနေကြတယ်။ ဒီတော့ တစ်ယောက်အဖို့ နာစရာဖြစ်နေပြီး နောက် တစ်

တခြားသူတစ်ယောက် စိတ်မချမ်းသာမှန်း
 ခင်ဗျားသိပါလျက်နဲ့ ပြောဆိုနေတာဖြစ်နေပြီ။ အလားတူပဲ
 ခင်ဗျားရဲ့အပေါင်းအသင်းတစ်ဦးက တစ်ယောက်ယောက်
 စိတ်မချမ်းသာမှာကို သိထားပါလျက် အဲဒီပြက်လုံး၊
 အဲဒီမှတ်ချက်ကို ဆက်လက်သုံးစွဲနေရင် သူလည်း
 မခံချင်အောင်ပြောတဲ့သူ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်။

ယောက်အဖို့တော့ အရေးမလုပ်တာဖြစ်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင့်လဲဆိုတာ ခင်ဗျား မသိဘူး။ ဘယ်လိုတုံ့ပြန်မလဲ ဆိုတာကိုလည်း မဖြစ်ပွားသေးခင်မှာ ခင်ဗျား မသိနိုင်ဘူး။

အဲဒီလို ပြက်လုံးမျိုးကိုထုတ်ရင်၊ ကျီစယ်တဲ့မှတ်ချက်ပြုရင် တခြားသူတစ်ဦးရဲ့ တုံ့ပြန်ပုံကို ခင်ဗျား နိုးနိုးကြားကြားရှိရမယ်။ ခင်ဗျား သိလိုက်ပြီဆိုရင် ထပ်မပြုမိစေနဲ့။ ခင်ဗျားအနေနဲ့ အကောင်းဆုံးလုပ်လို့ရတာ အဲဒါပဲရှိတယ်။ တကယ်လို့ ခင်ဗျားက မဆင်ခြင်ဘဲ အဲဒီပြက်လုံး၊ အဲဒီမှတ်ချက်ကို ထပ်ပြောနေမယ်ဆိုရင် မခံချိမခံသာဖြစ်အောင် ပြောဆိုတဲ့ ဧရိယာအနီးအနားမှာ ရောက်နေပြီး လမ်းလွဲသွားဖို့ အန္တရာယ်ရှိနေပြီ။ တခြားသူတစ်ယောက် စိတ်မချမ်းသာမှန်း ခင်ဗျားသိပါလျက်နဲ့ ပြောဆိုနေတာဖြစ်နေပြီ။ အလားတူပဲ ခင်ဗျားရဲ့အပေါင်းအသင်းတစ်ဦးက တစ်ယောက်ယောက် စိတ်မချမ်းသာမှာကို သိထားပါလျက် အဲဒီပြက်လုံး၊ အဲဒီမှတ်ချက်ကို ဆက်လက်သုံးစွဲနေရင် သူလည်း မခံချင်အောင်ပြောတဲ့သူ ဖြစ်လာလိမ့်မယ်။

အဆိုးဆုံး လှောင်ပြောင်ခြင်းဟာ အပေါင်းအသင်းအုပ်စုတွေအကြားမှာ ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိတယ်။ အဲဒီလှောင်ပြောင်ခြင်းက မျိုးနွယ်စုတစ်ခုလုံးကို သိမ်းကျုံးပြီး လှောင်ပြောင်တာဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် အရပ်ပုတဲ့မျိုးနွယ်ဝင်ကို အရပ်ပုတာ အကြောင်းပြုပြီး လှောင်ပြောင်တယ်။ အဲဒီမျိုးနွယ်ဝင်ဖြစ်နေရတာအတွက် လှောင်ပြောင်ခံနေရတာကို မုန်းတယ်။ မခံချင်အောင် ပြောဆိုတယ်လို့ ခံစားရတယ်။

အခုလို အုပ်စုတွေအကြား လှောင်ပြောင်တာဟာ ပြင်းထန်တဲ့မခံချင်အောင် ပြောဆိုခြင်းပုံစံ ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ အပြောခံရတဲ့သူက သူနာတာကို ပြသလို့မရဘူး။ ပြသလိုက်ရင် မျိုးနွယ်စုရဲ့ မျိုးနွယ်ဝင်ဂုဏ်သိက္ခာ လျော့ကျစေလိမ့်မယ်။ မျိုးနွယ်စုထဲမှ ထွက်ဖို့လည်း မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အပေါင်းအသင်းတွေအကြားမှာ အခုလိုမျိုးမဖြစ်တာ သေချာအောင် ကျွန်တော်တို့လုပ်ဖို့လိုတယ်။ ရောနှောပြီးဝင်မပါနဲ့။ ဖြစ်နိုင်ရင် ရပ်တန့်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးရမယ်။ လွယ်တာတော့ မလွယ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့ ကြိုးစားကြည့်ကြရမယ်။

နည်စွဲပဒေ ၁၁

လူတိုင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စိတ်ချမှု
အပြည့်မရှိကြသူတွေချည်းပဲ

အလုပ်မှာ ရှင်းလင်းတင်ပြတာကို လုပ်ဖူးလား။ ရင်တုန်စရာကောင်း
နေတတ်တယ်။ အကြိမ်တိုင်းတော့မဟုတ်ပေမဲ့ လျာထားချက်တွေပြည့်မီဖို့၊
အထက်လူကြီး အထင်တကြီးဖြစ်စေဖို့ စတာတွေ ပါဝင်တယ်။ အထက်ပိုင်း
မှာ ရှိနေတဲ့ စီမံခန့်ခွဲသူတွေအပေါ် စကားပေါက်ဖို့လည်းလိုတယ်။ ဒီတော့
ခင်ဗျား စိတ်ပူတယ်။ သောကပွားတယ်။ ပူပန်ရတာ အမှန်ပါပဲ။ ဘာလို့လဲ
ဆိုတော့ အရေးကိစ္စတစ်ခုဖြစ်နေပြီး ဘာတစ်ခုမှ လွဲချော်သွားလို့မရဘူး။

တချို့သူတွေက အထင်ကြီးလောက်အောင် ပြရုပ်ကောင်းကြတယ်။
လုပ်ကိုင်ပြသွားတာ ချောမွတ်နေတယ်။ သူတို့လုပ်ကိုင်နေပုံက ကိုယ့်ကိုယ်
ကိုယ် ယုံကြည်စိတ်ချမှုအပြည့်ရှိနေပြီး ထမင်းစားရေသောက် အလုပ်တစ်ခု
လိုဖြစ်နေတယ်။ ဘာအရေးကိစ္စမှ မဟုတ်ဘူး။ မရေမတွက်နိုင်လောက်
အောင် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ လုပ်ခဲ့ဖူးပြီ။ ဒီတော့ ဘာမှ မှားစရာအကြောင်း
မရှိတော့ဘူး။

တကယ်တော့ ဟန်လုပ်ပြီး သရုပ်ဆောင်နေကြတယ်။ အတွင်းမှာ
သူတို့လည်း ခင်ဗျားလိုပဲ ရင်ဖိုနေတယ်။ အပြင်ပန်းမှာတော့ မြင်ရတာ
အေးဆေးနေတယ်။ တည်ငြိမ်နေတယ်။ သူတို့ ဘာလို့မပူပန်ရမှာလဲ။ သူတို့
ရှင်းလင်းတင်ပြတာဟာလည်း ခင်ဗျားနည်းတူ သူတို့အဖို့ အရေးကိစ္စတစ်ခု

ပါပဲ။ ဒီတော့ သူတို့ မပူပန်ဘူးဆိုရင် အဆန်းပဲ။

ဟုတ်ပါတယ်။ လူအများကိုဟောပြောတဲ့ အတွေ့အကြုံထူပြောပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်စိတ်ချမှုအပြည့်ရှိတဲ့သူတွေ မဆိုစလောက် အနည်း အကျဉ်းတော့ ရှိတယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် သိပါတယ်။ သူတို့က ပူပန်တာ တကယ်ကို မဖြစ်ကြတဲ့သူတွေပါ။ ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျားထင်ထားတဲ့ဦးရေထက် တော့ ပိုနည်းပါတယ်။ ခင်ဗျားလို စိတ်လှုပ်ရှားမှုမျိုးမရှိတဲ့သူတွေ လက်တစ် ဆုပ်စာလောက်ပဲ ရှိတာမှာလည်း ခင်ဗျားထင်ထားတဲ့ ဦးရေထက် အတော် ကလေး ပိုနည်းပါတယ်။ ခင်ဗျား သွေးတွေတိုးပြီး မူးမော်လို့ ခင်ဗျား မူးလဲ သွားမယ်လို့ ထင်နေတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ဓာတ်တာ လူနည်းစုလို့ ခင်ဗျား ထင်တယ်။ အဲဒီလူနည်းစုရဲ့ဦးရေက ခင်ဗျားထင်ထားတာထက် အများကြီး ပိုများပါတယ်။

ဒီမှာ နောက်တစ်ခု ရှိနေသေးတယ်။ ခင်ဗျားက ရှင်းလင်းတင်ပြရတဲ့ သူတွေဟာ ဣန္ဒြေမပျက် ရှိနေကြပေမဲ့ သူတို့အားလုံးဟာလည်း တခြား အခြေအနေတွေမှာ စိတ်လှုပ်ရှားကြတယ်။ စိတ်ချလက်ချ မဖြစ်မိကြဘူး။ လူတိုင်း အဲဒီအတိုင်းပဲ။ အပြင်းအပျော့ မတူကြပေမဲ့ လူတိုင်းမှာ အဲဒီစိတ် သောကမျိုး ရှိကြတာ သိကြတယ်။ ပွဲတစ်ခုတက်ဖို့၊ လူတွေစားဖို့အတွက် ချက်ပြုတ်စီမံပေးဖို့၊ ရေကူးတာ၊ အလုပ်အင်တာဗျူး၊ ချစ်ရေးဆိုဖို့၊ လိင် ဆက်ဆံတာ၊ ဆေးရုံတက်ရတာ အဲဒါတွေမှာ စိတ်ပူပန်လှုပ်ရှားမှုဖြစ်ပေါ် တယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကနေ ကျွန်တော်တို့ကို မွေးထုတ် ပေးထားတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စိတ်ချမှုအပြည့်မရှိတဲ့ခံစားမှုတွေ၊ သောက နဲ့ ပူပန်ခြင်းတွေ ဖြစ်ပေါ်လာစေမယ့် အတွေ့အကြုံမျိုးတွေ ကင်းမဲ့တဲ့ဘဝကို ရတဲ့သူ ဘယ်သူမှ မရှိဘူး။ တစ်ယောက်မှ မရှိဘူး။

လူတွေကို ခင်ဗျား နားလည်သဘောပေါက်ချင်တယ်။ အကျိုးဖြစ် ထွန်းတဲ့ ဆက်ဆံရေးကို ရလိုတယ်ဆိုရင် ခင်ဗျား သိထားဖို့ လိုအပ်တာက လူတစ်ယောက်ဟာ အမြင်မှာ ဘယ်လိုပဲ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်စိတ်ချမှု

သူတို့စိတ်အတွင်းပိုင်းမှာ သိမ်ငယ်ပြီး ပူပန်နေတယ်။

ရှိနေပေမဲ့ သူတို့မှာလည်း မိမိကိုယ်ကိုယ်မိမိ ယုံကြည်မှုနည်းတာတွေ တစ်နေရာရာမှာ ဖုံးကွယ်ထားတယ်။ အဲဒီဟာတွေကို ခင်ဗျား ဘယ်တော့မှ တွေ့ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူတို့မှာလည်း ရှိနေတယ်ဆိုတာကတော့ သေချာပါတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ ခင်ဗျားက အကြောင်းသိထားတဲ့သူလို့ ထင်ထားသူက ခင်ဗျား မမျှော်လင့်ထားတဲ့အပြုအမူကို လုပ်ဆောင်တယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့စိတ်အတွင်းပိုင်းမှာ သိမ်ငယ်ပြီး ပူပန်နေလို့ အဲဒီလို ပြုမူဆောင်ရွက်တာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ သူတို့လုပ်ရမှာ စိုးထိတ်တဲ့ဟာမျိုး ကိုလုပ်ဖို့ အတင်းအကျပ်ဖိအားပေးခံရရင် စိတ်ဆိုးလွယ်တယ်။ တချို့က အေးဆေးတည်ငြိမ်စွာနဲ့ ရှေ့ဆက်မလုပ်ဖို့ ငြင်းဆန်မယ်။ ဆန့်ကျင်မယ်။ သူ့ကိုယ်သူ ကာကွယ်မယ်။ အဓိပ္ပာယ်မရှိတဲ့ ဆင်ခြေတွေပေးမယ်။ သူတို့ စိတ်ထဲ ယုံကြည်စိတ်ချမှုမရှိတာကို သူတို့ သိချင်မှသိမယ်။ သိခဲ့ရင်လည်း ဝန်ခံချင်မှ ဝန်ခံမယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒါက နောက်ခံအဖြစ်ရှိနေတယ်။ ဒီတော့ ဖုံးကွယ်နေတဲ့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်မှုနည်းပါးနေခြင်းကို ရှာဖွေပါ။ တွေ့ရင်စာနာပါ။ အဲဒီဟာက ဘယ်လိုခံစားမှုတွေ ဖြစ်သလဲဆိုတာ ခင်ဗျား သိပါတယ်။

နည်းဥပဒေ ၁၂

မပြောင်းလဲတဲ့ အမည်းစက်

လူအသိသီးတို့ရဲ့ ဗီဇ၊ ကျွန်တော်တို့ ကြီးပြင်းခဲ့ပုံ၊ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေဟာ သဗ္ဗရန်ပေါင်းစုံရောပြွမ်းနေတယ်။ အဲဒါမှာ ကျွန်တော်တို့ ပြောင်းလဲပေးလို့ရတာ တစ်ခုမှမပါဘူး။ အဲဒါတွေရောစပ်ပါဝင်နေပုံအရ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်၊ ခင်ဗျားက ခင်ဗျား၊ လူတစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး မတူကြတဲ့ အဖြစ်ကို ရရှိထားကြတယ်။

ကြက်ဥတွေ၊ ဂျုံမှုန့်တွေ၊ ထောပတ်နဲ့ သကြား စတာတွေကို ရောနှောပေါင်းစပ်ပြီး ဖုတ်လိုက်တဲ့အခါ ကိတ်မုန့်ကိုရတယ်။ ကိတ်မုန့်ဖြစ်ပြီးသွားပြီဆိုရင် ခင်ဗျားလုပ်လို့ရတာ သိပ်မရှိတော့ဘူး။ ကြက်ဥတွေ ပါနေတာကို ကြက်ဥမွှေကြော်အဖြစ်သို့ ပြောင်းပေးချင်လည်း ပြောင်းလို့ မရနိုင်ဘူး။

လူတွေမှာလည်း အလားတူပဲ။ သူတို့ဟာ သူတို့လက်ရှိပကတိအတိုင်းပဲ ဖြစ်နေကြမယ်။ ရထားတဲ့ ဗီဇ၊ ရရှိခဲ့တဲ့ အတွေ့အကြုံတွေက ကျွန်တော်တို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ ဖြစ်နေကြအောင် လုပ်ပေးထားတာကို ကျွန်တော်တို့ အချိန်များများစားစားပေးပြီး စဉ်းစားကြည့်တာကို မလုပ်ကြဘူး။ ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ ပြုမူလုပ်ကိုင်ပုံတွေ၊ စိတ်မှာ ခံစားပုံတွေ၊ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပုံတွေ၊ အလုပ်လုပ်ပုံတွေကို ထိန်းကျောင်းမှု များများစားစား မရှိကြဘူး။

တခြားသူတစ်ဦးကိုကြည့်ပြီး သူတို့ အခုလို မပြုမူသင့်ဘူးလို့ အထင်

ရှိဖို့လွယ်ကူတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့မှာ တခြားနည်းလမ်း ရွေးချယ်စရာ သိပ်မရှိကြဘူး။ ခင်ဗျားက တွေးမယ်။ ခင်ဗျားသာဆိုရင် တစ်မျိုးလုပ်မယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ ခင်ဗျားမှာ ရောစပ်ပါဝင်နေတာတွေက သူတို့နဲ့မတူတာမို့ သူတို့လို မပြုမူသင့်တာမျိုးကို ခင်ဗျားက မလုပ်ဘဲ တစ်မျိုးတစ်မည် ခင်ဗျား ပြုမူလုပ်ကိုင်တာဖြစ်ပါတယ်။ ခင်ဗျားမှာ သကြားနဲ့ဂျုံမှုန့်တွေ ပေါင်းစပ်ပါဝင်နေခြင်းမရှိလို့ ခင်ဗျားက အမြင်လှတဲ့ကြက်ဥမွှေကြော် ဖြစ်နေတယ်။ သူတို့ကတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

ခင်ဗျားနဲ့ ကျွန်တော်တို့ ပြောင်းလဲတတ်အောင် သင်ယူလို့ မရဘူးလို့ တော့ မဆိုလိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပေါင်းစပ်ပါဝင်နေတာတွေအရသာ ပြောင်းလဲလို့ရနိုင်မယ်။ မိမိရဲ့ကြမ္မာကို မိမိ မဖန်တီးနိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အပြဋ္ဌာန်းခံဝါဒ၊ မိမိဆန္ဒအရ မိမိကြမ္မာကို ဖန်တီးပေးလို့ရတယ်ဆိုတဲ့ ယူဆချက်တွေအကြား ငြင်းခုံဆွေးနွေးစရာတွေကို အသာထားလိုက်ပါ။ အခုပြောချင်တဲ့ ဥပဒေသက လူအများတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ ပြုမူလုပ်ကိုင်ပုံတွေအတွက် ခင်ဗျားနဲ့ ထပ်တူဖြစ်တဲ့ ရွေးချယ်နိုင်ပုံတွေမရှိကြဘူး။ သူတို့မှာ ရွေးစရာတောင် ရှိချင်မှ ရှိလိမ့်မယ်။ ဒီတော့ သူတို့ကို ခင်ဗျားအတွက် အဆင်ပြေတဲ့သူတွေဖြစ်ဖို့ အတွက် တန်ခိုးပြလိုက်သလို ပြောင်းလဲလိမ့်မယ်လို့ ခင်ဗျား မမျှော်လင့်နိုင်ဘူး။ ခင်ဗျားဖြစ်စေချင်တဲ့ လူစားမျိုးဖြစ်အောင် ပြောင်းလဲပေးနိုင်ကြမှာ မဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျားရဲ့လက်တွဲဖော်က ကတိပေးပြီးတဲ့အလုပ်ကို မကျေပွန်ဘူး။ ခင်ဗျားရဲ့အထက်လူကြီးက တာဝန်ပေးတာ ကျကျနန မဖြစ်ဘူး။ ခင်ဗျားရဲ့ သားသမီးတစ်ယောက်က ပိုက်ဆံနဲ့ပတ်သက်လာရင် မလုပ်တတ်မကိုင်တတ် ဖြစ်နေတယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ဖခင်က သူ့ရဲ့ကြင်နာမှုကို မဖော်ထုတ်ပြတတ်တဲ့သူ ဖြစ်နေတယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ ဇနီးက ချီးကျူးဖို့ထက် ဝေဖန်ရှုတ်ချ

သူတို့ကို ခင်ဗျားအတွက်
 အဆင်ပြေတဲ့သူတွေ ဖြစ်ဖို့အတွက်
 တန်ခိုးပြလိုက်သလို ပြောင်းလဲလိမ့်မယ်လို့
 ခင်ဗျား မမျှော်လင့်နိုင်ဘူး။

ဖို့ကို ပိုအားသန်တဲ့သူ ဖြစ်နေတယ်။ သူတို့ကို ခင်ဗျားလိုချင်တဲ့အတိုင်း ဖြစ်လာအောင် ပြောင်းလဲပေးဖို့ ကြိုးစားမယ်ဆိုရင် ခင်ဗျား ဒေါသထွက်မိ အောင် လုပ်နေတာနဲ့အတူတူပဲ။ သူတို့ကို လက်ရှိပကတိအတိုင်း လက်ခံပေး လိုက်တာဟာ ခင်ဗျားအတွက် ပိုအဆင်ပြေလိမ့်မယ်။

ခင်ဗျားရဲ့အထက်လူကြီးက ခိုင်းတဲ့အခါ ကျကျနနမဖြစ်တာ သူ့ရဲ့ အတိတ်အတွေ့အကြုံတွေ၊ သူ့ရဲ့ ပင်ကိုစရိုက်နဲ့ ပင်ကိုဗီဇ စတာတွေ သဗ္ဗရန် ပေါင်းစုံပါဝင်နေတဲ့သူဖြစ်နေလို့ သူက တကယ်ကို ပြောင်းလဲဖို့ မကြိုးစား သေးသရွေ့ အခုလိုပဲ ဆက်ဖြစ်နေဦးမှာပဲ။ အလိုလိုတော့ ပြောင်းလဲသွားမှာ မဟုတ်ဘူး။ သူက ပြောင်းလဲချင်တယ်ဆိုရင်တောင် ပြောင်းလို့ ရချင်မှရမယ်။ ခင်ဗျားက ပြောင်းလဲသွားစေဖို့ကြိုးစားရင် အုတ်နံရံကို ခေါင်းနဲ့ပြေးဆောင့် တာနဲ့အတူတူပဲ။ လက်တွဲဖော်က လုပ်မယ်လို့ပြောထားတဲ့အတိုင်း ကျေပွန်မှ သူနဲ့ခင်ဗျားတို့ရဲ့ ဆက်ဆံရေး အဆင်ပြေမယ်ဆိုရင်တော့ ခင်ဗျားတို့အကြား မှာ ကတောက်ကဆတွေ ဆက်ရှိနေဦးမှာပဲ။ အဲဒီလို စကားတည်ဖို့ကို လိုအပ် ချက်လို့ ခင်ဗျားမှာ အမြင်သဘောထားရှိနေတာကို ပြောင်းလိုက်မှဖြစ်မယ်။ ခင်ဗျား ပြောင်းပေးနိုင်မလား။

နည်းဥပဒေ ၁၃

ပြုမူလုပ်ဆောင်ပုံဟာ ပင်ကိုစရိုက် မဟုတ်ဘူး

ဒီနည်းဥပဒေက ပြီးခဲ့တဲ့နည်းဥပဒေ ၁၂ ရဲ့ နောက်ကိုလိုက်တယ်။
နည်းဥပဒေ ၁၂ က မျှော်လင့်ချက်မရှိအောင် စိတ်ပျက်စရာဖြစ်နေရင်
ဒီနည်းဥပဒေက ကူညီပေးနိုင်ပါလိမ့်မယ်။ လူတွေက သူတို့ရဲ့ပင်ကိုစရိုက်ကို
မပြောင်းလဲပေးနိုင်ပေမဲ့ တစ်ခါတစ်ရံမှာတော့ သူတို့ရဲ့ ပြုမူဆောင်ရွက်ပုံကို
တော့ ပြောင်းလဲပေးလို့ရပါတယ်။

အဲဒီလို ပြောင်းလဲပေးလို့ မူလပင်ကိုစရိုက်ပါ ပြောင်းသွားပြီလို့
ထင်ရင်တော့ မှားမယ်။ ပင်ကိုစရိုက်က မပြောင်းပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့မှာ
အောက်ခံအဖြစ်ရှိနေတဲ့ ပင်ကိုစရိုက်ကို တန်ပြန်ဆန့်ကျင်တဲ့ ပြောင်းလဲခြင်း
မျိုးတွေကို လိုက်လျောညီထွေရှိအောင်လုပ်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ကို စေခိုင်းရင်
လုပ်ပေးနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဝေဖန်ပြစ်တင်ဖို့အားသန်တဲ့ ဇနီးကို တစ်မျိုး
ပြောင်းလဲပြီး ပြုမူခိုင်းမယ်။ သူ ဝေဖန်ပြစ်တင်တဲ့ စကားသံကို နှုတ်ဆိတ်
ခိုင်းထားလိုက်မယ်။ သဘောတရားအရတော့ သူလုပ်နိုင်မှာပါ။ သူ ပြစ်တင်
စကား မပြောမိအောင် ကြိုးစားပြီးစောင့်ထိန်းမယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ရဲ့ ဗီဇ၊
ဝသီနဲ့ အတိတ်ကအတွေ့အကြုံတွေအရ သူမှန်တယ်လို့ ယူဆတယ်။
ဒါပေမဲ့ ခင်ဗျားကိုအကြိုက်ဆောင်ဖို့ သူက နှုတ်စောင့်စည်းပေးရမယ်။
ဘာလို့ ခင်ဗျားအကြိုက်ကို လိုက်လုပ်ပေးရမှာလဲလို့ သူ့ပါးစပ်က မမေး
ရင်တောင် စိတ်ထဲမှာတော့ အကြိတ်အခဲ ရှိနေမယ်။ သူက နှုတ်စောင့်စည်း

ရင်လည်း စိတ်ထဲမှာတော့ ပြစ်တင်ဝေဖန်နေဦးမှာပဲ။ အဲဒီအပိုင်းကိုတော့ ခင်ဗျား ပြောင်းလဲပေးဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

တစ်ခါတလေမှာ လူတစ်ယောက်ကို သူ့ရဲ့ ပြုမူလုပ်ကိုင်ပုံ ပြောင်းလဲပေးရုံနဲ့ လုံလောက်တယ်။ အောက်ခံအဖြစ်ရှိနေတဲ့ ပင်ကိုစရိုက်ကို ခင်ဗျား အရေးမလုပ်ပါနဲ့။ ခင်ဗျားရဲ့ အထက်လူကြီးက ကျေကျေနပ်နပ်ဖြင့် တာဝန်ပေးအပ်တယ်ဆိုရင် ခင်ဗျား အောင်မြင်တာဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ စိတ် အခံမှာ ဘယ်လိုရှိမလဲဆိုတာ အရေးလုပ်ဖို့မလိုပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ တကယ့်ကို အရေးကြီးတဲ့ လုပ်စရာကိစ္စပေါ်ပေါက်တဲ့အခါမှာ ယခင်အကျင့်ဟောင်းဆီ သူပြန်ရောက်သွားရင် ခင်ဗျား မအံ့ဩပါနဲ့။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူပြောင်းလဲ တာက အတွင်းပိုင်းအထိ မရောက်ဘူး။ သူတစ်ပါးလက်ထဲ တာဝန်ပေးအပ် ရတာကို ကြောက်တဲ့အကြောက် သူ့မှာ ရှိကောင်းရှိနေမယ်။ အဲဒီအကြောက် က အောက်ဘက်အတွင်းမှာ ကိန်းအောင်းနေဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စမှာ အပေါ်ကို ပြန်လည်ပေါ်ထွက်လာမယ်။

ခင်ဗျားရဲ့လက်တွဲဖော်က စိတ်ညစ်စရာကောင်းအောင် ရှုပ်ပွပြီး နေတတ်တဲ့သူ ဖြစ်နေတယ်ဆိုပါစို့။ ပစ္စည်းတွေကို ယူသုံးပြီးရင် ထားချင်ရာ မှာထားတယ်။ သူယူခဲ့တဲ့ နဂိုနေရာမှာပြန်ထားတာ တစ်ခါမှမရှိဘူး။ ဒီတော့ နေရာတကျပြန်ထားဖို့ ခင်ဗျားက ပြောဆိုတယ်။ စည်းရုံးတယ်။ သူက နေရာတကျပြန်ထားတယ်။ ရှုပ်ပွမနေတော့ဘူး။ သေသေသပ်သပ်နေတယ်။ အဲဒီအတွက် သူက အားထုတ်လုပ်ကိုင်ပေးနေရတယ်။ ဒီတော့ အလျင်စလို လုပ်ရတဲ့အခါ၊ စိတ်ဖိစီးမှုအောက်မှာ လုပ်ရတဲ့အခါ နေရာတကျ ပြန်ထားဖို့ ကို သူက အားထုတ်မှာ မဟုတ်ဘူး။ အရင်လိုပဲ ရှုပ်ပွနေမယ်။

ခင်ဗျားရဲ့ ပတ်ပတ်လည်မှာရှိနေကြသူတွေဟာ သူတို့ရဲ့ အတွေ့ အကြုံတွေကနေ မွေးထုတ်ပေးထားတဲ့သူတွေ ဖြစ်ပြီး သူတို့ရဲ့ ပြုမူလုပ်ကိုင် ပုံကို ပြောင်းလဲတဲ့အခါ ဆီလျော်ကိုက်ညီတဲ့ အတွေ့အကြုံအသစ်တွေ ရရှိကြ တယ်။ သန့်ရှင်းသပ်ရပ်နေရင် စိတ်ချမ်းသာတယ်။ ပစ္စည်းတွေကို နေရာ

တစ်ခါတလေမှာ လူတစ်ယောက်ကို
သူ့ရဲ့ ပြုမူလုပ်ကိုင်ပုံ ပြောင်းလဲပေးရုံနဲ့ လုံလောက်တယ်။

တကျ ပြန်ထားတဲ့အတွက် နောက်တစ်ကြိမ်လိုအပ်တဲ့အခါ ဘယ်နားမှာ ထားခဲ့မိသလဲဆိုပြီး လိုက်မရှာရတော့ဘူး။ အဲဒီလို အတွေ့အကြုံအသစ်တွေ က သူ့ကို ပြုပြင်ပေးလိမ့်မယ်။ သူတို့ရဲ့ ပင်ကိုစရိုက်အပေါ် အကျိုး သက်ရောက်မှုတွေဖြစ်ပေါ်ဖို့ အချိန်တစ်ခုတော့ ကြာမြင့်တယ်။ အကျိုးရှိတာ ကို သိရှိပြီး လိုက်နာဆောင်ရွက်မယ်။

အတင်းအကျပ်စေခိုင်းရင် အလုပ်မဖြစ်ဘူး။ ပိုဆိုးသွားတတ်တယ်။ စိတ်ထဲမှာ အကျပ်ခံထားရတယ်လို့ ခံစားမိနေမယ်။ ပိုကောင်းမလာတော့ ဘူး။ ချုပ်ချယ်ခံနေတယ်လို့ ခံစားမိတာမို့ ဖိလာဆန့်ကျင်မယ်။ ဒါကြောင့် အပြုအမူ ပြောင်းလဲပေးလိုက်တာကြောင့် ပင်ကိုစရိုက် ပြောင်းလဲသွားမယ်လို့ ခင်ဗျား ပြောလို့မရဘူး။ မပြောင်းလဲဘူးဆိုရင် ခင်ဗျား ဘာမှ လုပ်လို့မရဘူး။ ခင်ဗျားရဲ့ ပြုမူလုပ်ကိုင်ပုံကို ပြောင်းဖို့ပဲရှိမယ်။ ခင်ဗျားက ပိုသည်းခံပေးတဲ့သူ ဖြစ်လာအောင် ပြောင်းရလိမ့်မယ်။

နည်းဥပဒေ ၁၄

သူတစ်ပါးတို့ရဲ့ ချစ်သံယောဇဉ်တွေဟာ ပဟေဠိဆန်တယ်

တခြားသူတွေရဲ့ သံယောဇဉ်တွေကို အပြင်ကနေကြည့်ပြီး ဘယ်လိုလဲ ဆိုတာ တင်ပြဖို့ခက်တယ်။ ခင်ဗျားရဲ့ ချစ်သံယောဇဉ်ကိုလည်း ဘယ်လိုလဲ ဆိုတာ ပြောပြဖို့ခက်တယ်။ အပြင်ပန်းမှာတော့ အလွန်ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့နေ တယ်လို့ မြင်ကြရတယ်။ အပေါ်ယံလွှာရဲ့အောက်မှာတော့ စိတ်ညစ်စရာတွေ ရှိနေတဲ့အပြင် ရင့်သီးတာတွေလည်းရှိနေတယ်။ အပြင်ပန်းအမြင်အရ ပူပန် သောကအများဆုံး သံယောဇဉ်တွေမှာ တစ်ဦးရဲ့လိုအပ်ချက်ကို ကျန်တစ်ဦး က ဖြည့်ဆည်းပေးနေတာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အကျိုးရှိဖို့အတွက် အကောင်းဆုံးမဖြစ်တဲ့ လိုအင်တွေကို စိတ်လှုပ်ရှားခံစားမှုအရ တောင်းဆို နေတာတွေလည်း ရှိပါတယ်။ အမြင်မှာ ဘယ်လိုပဲဖြစ်နေပေမယ့် ပိတ်ထားတဲ့ တံခါးတွေရဲ့နောက်ကွယ်မှာ ဘာတွေဖြစ်နေသလဲ ခင်ဗျား မသိနိုင်ဘူး။ နှစ်ယောက်စလုံးက ခင်ဗျားကို ယုံကြည်စွာဖြင့် ဖွင့်ဟပြောပြလို့ရတဲ့သူလို့ ယုံကြည်စိတ်ချထားရင်တောင် သူတို့နှစ်ဦးရဲ့ အတွင်းရေးအခြေအနေတွေကို ခင်ဗျား မသိနိုင်ဘူး။

ကျွန်တော်သိတဲ့ စုံတွဲတွေအပေါ်မှာ အခြေခံထားတဲ့ နမူနာတချို့ကို ကျွန်တော် ပြောပြမယ်။

- ◆ သူတို့ ကတောက်ကဆ ပြောဆိုတာ မရှိဘူး။ အမြင်မှာ ပျော်ရွှင် နေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ နှစ်ဦးစလုံးမှာ အမုန်းနဲ့ ပဋိပက္ခတွေ

ဖုံးကွယ်ထားတာ ကိုယ်စီရှိနေကြတယ်။ မဖြေရှင်းရသေးတဲ့ ပြဿနာတွေလည်း တစ်ပုံတစ်ပင် ရှိနေတယ်။ သူတို့ ဘယ်လို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပေးရမလဲဆိုတာ မသိဘူး။

- ◆ သူတို့ အမြဲငြင်းခုံနေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ နှစ်ဦးစလုံး အချစ်ကြီးကြတယ်။ သူတို့ရဲ့ခံစားမှုတွေ ပြောဆိုလိုက်ရလို့ ရင်ထဲပေါ့သွားတာကို ကြိုက်ကြတယ်။ ပြီးရင် ပြောရာပြောကြောင်း ပြောဆိုရတာကိုလည်း နှစ်သက်ကြတယ်။ သူတို့ဟာ တကယ်ကို ပျော်ရွှင်ကြတဲ့ အတူတကွစုံတွဲ။
- ◆ သူတို့ အမြဲငြင်းခုံကြတယ်။ အဲဒါ တစ်ယောက်အတွက်တော့ ကောင်းတယ်။ ကျန်တဲ့တစ်ယောက်ကနေ စိတ်မချမ်းမြေ့ဖြစ်ရတာ အတော်ဆိုးတယ်။ တစ်ခုခုကို ငြင်းခုံပြီးသွားရင် အဲဒီမှာ နောက်ထပ် မကြေလည်တာတစ်ခု ရှိနေပြန်တယ်။
- ◆ တစ်ယောက်က အတော်ချုပ်တည်းနိုင်တယ်။ ကျန်တစ်ယောက်က မကျေမနပ်နဲ့ ပြောဆိုတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ယောက်အပေါ် တစ်ယောက် အားကိုးအားထားပြုပြီး နေကြရတဲ့အပေါ် ကျေနပ်တဲ့ စိတ်ခံစားမှုတွေရရှိကြတယ်။
- ◆ တစ်ယောက်က ကျန်တဲ့တစ်ယောက် ဘာမှ အသုံးမကျဘူးဆိုတာ တဖျစ်တောက်တောက် အမြဲပြောဆိုနေတယ်။ အဲဒီ ကျန်တဲ့တစ်ယောက်က လုပ်ပေးပြန်တော့လည်း တဖျစ်တောက်တောက် ပြောပြန်တာပဲ။ အရေးမကြီးတာကို တကျည်ကျည်လုပ်တယ်။ ဝေဖန်တယ်။ လုပ်ပေးထားတာတွေက ဘာမှ သုံးလို့ မရဘူးလို့ ပြောဆိုတယ်။

အဲဒါတွေက နမူနာ အနည်းအကျဉ်းမျှသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြီးတော့ အလွန်ရိုးရှင်းအောင် တင်ပြထားတယ်။ သံယောဇဉ်ဆက်နွယ်မှုတိုင်းဟာ တစ်မှုထူးခြားတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြောချင်တဲ့အချက်ကတော့ တစ်ခုတည်းပဲ။

သံယောဇဉ်ဆက်နွယ်မှုတိုင်းဟာ
တစ်မှုထူးခြားတယ်။

တစ်စုံတစ်ယောက်ရဲ့ သံယောဇဉ်ဆက်နွယ်ပုံကို အဆုံးအဖြတ်ပြုဖို့ ဘယ်
သောအခါမှ မကြိုးစားပါနဲ့။ ကြားထဲမှာဝင်ပါပြီး ဆုံးဖြတ်တာကို မလုပ်ပါနဲ့။

မိဘတွေနဲ့ သားသမီးတွေအကြား သံယောဇဉ်ဆက်နွယ်မှုဟာ အမွေ
ပြတ်ကြေညာတဲ့အထိ ပြတ်သားတာမျိုးမဟုတ်ခဲ့ရင် တခြားသံယောဇဉ်တွေနဲ့
ကွာခြားတယ်။ ချစ်သူစုံတွဲတွေ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး အဆင်မပြေဘူး။ ဒါပေမဲ့
အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မကွဲနိုင်ကြတာတွေရှိတယ်။ သံယောဇဉ် မပြတ်
နိုင်ကြဘူး။

သံယောဇဉ်ဆက်နွယ်မှုတိုင်းမှာ လူနှစ်ဦးပါဝင်တယ်။ သူတို့က သူတို့
အကြားမှ သံယောဇဉ်ဆက်နွယ်မှုကို အတူတကွရွေးချယ်ပြီး ဖန်တီးကြ
တယ်။ အဲဒီလိုရွေးချယ်ထားတဲ့ သံယောဇဉ်ဆက်နွယ်မှုက အလုပ်ဖြစ်ချင်
ဖြစ်မယ်။ မဖြစ်တာလည်းရှိမယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကျေနပ်ပျော်ရွှင်ကြတယ်။
ကျွန်တော်တို့ မကျေနပ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ လက်လျှော့လိုက်တယ်။ ကျွန်တော်
တို့ရန်လိုတယ်။ အမျိုးမျိုးဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒီတော့ သံယောဇဉ်တွယ်တာတိုင်း
စိတ်ချမ်းသာစရာချည်းလို့ ပုံသေ မမှတ်ယူအပ်ဘူး။

မိဘတွေနဲ့ ခင်ဗျား ဆက်နွယ်မှု အဆင်မပြေဘူးဆိုရင် ဖြစ်နိုင်တာက
ခင်ဗျားက တခြားမွေးချင်းတွေက မိဘအပေါ် တုံ့ပြန်ပုံမျိုးကို ခင်ဗျားမလုပ်ခဲ့
လို့ဖြစ်မယ်။ သူတို့အကြိုက် လိုက်မလုပ်ပေးခဲ့လို့ဖြစ်မယ်။ ခင်ဗျားရဲ့တုံ့ပြန်ပုံ
ကို ယခင်နဲ့မတူ တစ်မှုထူးခြားအောင် လုပ်ပေးရမယ်။ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်လို့
ရမယ့် ဆက်ဆံရေးပုံစံကို ခင်ဗျား တစ်နည်းနည်းနဲ့ တွေ့အောင်ရှာဖွေပြီး
သုံးစွဲပေးရမယ်။ ခင်ဗျားလိုချင်တဲ့ဟာမျိုးမဟုတ်ပေမဲ့ ခင်ဗျားက ပြောင်းလဲ
စေချင်တယ်ဆိုရင် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမယ့် လုပ်ဆောင်မှုတွေကို လုပ်ကိုင်ပေး
ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

နည်းဥပဒေ ၁၅

စကားလုံးကြီးတွေနဲ့ အထင်တကြီး ဖြစ်စေမယ်

မိမိရဲ့ ဗဟုသုတအပေါ် ယုံကြည်စိတ်ချထားပြီး အပြောအဆိုတော်တဲ့ သူက ပြောဆိုတာကို ခင်ဗျား နားထောင်ဖူးလား။ နိုင်ငံရေးသမားတွေ၊ ထိပ်တန်းစီးပွားရေးသမားတွေ၊ အောင်မြင်တဲ့ သရုပ်ဆောင်တွေ၊ စာရေးဆရာတွေ၊ လူရွှင်တော်တွေ၊ အားကစားသမားတွေ ပြောဆိုတာကို ခင်ဗျား နားထောင်ဖူးလား။ သူတို့ရထားတဲ့ဘဝကို သူတို့ ပျော်ရွှင်ကျေနပ်နေတယ်။ သူတို့က ဘာကိုမှ အလေးအနက်ထားပြီး သက်သေထူမနေကြဘူး။ သူတို့နဲ့ ပြောဆိုရတာ လွယ်ကူတယ်။ နားလည်ဖို့ လွယ်ကူတယ်။ သူတို့က ဖော်ရွေတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်နေကြတာ ဘာလို့လဲဆိုတော့ တချို့သူတွေက တခြားသူတွေကို သက်သေတည်ပြုဖို့အတွက် မရည်ရွယ်ဘဲထားရှိကြတဲ့ အတားအဆီးတွေ တစ်ခုမှ သူတို့အဖို့ မလိုအပ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ယောက်ယောက်က ခင်ဗျား အထင်တကြီးဖြစ်အောင် လုပ်နေတာကိုတွေ့ရင် အဲဒါ သူတို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်စိတ်ချမှု နည်းနေလို့ ထေမိအောင် ဟန်ကိုယ့်ဖို့လုပ်နေတဲ့ အရိပ်လက္ခဏာဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ အစစ်အမှန် အရောင်အသွေးတွေကို ခင်ဗျားတွေ့သွားရင် အထင်သေးသွားမှာ စိုးလို့ လိုတာထက်ပိုကြိုးစားပြီး ကာဖုံးပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် အထမ်းသမား လုပ်ခဲ့ရလို့ ကျွဲပခုံးထနေတဲ့သူက တစ်ချိန်တုန်းက သူဆင်းဆင်းရဲရဲ ဖြစ်ခဲ့တာကို အထင်မသေးစေလိုတဲ့အခါ လိုအပ်ရင် ငွေကို ကြွားလုံးထုတ်တဲ့

အနေဖြင့် သုံးဖြုန်းပြုမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ မဆင်းရဲဘူးဆိုတာကို သက်သေ တည်ပြုမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ အခရာကျတဲ့အချက်က သူတို့ရဲ့ နောက်ကြောင်းအပေါ် သူတို့ မလုံမလဲနဲ့ စိတ်မသက်မသာ ဖြစ်မိကြတယ်။ အဲဒီနောက်ကြောင်းအရ ခင်ဗျားက သူတို့ကို အထင်သေးမှာကို သူတို့စိုးရိမ်ကြတယ်။ တကယ်တော့ သူတို့ရဲ့နောက်ကြောင်းကို ခင်ဗျားက ဂရုမစိုက်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကတော့ ခင်ဗျား ထည့်စဉ်းစားလိမ့်မယ်လို့ ရှုမြင်ထားကြတယ်။

နောက်ထပ်ဥပမာကောင်းတစ်ခုက စကားပြောဆိုရာမှာ စာသံပေသံနဲ့ ပြောဆိုကာ သူတို့ဟာ ပညာကောင်းစွာတတ်သူများ ဖြစ်ကြပြီး ကျမ်းဂန်တွေ နဲ့စပ်သူဖြစ်တယ်လို့ အထင်ကြီးအောင် လုပ်ဆောင်ပါတယ်။ သူတို့ အထင် လွဲမှားနေတာက သူတို့ရဲ့ ပညာရေးအဆင့်အတန်းမကောင်းတာကို သိသွား ရင် အထင်သေးခံရလိမ့်မယ်လို့ ယူဆထားတာဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ တော် ကြောင်းတတ်ကြောင်းကို ရှုပ်ထွေးနက်နဲတဲ့ စကားလုံးကြီးတွေပစ်ထည့်ပြီး ပြောဆိုပါတယ်။ သူတို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ထင်ထားတာထက် ပိုတော်တဲ့သူ အဖြစ် ထင်မြင်ယူဆအောင် ပြောဆိုပါတယ်။ အဲဒါဟာလည်း သူတို့ရဲ့ ရှုမြင်ယူဆချက်သာဖြစ်ပါတယ်။ ခင်ဗျားက ဘယ်လိုထင်မြင်သလဲဆိုတာနဲ့ ဘာဆိုဘာမှ မသက်ဆိုင်ပါဘူး။

တကယ်တော့ ကျွန်တော်တို့ လူတစ်ယောက် ဘာသာစကား သုံးစွဲ ပုံကို အဆုံးအဖြတ်ပြုတဲ့အခါ ဘယ်လို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြောပြတတ်သလဲ ဆိုတာအရ ဆုံးဖြတ်ပါတယ်။ တစ်ဖက်သားနားရှုပ်အောင် စကားလုံးကြီး တွေ သုံးစွဲနိုင်စွမ်းအရ မဆုံးဖြတ်ပါဘူး။ သက်သေတည်ပြုဖို့ မလိုတဲ့သူတွေ အဖို့ တခြားသူတွေ အထင်တကြီးဖြစ်အောင် လုပ်နေဖို့မလိုပါဘူး။ ဒီတော့ အထင်တကြီးဖြစ်သွားအောင် မကြိုးစားကြပါဘူး။ စကားလုံးကြီးတွေ ထည့်

သက်သေတည်ပြုဖို့ မလိုတဲ့သူတွေအဖို့ တခြားသူတွေ အထင်တကြီးဖြစ်အောင် လုပ်နေဖို့ မလိုပါဘူး။

ထည် ဝါဝါ သုံးစွဲပြီး ပြောဆိုတာကြောင့် သူတို့ကို ကျွန်တော်တို့ အထင်မကြီး ပါဘူး။ သူတို့ကိုယ်ကို သူတို့သာ အထင်ကြီးစရာလို့ ထင်နေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒါ ရှက်စရာပါ။ ဆင်းရဲတဲ့ နောက်ကြောင်းရှိတဲ့သူ၊ ပညာရေး ကံခေလို့ ပညာရည်အဆင့်နိမ့်နေသူတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဖေးမကူညီမှု တွေကို ရယူထိုက်သူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အခု ကျွန်တော်တင်ပြနေတဲ့ လူစားမျိုးတွေကတော့ သူတို့ကို ကျွန်တော်တို့က မညာမတာဖြင့် အထင် သေးလိမ့်မယ်လို့ ယူဆထားသူတွေဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တော့ ကျွန်တော်နဲ့ ခင်ဗျားတို့က အဲဒီလို မလုပ်ကြပါဘူး။

တကယ်လို့ အထင်တကြီးဖြစ်အောင် အားထုတ်ကြိုးပမ်းနေသူကို ခင်ဗျားဆုံခဲ့ရင် အောက်ခံအကြောင်းတရားကို ခင်ဗျား သိရှိ သဘောပေါက် ပေးပါ။ သူတို့ရဲ့ ပြဿနာလက္ခဏာတွေကို သည်းညည်းခံပေးပါ။

နည်းဥပဒေ ၁၆

ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရတာဟာ ရင်ထိတ်စရာ ဖြစ်နေတတ်တယ်

တဲ့တိုး ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ဖို့ ဘယ်တော့မှ မလိုအပ်ဘူး။ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ အပြုအမူတွေ ကလေးမဆန်ကြသရွေ့ ဘယ်တော့မှ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ကြ ရမှာ မဟုတ်ဘူး။

ပြဿနာက ဘာလဲဆိုတော့ တချို့က သူတို့ စိတ်မချမ်းသာတဲ့ ပြဿနာကို တင်ပြပြောဆိုလာမှာကို စိုးရိမ်ပူပန်ကြတယ်။ အဲဒီပြဿနာကို မဖြေရှင်းဘဲ ရှောင်လွှဲထားလိုက်ချင်တယ်။ ရှင်းလိုက်မှပိုရှုပ်ပြီး ပြဿနာတွေ တက်ကုန်နိုင်တော့ ဒီအတိုင်းထားလိုက်တာက ဘေးကင်းတယ်။ ဒီတော့ တံခါးကို ဆောင့်ပိတ်ထားလိုက်တဲ့အဖြစ်သို့ ရောက်သွားတယ်။ စိတ်မှာ နာကျင်ရမယ့်အရေး၊ မခံစားနိုင်တဲ့ဝန်းကျင်ထဲ ရောက်နေမယ့်အရေးတို့ကို ရှောင်လွှဲထားချင်လို့ ပြဿနာအကြောင်း စကားစလာမှာကို စိုးကြောက် တယ်။

ကျွန်တော့်အသိ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က သူ့စိတ်ရှုပ်ရတဲ့အကြောင်း ကို ပြောပြတယ်။ ကြီးမားတဲ့မိသားစုထဲမှာ စည်းစည်းလုံးလုံး မဖြစ်မှာကို သူ တကယ်စိုးထိတ်ရတယ်။ အပြင်မှာ ထွက်စားကြမလား၊ အိမ်မှာပဲ ချက် စားကြမလားဆိုတာ တင်ပြပြောဆိုရင် သဘောထားတွေ ကွဲလွဲကုန်ကြလိမ့် မယ်။ ဘယ်သူကမှ မချက်ချင်ကြဘူး။ ဒါပေမဲ့ အမြဲတမ်းအပြင်မှာ စားဖို့ကျ တော့လည်း မတတ်နိုင်တဲ့သူ ရှိနေပြန်တယ်။ သူက ဘာတစ်ခွန်းမှ မဟဘူး။

ငြင်းခုံစကားများကြတဲ့အဖြစ်ကို ရောက်သွားမှာ စိုးထိတ်တယ်။ နောက်တော့ သူ့အစ်ကိုက ပြဿနာရှိနေတာကို သိသွားတယ်။ ပြီးတော့ ပြဿနာရှိနေတာက ကြာလှပြီ။ ဒါပေမဲ့ မပြောပြလို့ အစ်ကိုက သူ့ကို အကြီးအကျယ် စိတ်ဆိုးတယ်။

တကယ်လို့ ကျွန်တော့် အသိအမျိုးသမီးက ထိပ်တိုက်ပဋိပက္ခကို ရင်ဆိုင်ရမှာ စိုးထိတ်ခြင်းမရှိဘဲ သူက တဲ့တိုးသဘောရိုးဖြင့် တင်ပြပြောဆို မယ်ဆိုရင် ဒီကိစ္စကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြလို့ ရပါတယ်။ ပြေပြေလည်လည် ဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ရတာကိုရှောင်ဖို့ ဦးစားပေးလွန်းအားကြီးတဲ့အခါ အခုလို ရှောင်လွှဲနေတဲ့အတွက် မရည်ရွယ်ဘဲ ပိုကြီးမားတဲ့ စကားများရန်ဖြစ်ခြင်းကို ဖန်တီးပေးသလို ဖြစ်သွားစေတတ်တယ်။ တစ်ခါ တလေမှာတော့ ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ခြင်းနဲ့ စကားများရခြင်းတို့ကို အတူတကွ ရှောင်ဖယ်လို့ရပေမဲ့ ပေးဆပ်ရတာတွေရှိနေတတ်တယ်။ မဖြေရှင်းဖို့လိုအပ်တဲ့ အရာ ရှိနေပြီး ခင်ဗျားက မဖြေရှင်းဘဲရှောင်လွှဲနေတယ်ဆိုရင် အဲဒီကိစ္စက မဖြေရှင်းရသေးတဲ့အဖြစ်မှာပဲ တအံ့နွေးနွေးနဲ့ ဆက်ရှိနေမယ်။

ခင်ဗျားအနားမှာ ရှိနေတဲ့သူတွေဖြစ်တဲ့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တွေ၊ မိသားစု၊ အပေါင်းအသင်းတွေမှာ ဘယ်သူတွေက ဖွင့်ပြောရမယ့်အစား မကျေနပ်တာတွေ၊ သောကတွေကို မျှီသိပ်ထားသလဲဆိုတာ ခင်ဗျား သိထားဖို့လိုတယ်။ ပြောလိုက်ရင် ခင်ဗျား စိတ်ဆိုးမှာကြောက်လို့ မပြောဘဲနေလိုက်မှာကို ခင်ဗျား သိရမယ်။ ခင်ဗျားက ရုတ်တရက် ဒေါသကြီးတတ်တဲ့သူ ဖြစ်နေလို့ မပြောရဲတာဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ သူတို့က အကြောင်းမဲ့ ကြောက်နေတာလည်း ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ခင်ဗျားလိုလူစားမျိုးမဟုတ်လို့ မပြောဘဲနေတဲ့ လူစားမျိုး ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ သူတို့ မှန်တာမှားတာ အကြောင်းမဟုတ်ဘူး။ သူတို့က မပြောဘဲနေရင် ခင်ဗျားက သူတို့မှာ ဘာတွေ တအံ့နွေးနွေးဖြစ်နေ

ဖြေရှင်းဖို့လိုအပ်တဲ့အရာ ရှိနေပြီး
ခင်ဗျားက မဖြေရှင်းဘဲ ရှောင်လွှဲနေတယ်ဆိုရင်
အဲဒီကိစ္စက မဖြေရှင်းရသေးတဲ့အဖြစ်မှာပဲ
တအံ့နွေးနွေးနဲ့ ဆက်ရှိနေမယ်။

သလဲ သိရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျားက သူတို့ကို မပြောပြရင်လည်း သူတို့က ခင်ဗျားမှာ ဘာတွေ တအံ့နွေးနွေးဖြစ်နေတယ်ဆိုတာ သူတို့ သိကြမှာမဟုတ်ဘူး။ မဖြေရှင်းသေးသရွေ့ သူတို့ဟာ စိတ်သက်သာရာ မရကြဘူး။ ခင်ဗျားက သူတို့ကို ဖြစ်စေချင်တဲ့ ယုံကြည်မှု၊ ရိုးသားမှု၊ ဖြစ်ထွန်းမှု၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတွေကို ရနိုင်မှာမဟုတ်ဘူး။

ဒီတော့ အကြောင်းသိအောင် ခင်ဗျား တီးခေါက်ကြည့်မယ်လို့ ကျွန်တော်မျှော်လင့်ပါတယ်။ အဲဒီဟာကို ခင်ဗျားကိုယ်တိုင် အစဖော်ပြီး ပြောဆိုရမယ်။ ဦးနှောက်စားတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့မှာ ဘယ်လို စိတ်အနှောင့်အယှက် ဖြစ်စရာတွေရှိနေသလဲ အမှန်အတိုင်း အတိအကျ ခင်ဗျားမသိဘဲနဲ့ လုပ်ရမှာဖြစ်နေတယ်။ ခင်ဗျားက ထိပ်တိုက်တိုးရမှာကို ဝေးဝေးကရှောင်ထားတယ်လို့ သူတို့ကထင်မြင်ရင် သူတို့ အေးအေးဆေးဆေး ဖြစ်နေကြတယ်။ မပူပါနဲ့။ ဂန္ဓဝင်မြောက် လုပ်နည်းကိုင်ဟန်တစ်ခုရှိပါတယ်။

သူတို့ရဲ့ပြဿနာဟာ ခင်ဗျားရဲ့ပြဿနာလည်း ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒီတော့ ခင်ဗျားရဲ့ပြဿနာကို သူတို့သိအောင်ပြောပြပါ။ ခင်ဗျား အဲဒါကို လုပ်ရင် ခင်ဗျားရဲ့စိတ်ထဲ ဘယ်လိုဖြစ်တယ်ဆိုတာပြောပြပါ။ ဥပမာ “ခင်ဗျားက နှုတ်ဆိတ်နေရင် ကျွန်တော့်ကို စိတ်ဆိုးနေတယ်လို့ ထင်မိတယ်” လို့ ပြောပြပါ။ “ဘာတွေဖြစ်နေသလဲဆိုတာ ကျွန်တော့်ကို မပြောပြရင် ခင်ဗျားက ကျွန်တော့်ကို မယုံလို့မပြောတာလို့ ကျွန်တော် ခံစားမိတယ်” လို့ပြောပြပါ။ အခုလို ပြောတာဟာ သဘာဝကျတယ်။ ကြောင်းကျိုးဆီလျော်တယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး မပါဘူး။ စကားကောင်းပြောမရအောင် အချေအတင်ငြင်းခုံတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျားက အချင်းများဖို့ စိတ်မဝင်စားဘူးဆိုတာကို ပြသတယ်။ ပြဿနာရဲ့အောက်ခြေအထိ ရောက်အောင်သွားလို့ခြင်းသာဖြစ်တယ်။ မှတ်ထားရမှာက အဲဒီဟာက သူတို့ရဲ့ ပြဿနာလည်း ဖြစ်နေတယ်။ သူတို့ကလည်း အဲဒီပြဿနာကို ရှင်းချင်နေတယ်။ အခု ခင်ဗျားက ရှင်းလို့ရမယ့်နည်းကို သူတို့လက်ထဲထည့်ပေးလိုက်တယ်။ စကားကောင်းပြောဆိုလို့ ရနေစေပြီး ခင်ခင်မင်မင်နဲ့ အကျိုးရှိရှိပြောဆိုလို့ ရသွားစေတယ်။ အချိန်ကြာလာတဲ့အခါ သူတို့ကလည်း သူတို့မှာ ရှိနေတဲ့ကိစ္စကို ဘယ်လိုတင်ပြရမလဲဆိုတာအတွက် အဲဒီနည်းကို သင်ယူတတ်မြောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ □

နည်းဥပဒေ ၁၇

လူတွေ ရင်ဖိုတာ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့ အရေးလုပ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်

ခင်ဗျားကိုပုန်အောင် ဘာက လုပ်သလဲ။ မိန့်ခွန်းပြောရမှာမို့လို့လား။ အလုပ်အသစ်တစ်ခု လုပ်ရတော့မှာမို့လား။ ပြောဆိုရခက်လှတာကို တစ်ယောက်ယောက်နဲ့ ပြောဆိုဆွေးနွေးရတော့မှာမို့လား။ စာမေးပွဲဖြေရတော့မှာမို့လား။ ရလဒ်တွေ ရတော့မှာမို့လား။

ခင်ဗျား တကယ်ရင်ဖိုနေချိန်မှာ ခင်ဗျားဒူးတုန်တယ်။ ချွေးစို့တယ်။ စိတ်ထဲမှာ စာလုံးတွေကို အတော်ကြိုးစားပြီး စာစီရတယ်။ နှလုံးခုန်နှုန်းတိုးတယ်။ ခင်ဗျား အားဆုတ်ယုတ်သလို ခံစားနေရတယ်။ အဲဒါတွေအပြင် ခေါင်းထဲမှာ အတွေးတွေ ပွက်လောထနေတယ်။ တကယ်လုပ်ရတဲ့အခါ ဘာတွေမှားသွားနိုင်သလဲ။ ဘာတွေ ဆိုးဆိုးဝါးဝါးဖြစ်သွားနိုင်သလဲ။ အဲဒါတွေကိုတွေးရင်း ချာချာလည်နေတယ်။ အရှက်ကွဲရတာတွေ၊ အဖြစ်ဆိုးတွေ အကုန်လုံး ရှာကြံတွေးနေမိတယ်။

မှားသွားခဲ့ရင် အဖြစ်ဆိုးမှာ မဟုတ်လား။ အဲဒါကို ခင်ဗျား အရေးလုပ်တယ်။ အလွန်အမင်း အရေးလုပ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ခင်ဗျား ရင်ဖိုနေတာပါ။ ဘာလို့ ရင်ဖိုနေရသလဲဆိုတာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိနေပေမဲ့ အခု ဘာကြောင့်ရင်ဖိုနေတာလဲဆိုတာကို စဉ်းစားကြည့်ဖို့ သတိမရဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ စိတ်ကိုတည်ငြိမ်ဖို့ရယ်၊ အဆင်မပြေမှာ တွေးပူနေတာတွေကို

ရပ်ဖို့ရယ် အသည်းအသန် ကြိုးစားနေရလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

အခု ခင်ဗျားက စာမေးပွဲတစ်ခုကို ဝင်ရတော့မယ်။ အဲဒီစာမေးပွဲကို ခင်ဗျားက အရေးမလုပ်ဘူးဆိုပါစို့။ စာမေးပွဲဖြေရမယ်ဆိုလို့သာ ခင်ဗျားက ဝင်ဖြေမှာ၊ ဖြေရမယ့်ဘာသာရပ်ကို ခင်ဗျား စိတ်မဝင်စားဘူး။ ပြီးတော့ စာမေးပွဲ အောင်အောင်ကျကျ ခင်ဗျားအဖို့ ဘာမှမထူးဘူး။ ဘာတွေဖြစ်မလဲ ဆိုတာ ခင်ဗျားအရေးမလုပ်တော့ စာတွေကိုလည်း ခင်ဗျား မလေ့လာဘူး။ လေ့ကျင့်ခန်းတွေလုပ်ပြီး လေ့လာလည်းအပိုပဲ။ ခင်ဗျား ရင်ဖိုမလား။ မဖိုပါ ဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ခင်ဗျား အရေးမလုပ်လို့ပါ။

တစ်ယောက်ယောက် တကယ်ကို စိတ်လှုပ်ရှားပူပန်နေတာကို တွေ့ရင် ခင်ဗျား သတိရရမှာက သူလုပ်တာတွေကောင်းမွန်နေဖို့ သူ့အနေနဲ့ တကယ်အရေးကြီးနေတယ်ဆိုတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အာကစားအသင်းမှာ လူသစ်ဖြစ်ဖြစ်၊ ရှင်းလင်းတင်ပြတာကို လုပ်ရတော့မယ့် လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ဖြစ်ဖြစ်၊ ခင်ဗျားကို အကူအညီတောင်းတာ၊ အကြံတောင်းတာ ကြုံရရင် သူတို့အရေးလုပ်လို့ စိတ်ပူပန်မိနေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါအမြဲတစေ ကောင်းတဲ့အရာပါ။ သူတို့မှာ တည်ကြည်မှု၊ လုပ်ကိုင်လိုစိတ်နဲ့ အောင်အောင် မြင်မြင်ဖြစ်လိုခြင်းတို့ ရှိနေကြောင်း ပြသတာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီတော့ အလိုက်သိပါ။ စိတ်အေးရအောင် လုပ်ပေးပါ။ စာနာပါ။ သူတို့ကို စိတ်မလှုပ်ရှားဖို့ မပြောပါနဲ့။ ပြောရင် ခင်ဗျားကို သူတို့ စိတ်ပျက် သွားလိမ့်မယ်။ သူတို့က ပူပန်နေတာကို ဖျောက်လို့မရနိုင်ဘူး။ တွေးပူတာ တွေက လာနေမှာပဲ။ ဒီတော့ မပူနဲ့လို့ မပြောပါနဲ့။ သူတို့ စိတ်မပူအောင် ခင်ဗျားကူညီပေးလိုက်ပါ။ သူတို့လိုချင်တာ အောင်မြင်ထမြောက်အောင် နည်းပေးလမ်းပြလုပ်ပေးလိုက်ပါ။ သူတို့ အခုလိုပူပန်တာအတွက် ခင်ဗျား အားရကျေနပ်မိကြောင်းလည်း ပြောပြပါ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့က အရေးတယူရှိတာကို ပြသနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အလိုက်သိပါ။
စိတ်အေးရအောင် လုပ်ပေးပါ။
စာနာပါ။

ပူပန်ရင်ဖိုနေတာအတွက် အကောင်းဆုံး ကုစားနည်းကတော့ စိတ်ချလက်ချဖြစ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ခင်ဗျား လုပ်ကိုင်နေတာတွေ အောင်မြင်ထမြောက်လိမ့်မယ်လို့ ခင်ဗျားသိထားရင် စိတ်ချလက်ချဖြစ်နေမယ်။ ခင်ဗျားက စင်မြင့်ထက်မှာ ဟောပြောရတော့မယ့်အချိန်မှာ တစ်ရေးနိုးထပြောတောင် ရတယ်လို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စိတ်ချလက်ချဖြစ်နေရင် ခင်ဗျားရင်ဖိုနေမိမှာ မဟုတ်ဘူး။ စာမေးပွဲတစ်ခု ဖြေရတော့မယ့်အချိန်မှာ မေးခွန်းမှန်သမျှအတွက် အဖြေတွေကို ခင်ဗျား ခရေစေ့တွင်းကျ သိထားတယ်ဆိုရင် ခင်ဗျား စိတ်ပူနေမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ ခင်ဗျားအနားမှာ တစ်ယောက်ယောက် ပူပန်ရင်ဖိုနေတယ်ဆိုရင် သူတို့ ဘယ်လိုအထိတောင် သိထားတယ်၊ သူတို့ လုပ်စရာတွေကို ဘယ်လိုလုပ်ထားတယ်ဆိုတာ သူတို့ကို စိတ်အေးရအောင် ပြောပြပေးပါ။ အလုပ်ထဲ စဝင်တဲ့နေ့မှာ လုပ်ရမယ့်အလုပ်ကို ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆိုတာ သိထားပြီးသားဖြစ်မယ်လို့ မမျှော်လင့်ကြောင်း ပြောပြထားပါ။

နည်းဥပဒေ ၁၈

စိတ်တိုတဲ့သူတွေဟာ ဝမ်းနည်းနေတဲ့သူတွေ

တခြားသူတွေကို ဒေါသအလျောက် တုံ့ပြန်တတ်တဲ့သူတစ်ယောက်ကို ကျွန်တော်သိခဲ့တယ်။ သူ စိတ်ဆိုးအောင် လုပ်တဲ့အဖြစ်တွေအကြောင်း သူက ကျွန်တော့်ကို ပြောပြတယ်။ “ကျွန်တော် စိတ်နာတယ်။ စိတ်တိုတယ်” “ကျွန်တော် အရှက်ရတယ်။ စိတ်ဆိုးမိတယ်” သူက စိတ်ထဲ တခြားလှုပ်ခတ်ခံစားမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း အမြဲစိတ်ဆိုးတာလည်း ပါနေတယ်။ စိတ်ဆိုးတာက သူ့အဖို့ ထုံးစံလိုလို ဖြစ်နေတယ်။

တချို့က စိတ်ဆိုးတာ ထုံးစံဖြစ်နေတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အားလုံးမှာလည်း စိတ်ဆိုးတဲ့ အချိန်အခါတွေ ရံဖန်ရံခါဆိုသလိုရှိနေပေမဲ့ အဲဒီလူတွေကတော့ သူတို့ရဲ့ ဘဝတစ်လျှောက်မှာ ဒေါသအတွက် အချိန်တွေအများကြီး သုံးစွဲကြသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ မျက်နှာပြင်ပေါ် ပလုံစိတက်နေတဲ့ ပူဖောင်းတွေလို ပေါက်ကွဲဖို့ အင်မတန် လွယ်ကူနေတယ်။

ခင်ဗျား စိတ်ဆိုးတဲ့အခါ ဘယ်လိုခံစားရသလဲ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ခင်ဗျားမှာ ကြောက်စရာရှိနေတာကို ကြောက်ကန်ကန်ဖို့ အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ အစွမ်းသတ္တိတွေ ရှိနေတယ်။ အပြုခံအဖြစ်နေဖို့ မဟုတ်ဘူး။ ပြုသူအဖြစ် လုပ်ကိုင်လိုက်ဖို့ တွန်းအားရှိနေတယ်။ အဲဒီအချက်ဟာ ဒေါသထွက်နေတဲ့သူတွေကို နားလည်ဖို့ အခရာကျတယ်။ သူတို့ရဲ့ဒေါသဟာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မထောက်ကူနိုင်တာ၊ ပျော့ညံ့တာစတဲ့ စိတ်ခံစားမှုတို့

အတွက် အဖုံးအကာတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို သိမ်ငယ်ရတဲ့စိတ်ခံစားမှုကို သူတို့မှန်းတယ်။ ဒီတော့ ဖုံးကာထားဖို့လုပ်တယ်။ သူတို့က ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ထိန်းကျောင်းထားတယ်။ သူတို့မှာ အစွမ်းသတ္တိရှိတယ်လို့ စိတ်ထဲခံစားမိစေမယ့် တုံ့ပြန်မှုတစ်မျိုးကို လုပ်တယ်။ အဲဒီဟာက ဒေါသဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့အားလုံး အဲဒီလိုမျိုး လုပ်ကြပါတယ်။ ကြောက်စိတ်ကို တကယ်ခံစားမိတဲ့အခါ ကြောက်ကန် ကန်တယ်။ လုပ်ပေးနိုင်စွမ်း ဘာမှ မရှိတာကို မခံစားနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ ဒေါသနဲ့ ကာဖုံးလိုက်တယ်။ အဲဒီအခါ အစွမ်းသတ္တိရှိပြီး ကိုယ့်ရဲ့ထိန်းချုပ်မှု ရှိနေတယ်လို့ ခံစားမိစေတယ်။ အပြုခံမဟုတ်တော့ဘဲ ပြုလုပ်သူဖြစ်တယ်လို့ ခံစားမိစေတယ်။

ပုံမှန်အားဖြင့် စိတ်ဆိုးတတ်သူတွေဟာ အဲဒီဟာကို အချိန်တိုင်းလိုလို မှာ လုပ်ကြတယ်။ ရံဖန်ရံခါမှ လုပ်တာမဟုတ်ဘူး။ တချို့သူတွေက ဒီနည်းနဲ့ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းကြတယ်။ ကျန်တဲ့သူတွေကတော့ အဲဒီလိုမလုပ်ကြဘူး။ ကျွန်တော်တို့ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မတူကြဘူး။ ဒီတော့ လူတစ်ယောက် ဘယ်လိုတုံ့ပြန်မှာလဲဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ဖို့ထည့်စဉ်းစားရမယ့် အကြောင်းအချက်တွေက ဒုနဲ့ဒေး ရှိနေပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ယောက်ျားလေးတစ်ဦးကို “ယောက်ျားဆိုတာ မငိုရဘူး” လို့ပြောမယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ကလေးအဖို့ သူ ဝမ်းနည်းတာကိုပြသဖို့ ပျော့ညံ့တဲ့နည်းလို့ နားလည်သွားမယ်။ တကယ်တော့ ဒေါသထွက်ပြနေတဲ့သူတွေဟာလည်း ဝမ်းနည်းနေတဲ့သူတွေပါ။ နာကျင်တာ၊ ကြောက်ရွံ့တာ၊ ရှက်တာ အဲဒါတွေဟာလည်း ဝမ်းနည်းတဲ့ အခြေအနေတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

သူတို့ ဒေါသအိုး ပေါက်ကွဲကြရတာဟာ သူတို့တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဩဇာကင်းမဲ့နေတာကို ခံစားမိစေတဲ့အခြေအနေက မီးမွှေးပေးလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ သိမ်ငယ်တာ၊ ရှက်ရတာ၊ လျစ်လျူပြုခံရတယ်လို့ ထင်တာ၊ မအောင်မြင်မှာကို ကြောက်တာ၊ ကလဲ့စားချေခံရမှာကို စိုးရိမ်တာ

အပြုခံအဖြစ်နေဖို့ မဟုတ်ဘူး။
ပြုသူအဖြစ် လုပ်ကိုင်လိုက်ဖို့ တွန်းအားရှိနေတယ်။

စတာတွေကို သူတို့ ခံစားမိတဲ့အခါ သူတို့က ဩဇာနဲ့ ထိန်းချုပ်မှုရှိတဲ့သူ အဖြစ် ခံစားမိဖို့ ဒေါသကို ထုတ်လွှတ်တယ်။

ခင်ဗျားနဲ့ ခင်မင်တဲ့ ဒေါသထွက်လွယ်တဲ့သူအတွက် ခင်ဗျားလုပ်ပေး နိုင်တာ သိပ်မရှိဘူး။ မြစ်ဖျားခံတာက အတော်လေး ဝေးနေတယ်။ ဒီတော့ သူ့ကို နားလည်ပေးရမယ်။ သူတို့ အတော်ဝမ်းနည်းနေတယ်။ ခင်ဗျားက သူ့ကို ပေါင်းသင်းပေးနိုင်တဲ့သူ ဖြစ်နေရင် သူ့ကို ကူညီရာရောက်တယ်။ သူတို့က ကိုယ်ချင်းစာနာတတ်သူတော့ ဖြစ်လာချင်မှ ဖြစ်လာမယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ကို စာနာပေးထိုက်ပါတယ်။

နည်းဥပဒေ ၁၉

ငိုတိုင်း ဝမ်းနည်းတာ မဟုတ်

ဒီဥပဒေသက ပြီးခဲ့တဲ့ နည်းဥပဒေ ၁၈ ရဲ့ ပြောင်းပြန် ဖြစ်ပါတယ်။ နည်းဥပဒေ ၁၈ မှာ ဖော်ပြထားတာက အမျိုးသမီးတွေထက် အမျိုးသားတွေ မှာ ပိုအဖြစ်များတယ်။ အခု နည်းဥပဒေ ၁၉ ကိုတော့ အမျိုးသမီးတွေမှာ ပိုတွေ့ရတယ်။

လူအများအပြားတို့အဖို့ ဝမ်းနည်းတဲ့အခါ ငိုတယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့ကတော့ ဝမ်းနည်းတာအတွက်သာ ငိုတာ မဟုတ်ဘူး။ ငိုတာဟာ စိတ်လှုပ်ခတ်ခံစားမှုကို ရည်ရွယ်ချက်အမျိုးစုံအတွက် ထုတ်ဖော်ပြသတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ စိတ်သက်သာရာ ရသွားတဲ့အခါ၊ တအားပျော်တဲ့အခါ၊ တအားရယ်တဲ့အခါ၊ အရမ်းချစ်တဲ့အခါ ငိုကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ငိုနေတယ်ဆိုရင် စိတ်ခံစားမှုအဆိုးတစ်ခုကို ထုတ်ဖော်ပြသတာလို့ ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဝမ်းနည်းတာလို့ သေချာပေါက် ပြောလို့တော့ မရဘူး။

ဖြစ်နေကျ နမူနာတစ်မျိုးက စိတ်ဆိုးတာဟာ အမျိုးကောင်းသမီး မဟုတ်ဘူးလို့ ငယ်စဉ်က သွန်သင်မှုကိုခံယူထားတဲ့ မိန်းကလေးတစ်ဦးအဖို့

ခင်ဗျား မြင်နိုင်နေတာဟာ တကယ့်စိတ်ခံစားမှုလို့ မယူဆအပ်ဘူး။

ငိုတာဟာ မိန်းကလေးသဘာဝမို့ ဒေါသထွက်တဲ့အခါ ငိုမယ်။ အဲဒီလို တုံ့ပြန်ပြတာဟာ အရွယ်ရောက်တဲ့အထိ ဆက်ရှိနေမယ်။

တစ်ယောက်ယောက် ရှိုက်ငိုနေပြီး ဝမ်းနည်းနေတာတွေ့ရင် ခင်ဗျား မသိရတာက ဒေါသထွက်တဲ့ ခံစားမှုကြောင့် ငိုနေတာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဒီတော့ ဝမ်းမနည်းဖို့ ဖြေသိမ့်စကား မပြောသင့်ဘူး။ စိတ်တိုနေရတဲ့အထဲ ဝမ်းမနည်းဖို့လာပြောရင် ဘယ်သူမှ ကြားချင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ တစ်ယောက်ယောက် ဝမ်းနည်းနေတာကို စာနာစကား ပြောလိုက်တဲ့အခါ အကြောင်းမထူးရင် ဝမ်းနည်းနေတာမဟုတ်တဲ့ စိတ်ခံစားမှုတစ်မျိုးမျိုး ဖြစ်နေတာလို့ သိရမယ်။

ငိုတာနဲ့ ဒေါသတို့သာ တခြားစိတ်ခံစားမှုတွေကို မျက်နှာဖုံးတပ်ပေးနိုင်တာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူတစ်ပါးတို့ရဲ့ စိတ်ခံစားမှုတွေကို သိဖို့ကြိုးစားတဲ့အခါ ရှုပ်ထွေးနေတယ်။ ကွဲကွဲပြားပြား မသိရဘူး။ အဲဒီ စိတ်ခံစားမှုတွေ အကြောင်း ကောင်းကောင်းမသိရင် ဝေခွဲရခက်နေမယ်။ တိုက်ရိုက်တဲ့တိုးထုတ်ဖော်ပြသတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ သိဖို့ခက်တယ်။ တုံ့ပြန်ပေးဖို့ ခက်တယ်။

နောက်ထပ် ထူးခြားတဲ့ဥပမာတစ်ခုက ကြောက်တာ ရှက်တာတို့ကို ဟာသသုံးပြီး ဖုံးကွယ်တဲ့သူတွေရှိတယ်။ တစ်ခါတလေမှာ သူတို့ကို မသိကျိုးကျွံပြုထားတာ အကောင်းဆုံးပဲ။ သူတို့က သူတို့ရဲ့ခံစားမှုတွေကို ဖုံးကွယ်ထားလိုကြတယ်။ ဒီတော့ သူတို့ရဲ့အရှက်ကို အရေးတယူသွားလုပ်ရင် ပိုအရှက်ရအောင်လုပ်တာ ဖြစ်နေလိမ့်မယ်။ တစ်ခါတလေမှာတော့ တကယ်အရေးပါတဲ့အကြောက်ကို သူတို့ဖုံးကွယ်ဖို့ကြိုးစားတာမှာ အကူအညီတကယ်လိုအပ်နေတယ်။

ဒီတော့ ခင်ဗျား မြင်နိုင်နေတာဟာ တကယ့်စိတ်ခံစားမှုလို့ မယူဆအပ်ဘူး။ ဟုတ်ကောင်းဟုတ်မယ်။ ဒါပေမဲ့ တခြား သိမ်မွေ့နက်နဲတဲ့ဟာ ဖြစ်ပွားနေသလားဆိုတာ ထည့်စဉ်းစားပေးရမယ်။ ခင်ဗျားက ကူညီချင်တယ်ဆိုရင် ခင်ဗျားအတွက်ကောင်းတာက တကယ့်ပြဿနာရဲ့ အောက်ခြေအထိ ရောက်အောင် ခင်ဗျား သိဖို့လိုတယ်။ ဒီတော့ ဘာတွေဖြစ်နေသလဲလို့ မေးမြန်းတာဟာ အရှင်းဆုံးနည်းလမ်း ဖြစ်ပါတယ်။

တချို့က မစဉ်းစားမိကြဘူး

တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော့်ရဲ့လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်တစ်ဦးက သူ့ကို ဖိတ်ကြားရမယ့်အစည်းအဝေးမှာ သူမပါတဲ့အတွက် စိတ်ထိခိုက်ပြီး စိတ်ဓာတ်ကျတယ်။ သူ့ကို ဘာလို့ဖယ်ထားရသလဲဆိုတာကို သောကတွေ ပွားနေတယ်။ သူက အစည်းအဝေးသဘာပတိကိုလည်း မမေးဘူး။ သူ့အပေါ် ဗြိုင်ငြင်မှာစိုးတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး သူ့ကို စိတ်မပူဖို့ အားပေးကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက စိတ်မကောင်း ဖြစ်နေဆဲပဲ။ အစည်းအဝေး ကျင်းပတဲ့အခါ ကျတော့ ငါးမိနစ်လောက် ကြာပြီးချိန်မှာ သဘာပတိက သူ ဘာလို့ အစည်းအဝေးမတက်တာလဲ မေးတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ရှင်းပြကြတယ်။ ဖိတ်ကြားတဲ့အထဲမှာ သူ မပါလို့ မလာတာလို့ ပြောပြတယ်။ တကယ်တော့ ဖိတ်ကြားချက်တွေကို အီးမေးလ်နဲ့ပေးပို့တာမှာ သူ့အီးမေးလ်ကျန်နေခဲ့တာ ဖြစ်နေကြောင်း နောက်တော့မှ သိကြရတယ်။

အဲဒီအချက်ကို သူ စိုးရိမ်ပူပန်တဲ့အထဲမှ ထည့်မတွေးခဲ့ဘူး။ သူ့ကို ဘာလို့ မလိုချင်တော့တာလဲလို့ပဲ သူက တွေးတောပူပန်နေတယ်။ တကယ်တော့ မတော်တဆ မေ့ကျန်ခဲ့တာသာ ဖြစ်နေတယ်။ သဘာပတိက ဘယ်သူတွေကို ဖိတ်ကြားရမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ပေးတယ်လို့ သူထင်နေတယ်။ တကယ်တော့ ဘယ်သူတွေကို ဖိတ်ရမလဲဆိုတာ သဘာပတိက မလုပ်ကိုင်ဘူး။ အဲဒါကို သူကမသိဘဲ သူ့ကိုချန်ထားတယ်လို့ယူဆပြီး သောကပွားနေတာ

ဖြစ်တယ်။

အခုလိုအဖြစ်မျိုးတွေ မကြာခဏ ဖြစ်ပွားလေ့ရှိတယ်။ အခု ဥပဒေသကို “တချို့က မစဉ်းစားမိကြဘူး” လို့ အမည်ပေးထားတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခါတလေမှာတော့ “ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး တစ်ခါတလေမှာ မစဉ်းစားမိကြဘူး” လို့ အမည်ပေးတယ်။ အမည်က တစ်မျိုးတစ်မည် ဖြစ်နေပေမဲ့ အတိအကျပဲ။ ကျွန်တော်တို့ အခုလို မစဉ်းစားမိတာကို ရံဖန်ရံခါမှာ ပြုမိတတ်ပါတယ်။ လူတွေကိုဖိတ်ကြားတာမှာ ကျန်ခဲ့တဲ့သူရှိနေတဲ့အဖြစ်ကို ကျွန်တော်တို့ ပြုမိတတ်ကြပါတယ်။ မအားပါဘူးလို့ ပြောထားတဲ့ရက်ကိုမှရွေးပြီး ရက် သတ်မှတ်မိတာမျိုးလည်းရှိတယ်။ ပြောထားတာကို မစဉ်းစားမိဘဲ ရွေးလိုက်မိတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွေက ဖြစ်နေကျပါ။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ်ကျန်နေတဲ့အခါ အဲဒီအချက်ကို မစဉ်းစားမိဘူး။ တမင်ချန်ထားတာလို့ပဲ တွေးမိတယ်။

နားလည်ပေးလို့ရတဲ့ အမှားမှာ မျှော်လင့်မထားတဲ့ နောက်ဆက်တွဲတွေ ဖြစ်ပေါ်နေတတ်တယ်။ ခုနကပြောပြတဲ့ ကျွန်တော့ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်ရဲ့ ပြဿနာမျိုး ဖြစ်ပွားနေတတ်တယ်။ ထိခိုက်နစ်နာစေဖို့ မရည်ရွယ်ဘဲ မှားမိတာ ဖြစ်ပေမဲ့ ပြဿနာကြီးမားသွားတတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မစဉ်းစားမိတာသာ ဖြစ်ပြီး တမင်လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။

တစ်ခါတုန်းက ကျွန်တော့်အသိတစ်ယောက်အတွက် မွေးနေ့ကိတ်စီစဉ်ပေးတာမှာ ကစီဇတ်ကို လုံးဝစားလို့ မရတဲ့သူတွေ ပါနေတာကို သတိမရဘူး။ အဲဒီအတွက် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ထုထောင်းပစ်ချင်စိတ် ပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ ပိုဆိုးသွားတာက တချို့က သူတို့မစားစေချင်လို့ ကျွန်တော်က တမင်လုပ်တာလို့အထင်လွဲပြီး စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်ကြတယ်။ ကျွန်တော် မစဉ်းစားမိတာပါဆိုတာကို အချိန်အတော်ကြာသည်အထိ ရှင်းပြတောင်းပန်ခဲ့ရတယ်။ နောက်တော့မှ သူတို့ကကျွန်တော့်စကားကို ယုံသွားကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်ကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စိတ်တိုနေမိတယ်။ ကျွန်တော် တကယ့်ကို စဉ်းစားမိသင့်တယ် မဟုတ်လား။

မစဉ်းစားမိတာသာဖြစ်ပြီး
တမင်လုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။

တစ်ယောက်ယောက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်တာမှာ ဟန်မကျတာတွေ ပါနေရင် ဖြစ်နိုင်တာတစ်ခုက သူ မစဉ်းစားမိတာ ဖြစ်နေနိုင်တယ်။ တမင် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြင့် သူ လုပ်ကိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။

နည်းဥပဒေ ၂၉

လေးထောင့်သပ်ဟာ အဝိုင်းပေါက်တွေမှာ
အံဝင်ခွင်ကျ မဖြစ်ဘူး

ဉာဏ်ပညာရှိတဲ့သူတစ်ဦးနဲ့ ကျွန်တော် အတူတကွ လုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူး
တယ်။ တစ်ခါမှာတော့ သူက ကျွန်တော့်ကို ညွှန်ပြခဲ့တာက လောကမှာရှိတဲ့
လူတိုင်းဟာ အလုပ်ထဲကိုရောက်နေတဲ့အခါ အုပ်စုနှစ်ခုထဲက တစ်ခုထဲမှာ
ပါဝင်နေတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးမှာ ပရိဂျက်အခြေပြုနဲ့ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်
အခြေပြုနှစ်မျိုးအနက် တစ်ခုကို သိသိသာသာ ပိုလိုလားမှုရှိကြတယ်။
ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ပရိဂျက်ကို ပိုကြိုက်တယ်။ ကျွန်တော် စာအုပ်ကွေ
ရေးတာအတွက် အခုလို ပရိဂျက်ကိုကြိုက်တာဟာ အကြောင်းတစ်ချက်
ဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော် အစကနေ အဆုံးအထိ လုပ်မယ်။ ပြီးရင် နောက်
ထပ်တစ်ခုကို အစကနေ အဆုံးအထိ လုပ်မယ်။ ကျွန်တော် ကုမ္ပဏီတွေမှာ
ဝင်လုပ်တဲ့အခါ ဌာနတွေ ထူထောင်တာလုပ်တယ်။ ပြီးရင် တခြားမှာ ပြောင်း
လုပ်တယ်။ နေ့စဉ် တစ်နေ့လလည်းဒါပဲ၊ နောက်တစ်နေ့လည်းဒါပဲ ဖြစ်နေ
ရင် ကျွန်တော် ငြီးငွေ့တယ်။ စိတ်ပျက်တယ်။ အဲဒါ ကျွန်တော့်ရဲ့ ရှုထောင့်
အမြင်။

တခြားသူတွေကတော့ အလုပ်မှာ မြဲမြံပြီး စိတ်ချလက်ချရှိတာကို
ပိုကြိုက်ကြတယ်။ လုပ်နေကျ အရေးအကြောင်းတွေကိုပဲ ထပ်ဖန်တလဲလဲ
မဆုံးနိုင်အောင်လုပ်နေကြပြီး ရဲဖန်ရဲခါမှာ ရာထူးတိုးတာကြုံမယ်။ အသေး

အမွှားတွေမှာ အမျိုးမျိုးဖြစ်နေပေမဲ့ ခြံငုံကြည့်ရင်တော့ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်တွေ ချည်း လုပ်နေကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

လောကမှာ အလုပ်အကိုင်တွေပြည့်နှက်နေတယ်။ ပရိဂျက်အခြေပြုနဲ့ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အခြေပြု နှစ်မျိုးစလုံးအတွက် အလုပ်တွေရှိနေတာမှာ ကျောင်း ဆင်းခါစမှ အကြီးတန်းစီမံခန့်ခွဲမှုအထိ အဆင့်တိုင်းမှာရှိနေတယ်။ လောက မှာ နှစ်မျိုးစလုံးရှိဖို့လိုအပ်တယ်။

ဆန်းနေတာက အဲဒီအကြောင်းကို အလုပ်ရွေးချယ်ကြတာမှာ မစဉ်း စားမိကြဘူး။ ခင်ဗျားက ပရိဂျက်သမားဖြစ်ပြီး လျှောက်လွှာတင်တော့ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အလုပ်မျိုးကို တင်တယ်။ အဲဒီအလုပ်မှာ ခင်ဗျား တကယ် ပျော်နေမှာ မဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျားက လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်သမားဖြစ်ပြီး ပရိဂျက် အလုပ်မျိုးမှာဝင်လုပ်မိရင်လည်း ခင်ဗျား တကယ်ပျော်နေမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီအချက်ကို ကျောင်းပြီးလို့ အလုပ်ထဲဝင်တော့မယ့်သူတွေသိအောင် ပြောပြ အကြံပေးသင့်တယ်။ အလုပ်အသစ် ရှာဖွေနေသူတွေကိုလည်း အသိပေး သင့်တယ်။

အပေါက်နဲ့ စွပ်မယ့်သပ်တို့ အတွဲညီဖို့ လိုတာအတွက် နမူနာတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်။ ဘဝခရီးမှာ တခြားအပေါက်တွေ အများကြီးရှိနေတယ်။ ကိုယ် နဲ့အတွဲမညီတဲ့အပေါက်ထဲ ကျူးရုံ့ပြီးဝင်ဖို့ ကြိုးစားမိတဲ့အဖြစ်ကို ကြံကြ တယ်။ တချို့မိဘတွေက ကလေးတွေနဲ့ အိမ်မှာ တစ်နေကုန် နေလို့မရဘူး။ တချို့မန်နေဂျာတွေက စီစဉ်တာမှာအရမ်းတော်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဦးဆောင်မှု မပေးနိုင်ကြဘူး။ တချို့က လူမှုရေးအရ အပြန်အလှန်ရှိကြရတာ အများကြီး လိုအပ်နေတဲ့အလုပ်ဖြစ်ပေမဲ့ တစ်ကိုယ်တော်လုပ်ကိုင်ရတာကို ကြိုက်တယ်။ ကျွန်တော် ပြောချင်တဲ့အချက်ကဒီလိုပါ။ မြင်းသေကို ကြိမ်နှက်လို့အလကား ပဲ။ ဒီကိစ္စက အမူအကျင့်နဲ့မဆိုင်ဘူး။ အဲဒီထက် ပိုနက်ရှိုင်းတယ်။ အဲဒါက

အကောင်းဆုံးဖြေရှင်းနည်းက
အပေါက်ကိုပြောင်းဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။
လေးထောင့်သပ်တစ်ချောင်းဟာ
လေးထောင့်သပ်ပဲ အမြဲဖြစ်နေမယ်။

ပင်ကိုစရိုက်ပါ။ ခင်ဗျား ပြောင်းလဲမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ စတုရန်း လေး ထောင့်ဖြစ်နေတဲ့သူတွေကို အဝိုင်းပေါက်ထဲ အဝင်ခွင့်ကျစွပ်စေပြီး ဝိုင်းသွား တာဖြစ်လာဖို့ မတိုက်တွန်းပါနဲ့။ ဘာသာစကားသင်ယူဖို့ ဓာတ်ခံမရှိတဲ့ ကလေးကို ဘာသာစကားတွေ အတင်းမသင်ခိုင်းပါနဲ့။ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်တွေ လုပ်ကိုင်ရလို့ ငြီးငွေ့နေတဲ့ ခင်ဗျားရဲ့အဖွဲ့သားကို အပြစ်မတင်ပါနဲ့။ လေးထောင့်ဖြစ်နေတဲ့သူကို လေးထောင့်အပေါက်မှာပဲ နေပါစေ။

အဝိုင်းပေါက်ကနေ လွတ်ကျွတ်ဖို့ ဆယ်စုနှစ်တွေကြာမြင့်အောင် ကြိုးပမ်းနေသူတွေရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ မလွတ်ကြဘူး။ အကောင်းဆုံး ဖြေရှင်း နည်းက အပေါက်ကိုပြောင်းဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ လေးထောင့်သပ်တစ်ချောင်းဟာ လေးထောင့်သပ်ပဲ အမြဲဖြစ်နေမယ်။ အပေါက်မှားနေတဲ့သူတွေ ခင်ဗျားရဲ့ အနီးအနားမှာတွေ့ရင် နားလည်ပေးပါ။ ဘာသာစကားစိတ်မပါတဲ့ ကလေး ကို တရုတ်စာ၊ ဂျာမန်စာ တတ်မြောက်ဖို့ ကြိုးစားခိုင်းရင် တတ်သွားနိုင်ပါ တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာသာစကားသင်ဖို့ဆိုတာ သူ့အတွက် မဟုတ်ဘူး။ လုပ်ရိုး လုပ်စဉ်တွေကိုပဲ လုပ်ရတာကြိုက်တဲ့သူက ပရိုဂျက်ကိုလုပ်ရရင် ပျော်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ပရိုဂျက်ကို ကြိုက်တဲ့သူက ပရိုဂျက်မလုပ်ရရင် ပျော်မှာမဟုတ် ဘူး။ သူတို့အကြောင်းကိုသိအောင် သေသေချာချာလုပ်ပါ။ သူတို့ရောက်နေ တဲ့ အပေါက်နဲ့မကိုက်ညီတာကို ခင်ဗျား လက်ခံနားလည်ပေးပါ။

လေးထောင့်ဖြစ်သူဟာ ဝိုင်းအောင်ပြောင်းလဲဖို့ မစွမ်းဆောင်နိုင်ဘူး။ ဒီတော့ သူတို့အတွက် လေးထောင့်ပေါက်ကောင်းကောင်း ဖန်တီးပေးပြီး သပ်လျှိုထားလိုက်ပါ။

နည်းဥပဒေ ၂၂

ပျော်လို့ မူးရူးနေတယ်ဆိုတာ အမြဲတမ်းတော့ မဟုတ်ဘူး

တချို့က စည်းလွတ်ဝါးလွတ်နေတယ်။ လိင်ကိစ္စ စည်းမစောင့်ဘူး။ မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲတယ်။ အပျော်အပါးလိုက်စားတယ်။ မူးရူးနေချိန် ဖြစ်ကြုံရတာတွေမှာ သူတို့ သတိမလွတ်လို့ မှတ်မိနေတာတွေ စမြို့ပြန်မယ်။ မူးမူးရူးရူးနဲ့ လုပ်ကိုင်ခဲ့တာတွေ၊ သူတို့ အရက်ကို ဘယ်လို အမူးအပေါက် သောက်ကြတယ်၊ ဘယ်လောက် ပျော်စရာကောင်းတယ်၊ အရက်နာကျတယ် ဆိုတာတွေ စမြို့ပြန်မယ်။ မျှော်လင့်ချက် ဆိတ်သုဉ်းနေတဲ့အဖြစ်ကို သူတို့ ကြုံနေရပေမဲ့ ဟန်ကိုယ့်ဖို့လုပ်ပြီး သူတို့ရဲ့ဘဝအလွန်ကောင်းကြောင်း ကိုယ့် ကိုယ်ကိုယ် လက်ခံယုံကြည်အောင် လုပ်နေကြတာဖြစ်နေတတ်တယ်။ သူတို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ယုံကြည်နိုင်စေမယ့် ဒဏ္ဍာရီကို ဖန်တီးနေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က ဘဝကို တန်အောင်နေတာမှာ ခင်ဗျားထက်သာတယ်လို့ ပြောနိုင်အောင် မူးရူးနေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဘဝရဲ့အချိန်တွေကို အရက်မူးနေတာ၊ ဆေးကြောင်နေတာတွေ အတွက် သုံးစွဲပစ်တာဟာ တကယ်တော့ ပျော်စရာ မကောင်းပါဘူး။ စိတ်ရှုပ် ရတယ်။ အရက်နာကျတယ်။ အရက်မူးပြီး စကားများတယ်။ မကောင်းပါဘူး။

သူတို့ရဲ့ဘဝမှာ သူတို့ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းလို့မရတာနိုင်တာ တွေကို ရှောင်လွှဲဖို့ကြိုးစားနေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်ပြောချင်တာက ဘယ်သောအခါမှ အပျော်မရှာရဘူး၊ မူးမူးရူးရူးမနေရဘူးလို့ မဆိုလိုပါဘူး။ ဣန္ဒြေမထိန်းဘဲ နေပစ်လိုက်တာမျိုး လည်း ရှိမှာပါ။ ဒါပေမဲ့ အလွန်အကျွံတွေတော့ မဖြစ်သင့်ဘူးဆိုတာကို အဲဒီလူတွေက နက်နက်နဲနဲအထိ သဘောမပေါက်ကြလို့ရင်လည်း ဖြစ်မယ်။ ဒါမှမဟုတ် သူတို့အဲဒီစကားကို မကြားချင်ကြတာရင်လည်း ဖြစ်မယ်။ သူတို့က အခုလို မူးမူးရူးရူးနေကြတာဟာ သူတို့ရဲ့ဘဝမှာ သူတို့ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းလို့ မရတာနိုင်တာတွေကို ရှောင်လွှဲဖို့ ကြိုးစားနေကြတာဖြစ်ပါတယ်။ အမြင်မှာတော့ သူတို့က ရိုင်းစိုင်းကြမ်းတမ်းတယ်။ ကျယ်လောင်တယ်။ ပျော်ရွှင်မြူးထူးနေကြတယ်။ အတွင်းမှာတော့ စိတ်အားငယ်နေတယ်။ လမ်းပျောက်နေတယ်။

သူတို့ပျော်ကြတာကိုကြည့်ပြီး အားကျဖို့ မလိုဘူး။ မနာလိုဖြစ်ဖို့လည်း မလိုဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့လိုမျိုး တကယ်ဖြစ်သွားမှာကို မလိုချင်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ကို သဘောကျဖို့ထက် စာနာပေးဖို့ ပိုလိုအပ်တယ်။

ခင်ဗျား အသိတွေထဲမှာ အခုလိုမျိုး မူးမူးရူးရူးနေတတ်တဲ့သူတွေကို စဉ်းစားကြည့်လိုက်ပါ။ အစွန်းအဖျားနားမှာရှိနေတဲ့ တစ်ယောက်စ နှစ်ယောက်စကတော့ တစ်ညတလေ ပျော်ပါးတာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့က အထူးသဖြင့် ခေါင်းအမာဆုံးတချို့ကတော့ မူးရူးနေတဲ့ အရက်သမားတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့က ဘီလူးသရဲစီးနေတဲ့သူတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ခုန်ပေါက်မြူးထူး၊ ကခုန်ရင်း အရက်ထဲမှာ ခိုလှုံနေကြတယ်။ ဘီလူးသရဲ နောက်က လိုက်လာတဲ့ခြေသံကို သူတို့မကြားတော့ဘူး။ ဘီလူးသရဲ လက်လွတ်အောင် နေဖို့ကို သတိမမူတော့ဘူး။ ဘီလူးသရဲ အစီးခံထားလိုက်ကြတယ်။ သူတို့ကို ခင်ဗျား ဘာမှလုပ်ပေးလို့ မရနိုင်ပါဘူး။ သူတို့ကို စာနာပေးပါ။ သူတို့က ပျော်ပျော်နေတဲ့ဘဝမျိုးကို ရထားတယ်လို့ ပြောဆိုတာကို နားမယောင်ပါနဲ့။ အမြင်မှာတော့ ပျော်စရာကြီးဖြစ်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ များသောအားဖြင့် အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး။ ပရိဒေဝဖိစီးမှု အရမ်းများနေတဲ့သူတစ်ဦးက သူ ရှာမတွေ့နိုင်တာကို လိုက်ရှာနေခြင်းသာဖြစ်ပါတယ်။

နည်းဥပဒေ ၂၃

၁၃ ဖြစ်ရတာ မလွယ်ဘူး

၂ ဖြစ်ရတာလည်း မလွယ်ဘူး။ ၇၀ နဲ့ ၁၇ ဖြစ်ရတာလည်း မလွယ်ပါဘူး။ အသက်အပိုင်းအခြားအဆင့်ဆင့်တွေအရ ရှိရင်းစွဲ ပင်ကိုပြဿနာတွေ ရှိနေတယ်။ ရင်ဆိုင်တဲ့အခါ တချို့အဖို့ တခြားသူတွေထက် ပိုလွယ်နေတာ ရှိသလို တချို့အခြေအနေတွေမှာ စိတ်ဖိစီးမှု ထပ်မံရရှိတာတွေလည်းရှိတယ်။

၁၃ ကို နမူနာအဖြစ် ယူကြည့်မယ်။ စာရှုသူက အသက် ၁၃ နှစ်ကို ဖြတ်သန်းပြီးပြီ ထင်ပါတယ်။ ၁၃ အောက်ဆိုရင်လည်း ဖတ်ကြည့်လိုက်ပါ။

၁၃ နှစ်အရွယ်မှာ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာမှာ ဝရန်းသုန်းကားတွေ ဖြစ်တယ်။ ဆယ်ကျော်သက်ရဲ့ဦးနှောက်က ကြီးမားတဲ့ပြောင်းလဲခြင်းတွေကို ဖြတ်သန်းတယ်။ ဖြစ်ပေါ်တဲ့စိတ်ခံစားမှုတွေက စဉ်းစားဆုံးဖြတ်ပုံကို စီးထားတယ်။ ဆုံးရှုံး နစ်နာမယ့်အရေးတွေကို အကဲဖြတ်ဖို့ခက်နေစေတယ်။ ဆက်သွယ် ပြောဆိုဖို့ မလွယ်ကူဘူး။ အဲဒါတွေက စိတ်အခြေအနေမျှသာ မဟုတ်ဘူး။ တကယ် ထည့်စဉ်းစားပေးရမယ့်အချက်တွေပါ။

အသက် ၇၀ နှစ်ဝန်းကျင်ကို ရောက်တဲ့အခါ အဖော်မရှိရင် အထီးကျန်ဆန်နေတယ်။ တွန်းလှန်ဖယ်ရှားနိုင်ဖို့ နည်းလမ်းမတွေ့ရင် အထီးကျန်ဆန်နေမယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို ယခင်မျိုးဆက်ထက် နောက်လာမယ့်မျိုးဆက်ကို ပိုရက်ရောဖို့ သဘာဝတရားက ဒီဇိုင်းထုတ်ထားတာဆိုတော့ ခင်ဗျား အဲဒီအသက်အရွယ်ရောက်ရင် ယခင်မျိုးဆက်မှလူတစ်ယောက် ဖြစ်နေပြီ။

ဘယ်သူကမှ ခင်ဗျားကို အရေးအပေးဆုံးအဖြစ် ဂရုစိုက်မှာ မဟုတ်ဘူး။
 သွေးနီးတဲ့သူတွေကတောင် အရေးအပေးဆုံးအဖြစ် သတ်မှတ်မှာ မဟုတ်
 ဘူး။ ပြီးတော့ ဇရာထောင်းတာမို့ အသက် ၇၀ နှစ် အရွယ်ရောက်ရင်
 ကျန်းမာရေး အကောင်းဆုံးဆိုတဲ့ သူတွေမှာတောင် နာရီကြာကြာ ဆက်တိုက်
 အိပ်မရတာ၊ ဟိုနားက နာ ဒီနားကအောင့် ကိုက်ခဲနာကျင်တာ အဲဒါမျိုးတွေ
 ရှိနေမယ်။

၂ နှစ်အရွယ်မှာ လမ်းစလျှောက်ပြီ။ ကလေးက သူဟာ မိဘရဲ့
 အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ဆိုတာကို စသိလာတယ်။
 စိတ်ထဲ နားမလည်တာတွေရှိလာတယ်။ ဒီတော့ လေ့လာစူးစမ်းတယ်။
 စမ်းသပ်တယ်။ ဘယ်ဟာက ဘယ်လိုလဲဆိုတာ သိအောင်လုပ်တယ်။ သူက
 သိချင်လို့ လုပ်ကြည့်တဲ့အခါ လူကြီးတစ်ယောက်ယောက်က ဟန့်တားတာ
 ကို ကြုံရတယ်။ အန္တရာယ်ရှိလို့ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ပျက်စီးကုန်မှာစိုးလို့ ဖြစ်ချင်
 ဖြစ်မယ်။ ရပ်ခိုင်းတယ်။

၅၀ နှစ်ဝန်းကျင်ရောက်ရင် အိမ်မှာ သားသမီးတွေ ထွက်ခွာကုန်တာ
 ကို ကြုံကြရတယ်။ ပြည်ပကို ရောက်သွားတာ၊ တစ်အိုးတစ်အိမ် ထူထောင်
 တာတွေကြုံရမယ်။ အဲဒါ ကြောက်စရာကောင်းတယ်။ သူတို့ မရှိတော့လို့
 လွမ်းရတယ်။ ပြီးတော့ သူတို့အတွက် လုပ်ကိုင်ပေးရတဲ့သူ မဟုတ်တော့ဘူး။
 ဒါဆို ခင်ဗျားက ဘာအတွက်လဲ။ အသစ်တစ်ခု စရပြီ။ ဒါပေမဲ့ အသက်
 ၂၀ နှစ်ကျော်တုန်းကလို အားအင်တွေ၊ အချိန်တွေ မရနိုင်တော့ဘူး။

ဘာလို့ ဒီဟာတွေကို ကျွန်တော် ပြောပြနေရတာလဲ။ တကယ်လို့
 ခင်ဗျားက ဆက်စပ်စဉ်းစားစရာတွေကို လျစ်လျူပြုထားရင် လူတွေ ဘာလို့
 ဒီလိုပြုမူနေကြရတာလဲဆိုတာကို နားလည်ဖို့ အတော်ခက်ခဲနေလိမ့်မယ်။

တကယ်လို့ ခင်ဗျားက ဆက်စပ်စဉ်းစားစရာတွေကို
 လျစ်လျူပြုထားရင် လူတွေ ဘာလို့
 ဒီလိုပြုမူနေကြရတာလဲဆိုတာကို နားလည်ဖို့
 အတော်ခက်ခဲနေလိမ့်မယ်။